

การประเมินผล

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร
ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)
ปี 2564

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารประเมินผล เลขที่ 506
พฤศจิกายน 2565

CENTRE FOR PROJECT AND PROGRAMME EVALUATION
OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES
EVALUATION PAPERS No. 506
November 2022

การประเมินผล
โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร
เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)
ปี 2564

โดย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทคัดย่อ

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เป็นโครงการตามนโยบายที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 3 การเกษตร แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมให้สามารถทำการผลิตสอดคล้องกับสภาพทางกายภาพและเศรษฐกิจ และ 2) ปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่เหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม โดยปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นที่มีศักยภาพทางกายภาพและเศรษฐกิจสูงกว่าชนิดเดิม โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลัก และหน่วยงานร่วมดำเนินงาน 5 หน่วยงาน ได้แก่ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การประเมินผลครั้งนี้ เป็นการประเมินผลระหว่างการทำโครงการ โดยใช้แนวคิดการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบเบื้องต้นของโครงการ และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวเป็นกิจกรรมอื่นที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) ประมง 2) หม่อน 3) พืชทางเลือกอื่น และ 4) เกษตรผสมผสาน รวมทั้งสิ้น 468 ราย และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยสามารถสรุปผลการประเมินได้ ดังนี้

ด้านประสิทธิภาพ พบว่า สามารถดำเนินกิจกรรมหลักภายใต้โครงการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งด้านการจัดทำฐานข้อมูลและแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ การถ่ายทอดความรู้ จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร ผลเบิกจ่ายงบประมาณ 267.26 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.57 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 276.76 ล้านบาท เมื่อพิจารณาในภาพรวมการดำเนินโครงการ พบว่า ด้านความสำเร็จของกระบวนการดำเนินงานสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การเบิกจ่ายงบประมาณยังไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเป้าหมาย

ด้านประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ พิจารณาการบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติการกิจ และความพึงพอใจสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การสร้างเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ โดยการจัดทำฐานข้อมูลสินค้าเกษตร และแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรครบตามเป้าหมาย และ 2) การปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่เหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม พบว่า สามารถบรรลุเป้าหมายในการจัดหาพื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 98,305 ไร่ ในพื้นที่ 51 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 103.48 ของเป้าหมาย 95,000 ไร่ โดยเกษตรกรร้อยละ 54.51 ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตแล้ว ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสุทธิจากการปลูกข้าวในปี 2563/64 เฉลี่ย 667.41 บาทต่อไร่ หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมแล้ว พบว่า การเลี้ยงปลา ผลตอบแทนสุทธิ 1,845.85 บาทต่อไร่ การปลูกหม่อน ผลตอบแทนสุทธิ 3,494.47 บาทต่อไร่ การปลูกพืชทางเลือก (เช่น ผักสวนครัว กลัวย) ผลตอบแทนสุทธิ 1,437.53 บาทต่อไร่ การทำเกษตรผสมผสาน (เข้าร่วมกับพืชผัก

สวนครัว) ผลตอบแทนสุทธิ 794.55 บาทต่อไร่ และ ซึ่งมีผลตอบแทนสุทธิสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ และ เกษตรกรพึงพอใจต่อภาพรวมโครงการในระดับมากที่สุด แต่ยังคงมีเกษตรกรที่ไม่ได้ทำการปรับเปลี่ยนการผลิต อย่างเต็มพื้นที่ ซึ่งอาจทำให้โครงการยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

ด้านผลกระทบเบื้องต้น เกษตรกรร้อยละ 98.65 จะดำเนินกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง เห็นว่า สามารถนำผลผลิตที่ได้เป็นอาหารและจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม อีกร้อยละ 1.35 ไม่ทำต่อ เนื่องจากไม่มี แรงงานและขาดแหล่งน้ำ และหลังจากที่เกษตรกรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและได้รับผลผลิตแล้ว ณ วันที่ สสำรวจ พื้นที่ที่ได้รับผลผลิตแล้วในภาพรวมเกิดผลตอบแทนสุทธิ 72.00 ล้านบาท และหากได้รับผลผลิตทั้งหมด จากการปรับเปลี่ยนพื้นที่แล้วคาดว่าจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจในภาพรวม 94.47 ล้านบาท เกิดผลตอบแทน ส่วนเพิ่มเมื่อเทียบกับก่อนมีโครงการคิดเป็น 28.86 ล้านบาท และจะเกิดความคุ้มค่าของโครงการในอีก 2 ปี 2 เดือน

จากการประเมินผลมีข้อค้นพบและข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณ ที่แบ่งเป็นช่วง ๆ ส่งผลต่อการวางแผนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการในพื้นที่ที่จะต้องบริหารจัดการ งบประมาณและการดำเนินงานให้สอดคล้องกับช่วงเวลาเพาะปลูกของเกษตรกร 2) เกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้ ปรับเปลี่ยนการผลิต เนื่องจากต้องการคงพื้นที่ปลูกข้าวไว้บริโภค มีทุนทรัพย์และแรงงานไม่เพียงพอ บางราย ยังไม่มั่นใจในการปรับพื้นที่ตามระบบอนุรักษ์ดินและน้ำว่าจะช่วยในการเพาะปลูกได้ทั้งหมด ประกอบกับ ทักษะคิดของเกษตรกรที่มีวิถีชีวิตปลูกข้าวมาช้านาน จึงไม่ยอมปรับเปลี่ยนการผลิต กรมพัฒนาที่ดินควรเพิ่ม การประชาสัมพันธ์ชี้แจง ทำความเข้าใจการปรับพื้นที่ตามระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้เกษตรกรมีความมั่นใจ มากขึ้น หรือให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้ศึกษาตัวอย่างจากแปลงที่ประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจ ในการปรับเปลี่ยน และเน้นการปรับพื้นที่จากกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมเพิ่มเติมจากการปรับพื้นที่แปลงข้าว เช่น ยางพาราในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ เนื่องจากที่ผ่านมาเกษตรกรยังคงต้องการปลูกข้าว เพื่อบริโภคเป็นหลัก ทำให้การปรับพื้นที่ยังไม่มากเท่าที่ควร 3) เกษตรกรที่ได้รับการปรับโครงสร้างพื้นที่ ยังมีความต้องการปัจจัยการผลิต ในการดำเนินการระยะต่อไปสถานีพัฒนาที่ดินควรเป็นหน่วยงานหลักในการ กำหนดพื้นที่และเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ และหน่วยงานอื่นในพื้นที่ร่วมสนับสนุนปัจจัยการผลิต และ ให้ความรู้ 4) เกษตรกรบางส่วนประสบปัญหาขาดน้ำและเงินทุนสำหรับการเกษตร และราคาปัจจัยการผลิต สูงขึ้น กรมชลประทาน ควรพิจารณาตรวจสอบ และหาแนวทางช่วยเหลือด้านแหล่งน้ำให้เกษตรกร และ กรมพัฒนาที่ดิน พิจารณาสับสนุนแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อบรรเทาความแห้งแล้งแก่เกษตรกร และหน่วยงาน ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรมีมาตรการหรือการบูรณาการโครงการ สร้างการตระหนักรู้ให้เกษตรกรปลูกพืช ตามหลักวิชาการ เช่น การเตรียมเมล็ดพันธุ์ การตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน และใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมตาม ค่าวิเคราะห์ดิน รวมถึงให้ความรู้ สนับสนุนให้เกษตรกร วางแผนการผลิตและบริหารจัดการน้ำในแปลง ให้เหมาะสมเพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรบรรเทาปัญหา ราคา ปัจจัยการผลิต

คำสำคัญ : แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, Agri-Map, การปรับเปลี่ยนพื้นที่, ความคุ้มค่า ของโครงการ

Abstract

A project on agricultural production management with the agricultural map for proactive management (Agri-Map) is one of the flagship projects of the Ministry of Agriculture and Cooperatives (MOAC). The project is under an agricultural ecosystem development sub-plan, a master plan on the third issue in agriculture, a second strategy on building competitiveness, and a 20 year national strategy. The project implementation has two objectives. Firstly, the implementation aimed to develop tools for managing agricultural areas to be able to produce in accordance with the areas' physical and economic conditions. Secondly, the implementation aimed to restructure the production of an agricultural product in a less suitable or at all unsuitable area to produce another product with higher physical and economic potential. In the fiscal year 2021, the Land Development Department (LDD) was the main agency for the project implementation, while the Department of Fisheries, the Queen Sirikit Department of Sericulture, the Department of Agricultural Extension, the Cooperative Auditing Department, and the Office of Agricultural Economics were jointly conducted agencies.

This ongoing project was evaluated by the logical evaluation concept (Logic Model) was applied as a framework to evaluate the efficiency, effectiveness, and initial impact of the project, as well as, to provide recommendations for further project implementation to achieve its targets. Data for the evaluation were collected through interviews with 468 farmers who participated in the project to shift from cultivating rice to carrying out four other agricultural activities, namely fishery, mulberry, other alternative crops, and integrated farming. The data were also collected through interviews with officials of relevant agencies at the local level.

This evaluation revealed that the project was efficient in implementing its activities but inefficient in disbursing the budget. The implementation of the project's main activities was considered successful. The activities on developing databases and management guidelines for important agricultural products, transferring knowledge, developing a soil and water conservation system, and supporting production inputs to farmers could be implemented as targeted. The budget could not be disbursed as targeted. The budget of 267.26 million baht had already been disbursed, which was 96.57% of the budget of 276.76 million baht that had been allocated.

It was also found that the project was still not as effective in implementation as it should be because there were still farmers participating in the project who did not make full adjustments to their production areas. The result indicated that the area management tools

could be developed in accordance with the objective. Also, the provision of areas to participate in the project could be implemented as targeted. The areas participating in the project were 98,305 rai in 51 provinces, accounting for 103.48% of the target. Farmers who had already adjusted their production accounted for 54.51% of all farmers participating in the project. Before joining the project, farmers received an average net return of 667.41 baht per rai from major rice cultivation in the crop year 2020/21. After joining the project, farmers who shifted from rice cultivation to fish farming, alternative crop cultivation (vegetables or bananas), integrated farming (rice with vegetables), and mulberry cultivation received an average net return of 1,845.85, 1,437.53, 794.55, and 3,494.47 baht per rai, respectively. These net returns were higher than those before joining the project. Farmers were most satisfied with the overall project.

Moreover, the project had a positive impact on farmers who had changed their production, only 98.65% of farmers intended to continue their changing agricultural activities because they got more income as supplementary income for their households. The rest of the farmers (1.35%) intended not to continue due to their lack of labor and water resources for farming. The areas that had already been changed and yielded could generate an overall net return of 72.00 million baht. If all adjusted areas yield, they are expected to generate an overall net return of 94.47 million baht. Compared between before and after implementing the project, the net return increased by 28.86 million baht. The project will be worthwhile in the next two years and two months.

This evaluation provides the following important recommendations. Firstly, the budget allocations by the Budget Bureau, which were divided into periodic intervals, affected the implementations of agencies at the local level. Agencies at the local level should therefore manage the budget received and their implementations in accordance with the farmers' cultivating periods.

Secondly, the LDD should increase public relations and clarifications to farmers regarding the changing of the areas in accordance with the soil and water conservation system in order to gain more understanding and confidence in the system and demonstrate success farm. The co-implementing agencies should also focus on changing the areas where other agricultural activities are inappropriate (such as rubber trees in northeastern and south of Thailand) besides the changing of rice cultivation areas. This is because some farmers do not want to change their agricultural production areas. They still want to maintain the rice-cultivating area for their household consumption, have insufficient funds and labor for making

adjustments, and are not convinced that soil and water conservation systems can improve their cultivation, as well as are accustomed to the way of life that has been cultivating rice for a long time.

Thirdly, farmers who have changed areas still need production inputs, such as seeds and fish breeds. The LDD should therefore be the primary agency for selecting areas and farmers to join in the project and other agencies at the local level should be involved in supporting production inputs and providing knowledge to farmers.

Fourthly, the Royal Irrigation Department should consider examining and finding ways to assist farmers in agricultural water sources, LDD should consider supporting small water sources for farmers to alleviate drought, and other agencies under MOAC should have measures or integrate their work to assist farmers in alleviating the cost of production inputs. These are because some farmers were experiencing problems with water shortages and lack of funds for farming and rising prices of production inputs.

Keywords: Agricultural map for proactive management, adjustment of agricultural areas, project worthiness

คำนำ

รายงานการประเมินผลโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ประจำปี 2564 จัดทำขึ้นเพื่อประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบ ในเบื้องต้นและความคุ้มค่าของโครงการ สำหรับเป็นข้อมูลแก่ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานโครงการหรือโครงการอื่นที่มีลักษณะเดียวกันต่อไป

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง และกรมหม่อนไหม ทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการติดต่อประสานงาน ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ที่ได้สละเวลาในการให้ข้อมูลโดยละเอียด จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
พฤศจิกายน 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ค
Abstract	จ
คำนำ	ฉ
สารบัญ	ฎ
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญตารางผนวก	ฒ
สารบัญภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของงานประเมินผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานประเมินผล	2
1.3 ขอบเขตของการประเมินผล	2
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	2
1.5 วิธีการประเมินผล	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี	
2.1 การตรวจเอกสาร	11
2.2 แนวคิดและทฤษฎี	16
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของเกษตรกร	
3.1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	31
บทที่ 4 สรุปผลการประเมิน	
4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	39
4.2 กิจกรรม (Activities)	43
4.3 ผลผลิต (Outputs)	46
4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)	54
4.5 ทักษะคติและความพึงพอใจ	59
4.6 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน	61
4.7 ประสิทธิภาพ	62
4.8 ความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ	63
4.9 สรุปผลการประเมินตามตัวชี้วัด	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุป	69
5.2 ข้อค้นพบ	71
5.3 ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	77
ภาคผนวกที่ 1 ตารางผนวก	79
ภาคผนวกที่ 2 คำสั่ง	89
ภาคผนวกที่ 3 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และบ่อดักตะกอนดิน	97
ภาคผนวกที่ 4 แบบสอบถาม	103
ภาคผนวกที่ 5 ประมวลภาพการดำเนินงานและประเมินผลโครงการ	161

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด ของการประเมินผลโครงการ	5
ตารางที่ 3.1 เพศและอายุของเกษตรกร	31
ตารางที่ 3.2 ระดับการศึกษาของเกษตรกร	32
ตารางที่ 3.3 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร	32
ตารางที่ 3.4 การประกอบอาชีพของเกษตรกร	33
ตารางที่ 3.5 การเป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่ม	34
ตารางที่ 3.6 จำนวนสมาชิกและแรงงานในครัวเรือน	34
ตารางที่ 3.7 ปัญหาในการทำการเกษตรของเกษตรกร	35
ตารางที่ 3.8 การถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน	36
ตารางที่ 3.9 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร	36
ตารางที่ 3.10 ความเพียงพอของปริมาณน้ำในการทำการเกษตร	37
ตารางที่ 3.11 ปัญหาที่ดินของเกษตรกร	37
ตารางที่ 4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	39
ตารางที่ 4.2 การชี้แจง ประชาคม สร้างการรับรู้ เกี่ยวกับโครงการ	44
ตารางที่ 4.3 ความทันเวลาและความสอดคล้องในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและการจัดทำระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำ	46
ตารางที่ 4.4 การใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	47
ตารางที่ 4.5 การรับทราบแนวทางการบริหารจัดการเศรษฐกิจสินค้าเกษตร	48
ตารางที่ 4.6 พื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	49
ตารางที่ 4.7 การถ่ายทอดความรู้หรืออบรม	49
ตารางที่ 4.8 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	50
ตารางที่ 4.9 การได้รับการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นที่ของเกษตรกร	51
ตารางที่ 4.10 การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตของเกษตรกร	53
ตารางที่ 4.11 การประสบปัญหาหลังจากการปรับเปลี่ยนการผลิต	53
ตารางที่ 4.12 ระดับองค์ความรู้สำหรับการปรับเปลี่ยนการผลิตและการใช้ประโยชน์	54
ตารางที่ 4.13 สัดส่วนพื้นที่ให้ผลผลิต	55
ตารางที่ 4.14 การกระจายผลผลิต	56
ตารางที่ 4.15 ผลตอบแทนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	57
ตารางที่ 4.16 ร้อยละของเกษตรกรที่มีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นหลังจากการปรับเปลี่ยนการผลิต	57
ตารางที่ 4.17 มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการดำเนินโครงการ	58
ตารางที่ 4.18 ผลตอบแทนส่วนเพิ่มหลังจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิต	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.19 ความพึงพอใจของเกษตรกร	60
ตารางที่ 4.20 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่	61
ตารางที่ 4.21 ผลสำเร็จของกระบวนการดำเนินโครงการ	62
ตารางที่ 4.22 ความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ	64
ตารางที่ 4.23 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด ของการประเมินผลโครงการ	65

สารบัญตารางผนวก

	หน้า
ตารางผนวกที่ 1 ความเห็นของเกษตรกรต่อความทันเวลาของการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	81
ตารางผนวกที่ 2 ระดับความรู้ด้านการผลิตก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้	81
ตารางผนวกที่ 3 ระดับความรู้ด้านแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้	81
ตารางผนวกที่ 4 ระดับความรู้ด้านบัญชีต้นทุนอาชีพก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้	82
ตารางผนวกที่ 5 การนำความรู้ด้านการผลิตไปใช้ประโยชน์	82
ตารางผนวกที่ 6 การนำความรู้เกี่ยวกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ไปใช้ประโยชน์	82
ตารางผนวกที่ 7 การนำความรู้เกี่ยวกับบัญชีต้นทุนอาชีพไปใช้ประโยชน์	83
ตารางผนวกที่ 8 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	83
ตารางผนวกที่ 9 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต	83
ตารางผนวกที่ 10 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการถ่ายทอดความรู้	84
ตารางผนวกที่ 11 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	84
ตารางผนวกที่ 12 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อผลตอบแทน	84
ตารางผนวกที่ 13 ค่าสัดส่วนการถ่วงน้ำหนักที่ใช้ในการคำนวณ	85
ตารางผนวกที่ 14 ค่าใช้จ่ายทางการเกษตรและผลตอบแทนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	85
ตารางผนวกที่ 15 มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการดำเนินโครงการ	86
ตารางผนวกที่ 16 ระยะเวลาคืนทุน	87
ตารางผนวกที่ 17 ผลการคำนวณผลตอบแทนที่เกิดขึ้นต่อปีสำหรับคำนวณระยะเวลาคืนทุน	87

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2564	4
ภาพที่ 4.1 ความเพียงพอของงบประมาณ	40
ภาพที่ 4.2 ความทันเวลาของงบประมาณ	40
ภาพที่ 4.3 การเข้าร่วมการชี้แจงโครงการและความเข้าใจรายละเอียดโครงการของเจ้าหน้าที่	44
ภาพที่ 4.4 ความเห็นต่อช่วงเวลาที่ได้รับปัจจัยการผลิต	50
ภาพที่ 4.5 การใช้ปัจจัยการผลิตและคุณภาพปัจจัยการผลิต	51
ภาพที่ 4.6 สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการปรับโครงสร้างพื้นที่	52

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของงานประเมินผล

การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ เป็นนโยบายในการจัดการและใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกประกาศกำหนดเขตความเหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง รวม 20 ชนิด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจทำการผลิตของเกษตรกร และการตัดสินใจเชิงนโยบายของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการผลิตและการตลาด การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า และการลดต้นทุนด้วยการจัดการระบบขนส่งสินค้า ซึ่งสามารถจำแนกเขตการใช้ที่ดินได้ 4 ระดับ คือ พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงดำเนินโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) โดยมีเป้าหมายปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยและไม่เหมาะสม (S3 และ N) เป็นสินค้าที่เหมาะสมกับพื้นที่ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) จำนวน 6 ล้านไร่ และแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) จำนวน 1.5 ล้านไร่ มีกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสำหรับการปรับเปลี่ยนการผลิต สนับสนุนปัจจัยการผลิต พัฒนาสารสนเทศแผนที่การเกษตรเชิงรุกให้ครอบคลุม มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งจัดทำแนวทางการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจระดับภาคและวิเคราะห์เศรษฐกิจสินค้าเกษตรที่สำคัญตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกซึ่งเป็นโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 3 ด้านการเกษตร แผนย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร มีเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปผลิตสินค้าเกษตรชนิดอื่นที่มีศักยภาพทั้งทางกายภาพและทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าชนิดเดิม จำนวน 95,000 ไร่ ได้แก่ หม่อน เกษตรผสมผสาน พืชทางเลือกชนิดอื่น และการประมง มีหน่วยงานร่วมดำเนินงาน 6 หน่วยงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล ได้ดำเนินการประเมินผลโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 โดยเน้นการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ยังขาดการประเมินผลในกิจกรรมการพัฒนาสารสนเทศ Agri-Map ดังนั้น จึงเห็นควรประเมินผลโครงการ ปี 2564 ให้ครอบคลุมประเด็นดังกล่าว และเพิ่มเติมการประเมินผลในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบเบื้องต้น เพื่อเพิ่มเติมการประเมินผลให้ครอบคลุมกระบวนการ

ดำเนินโครงการ และทราบถึงผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงโครงการให้มีความเหมาะสมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร

1.2 วัตถุประสงค์ของงานประเมินผล

1.2.1 เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบเบื้องต้นของโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2564

1.2.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามเป้าหมาย

1.3 ขอบเขตของการประเมินผล

1.3.1 พื้นที่เป้าหมาย พื้นที่เข้าร่วมโครงการ 51 จังหวัด

1.3.2 ประชากรเป้าหมาย

1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 8,985 ราย

2) เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.3.3 ระยะเวลาของข้อมูล

1) ข้อมูลการดำเนินโครงการ เป็นข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (1 ตุลาคม 2563 – 30 กันยายน 2564)

2) ข้อมูลผลผลิต เป็นข้อมูลปีเพาะปลูก 2563/64 และ 2564/65

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) หมายถึง การกำหนดขอบเขตพื้นที่ความเหมาะสมของการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูง โดยกำหนดจากข้อมูล ดิน น้ำ ภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ นำมาประกอบกับข้อมูลพืช สัตว์ ประมง ในแต่ละชนิด รวมทั้งวิเคราะห์ร่วมกับความต้องการของตลาด และสมดุลของอุปสงค์ – อุปทาน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2557)

1.4.2 แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เป็นการบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการเกษตรไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยมีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมทั้งสามารถติดตามข้อมูล

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้านครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญ เป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรไทยในรายพื้นที่ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ Agri-Map สามารถใช้งานได้ทั้งคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และสมาร์ตโฟนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยเข้าใช้งานผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (<http://agri-map-online.moac.go.th/>) หรือแอปพลิเคชัน Agri-Map ทั้งนี้ เอกสารคู่มือการใช้งานสามารถศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้ในหน้าเว็บไซต์ดังกล่าว

1.4.3 ระดับความเหมาะสมของพื้นที่

กรมพัฒนาที่ดิน กำหนดเกณฑ์ความเหมาะสมของพื้นที่ในการผลิตสินค้าเกษตรชนิดต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์หลัก 2 ด้าน คือ

1) ด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อมูลจากแผนที่ต่าง ๆ ได้แก่ แผนที่ดิน สภาพการใช้ที่ดิน เขตเส้นฝน เขตป่าตามกฎหมาย เขตปฏิรูปที่ดิน นิคมสหกรณ์การเกษตร เขตชลประทาน และขอบเขตการปกครอง

2) ด้านปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืช ได้แก่ ความชื้น อุณหภูมิ ธาตุอาหารในดิน ความเค็ม ความเป็นกรด-ด่างของดิน และความเสียหายจากการเกิดน้ำท่วม เป็นต้น

จากปัจจัยหลักทั้ง 2 ด้าน นำมาพิจารณากำหนดระดับความเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร 4 ระดับ ได้แก่

(1) S1 : Highly Suitable	เหมาะสมสูง - ไม่มีข้อจำกัดในการปลูก
(2) S2 : Moderately Suitable	เหมาะสมปานกลาง - มีข้อจำกัดเล็กน้อยแก้ไขได้
(3) S3 : Marginally Suitable	เหมาะสมเล็กน้อย - มีข้อจำกัดที่แก้ไขได้ยาก ต้องลงทุนสูง
(4) N : Non-Suitable	ไม่เหมาะสม - มีข้อจำกัดที่แก้ไขไม่ได้ หรือลงทุนสูงมาก

1.5 วิธีการประเมินผล

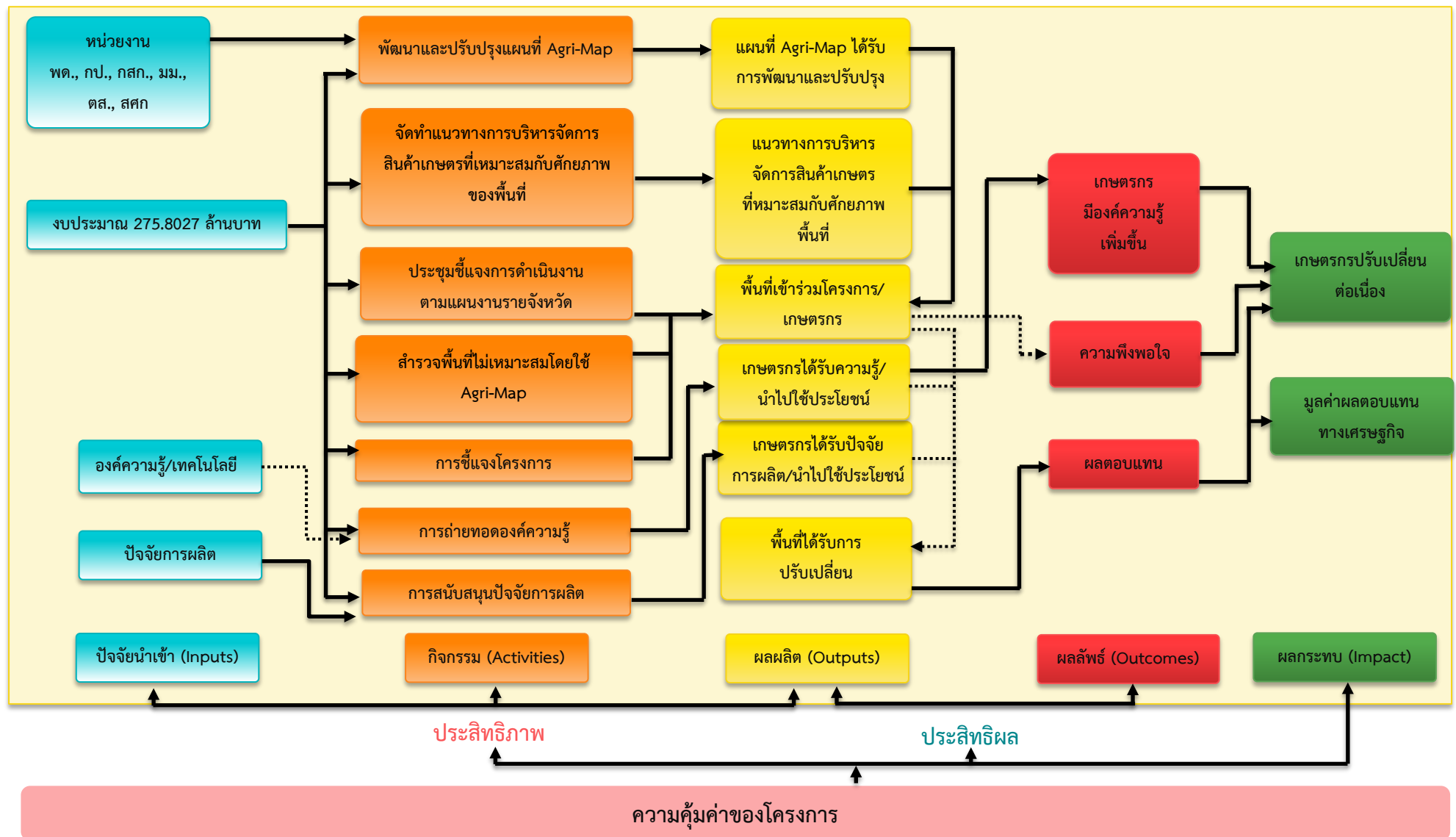
1.5.1 กรอบแนวคิดในงานประเมินผล

1) รูปแบบการประเมินผล ใช้แนวคิดการประเมินผลแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมินผล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes)

2) ประเภทการประเมินผล เป็นการประเมินผลระหว่างการทำงานโครงการ (Ongoing Evaluation) เนื่องจากโครงการได้ดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่สิ้นสุดโครงการ โดยมุ่งเน้นพิจารณาผลผลิต ผลลัพธ์ ปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

3) แผนแบบการประเมินผล เป็นการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายโครงการ เปรียบเทียบก่อนและหลังมีโครงการ และเปรียบเทียบผลตอบแทนสุทธิจากการปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าชนิดอื่นกับสินค้าข้าวในปีเพาะปลูก 2563/64

การประเมินผลโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2564

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2564

1.5.2 ประเด็นและตัวชี้วัด จากรูปแบบการประเมินผลดังกล่าว นำมาสร้างเป็นประเด็นและตัวชี้วัดของโครงการฯ ปี 2564 ดังนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 2.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด ของการประเมินผลโครงการ

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย - ร้อยละของความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	- ร้อยละ 100 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเจ้าหน้าที่
1.2 บุคลากร/หน่วยงาน	- ร้อยละของความทันเวลาการจัดสรรงบประมาณเมื่อเทียบกับแผนการปฏิบัติงาน	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเจ้าหน้าที่
1.3 ปัจจัยการผลิต	- จำนวนหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ	- ตามเป้าหมายที่กำหนด
1.4 องค์ความรู้/เทคโนโลยี	- จำนวนชนิดและปริมาณปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	- ตามเป้าหมายที่กำหนด
2. กิจกรรม (Activities)		
2.1 ชี้แจงการดำเนินงานโครงการ	- จำนวนครั้งที่ชี้แจงโครงการ	- ตามเป้าหมายที่กำหนด
2.2 การถ่ายทอดความรู้	- จำนวนครั้งของการถ่ายทอดความรู้	- ตามเป้าหมายที่กำหนด
2.3 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	- ร้อยละของหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่สนับสนุนปัจจัยการผลิตได้ทันเวลา	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
3. ผลผลิต (Outputs)		
3.1 ฐานข้อมูลที่พัฒนา	- จำนวนฐานข้อมูลสินค้าเกษตร	- ตามเป้าหมายที่กำหนด (5 ชนิด)
3.2 แนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตร	- ร้อยละของแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	- ร้อยละ 100
3.3 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิต - จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	- ตามเป้าหมายที่กำหนด - ตามเป้าหมายที่กำหนด
3.4 เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้/ทักษะการผลิตสินค้าใหม่	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละ 100

ตารางที่ 2.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด ของการประเมินผลโครงการ (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์
3.5 ปัจจัยการผลิตสำหรับการปรับเปลี่ยน	- จำนวนของเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต - ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิตทันต่อการนำไปใช้	- ตามเป้าหมายที่กำหนด - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต
3.6 การปรับเปลี่ยนการผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนการผลิตแล้ว	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
4.1 การนำความรู้ไปใช้	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้
4.2 ผลตอบแทน	- ร้อยละของมูลค่าผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นจากพื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนการผลิตและจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ - ร้อยละของเกษตรกรที่มีผลตอบแทนเพิ่มขึ้น	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
5. ทักษะและความพึงพอใจ		
5.1 เกษตรกร	ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อ - การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ - การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต - การถ่ายทอดความรู้ - ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ - ผลตอบแทนหลังจากการปรับเปลี่ยน	- ไม่ต่ำกว่าระดับมาก
5.2 เจ้าหน้าที่	ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อ - การใช้ Agri-Map - การใช้แนวทางการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจระดับภาคและ การวิเคราะห์เศรษฐกิจสินค้าเกษตรที่สำคัญ	- ไม่ต่ำกว่าระดับมาก

1.5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(1) เกษตรกร กำหนดขนาดตัวอย่างเกษตรกรโดยประยุกต์ใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ซึ่งเป็นการกำหนดขนาดของตัวอย่างในลักษณะของอัตราส่วนที่คิดเป็นร้อยละ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (Neuman, 1991 อ้างถึงใน สมชาย วรภิจเกษมสกุล, 2554) (Placeholder1) (สมชาย วรภิจเกษมสกุล, 2554) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ แยกตามกิจกรรมโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรน้อยกว่า 1,000 ราย จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30

ประชากรเท่ากับ 1,001 – 10,000 ราย จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

ประชากรเท่ากับ 10,001 – 150,000 ราย จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 1

ประชากรมากกว่า 150,000 ราย จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 0.025

ในการประเมินผลครั้งนี้ ต้องการแสดงผลการดำเนินงานแยกเป็นรายกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมและผลตอบแทนที่ได้ในแต่ละกิจกรรมมีความแตกต่างกัน จึงกำหนดขนาดตัวอย่างของแต่ละกิจกรรมเป็นอิสระต่อกัน โดยแบ่งประชากรเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวเป็น 1) ประมง 2) หม่อนไหม 3) พืชทางเลือกใหม่ และ 4) เกษตรผสมผสาน (การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ) โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมประมง พืชทางเลือกใหม่ และเกษตรผสมผสาน กำหนดขนาดตัวอย่างร้อยละ 10 เนื่องจากมีประชากรเท่ากับ 1,001 – 10,000 ราย ได้ขนาดตัวอย่าง 190 ราย 103 ราย และ 599 ราย ตามลำดับ ในขณะที่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมหม่อนไหม ใช้อัตราส่วนการกำหนดขนาดตัวอย่างร้อยละ 30 เนื่องจากมีประชากรน้อยกว่า 1,000 ราย ได้ขนาดตัวอย่าง 20 ราย ดังนั้น จำนวนตัวอย่างรวมทั้ง 4 กลุ่ม เท่ากับ 912 ราย ทั้งนี้ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรสำหรับการประเมินผลครั้งนี้ สามารถสำรวจตัวอย่างได้ประมาณ 400 ตัวอย่าง จึงปรับลดจำนวนตัวอย่างลงตามสัดส่วนของขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ โดยคงจำนวนตัวอย่างของเกษตรกรที่ปลูกหม่อนไหมไว้จำนวน 20 ตัวอย่าง และสรุปจำนวนตัวอย่างในแต่ละกิจกรรมได้ตามตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนเกษตรกรตัวอย่าง

หน่วย: ราย

กิจกรรม	จำนวนเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ (1)	อัตราส่วน ในการกำหนด ขนาดตัวอย่าง (2)	จำนวนเกษตรกร ตัวอย่างที่คำนวณได้ (3) = ((1)*(2))/100	จำนวน ตัวอย่างที่ ปรับลด/เพิ่ม (4)	ผลการ เก็บข้อมูล
1. ประมง	1,900	10	190	81	94
2. หม่อนไหม	67	30	20	20	34
3. พืชทางเลือกใหม่	1,026	10	103	44	52
4. เกษตรผสมผสาน	5,992	10	599	255	288
รวม	8,985	-	912	400	468

ที่มา: จากการคำนวณ

(2) เจ้าหน้าที่ เป็นการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) หน่วยงานละอย่างน้อย 1 ราย ในจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่าง จังหวัดละ 2 – 4 ราย ให้ครอบคลุมทุกสินค้าที่ปรับเปลี่ยนการผลิต

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ รายงานผลการดำเนินงาน เอกสารประกอบการประชุม เว็บไซต์และแหล่งอื่น ๆ

1.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าผลรวมประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทางการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในการปลูกข้าวปีเพาะปลูก 2563/64 และกิจกรรมที่เกษตรกรปรับเปลี่ยน เช่น ประมง หม่อน พืชระยะสั้นอื่น ๆ ได้แก่ ผัก สมุนไพร และพืชทางเลือกชนิดใหม่อื่น ๆ และผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด

2) การวิเคราะห์ทัศนคติโดยวัดความพึงพอใจของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ

3) การวิเคราะห์ความคุ้มค่าการดำเนินโครงการโดยพิจารณาจาก

3.1) ประสิทธิภาพ วัดจากผลงานที่ทำได้เปรียบเทียบกับเป้าหมายและงบประมาณ

$$\text{ผลงานที่ทำได้} = \frac{\text{กิจกรรมที่ทำได้}}{\text{กิจกรรมทั้งหมด}} \times 100$$

$$\text{การเบิกจ่ายงบประมาณ} = \frac{\text{งบประมาณที่เบิกจ่ายจริง}}{\text{งบประมาณตามแผน}} \times 100$$

3.2) ประสิทธิภาพ วัดจากผลสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ

$$\text{ผลสำเร็จการบรรลุวัตถุประสงค์} = \frac{\text{จำนวนวัตถุประสงค์ที่ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย}}{\text{จำนวนวัตถุประสงค์ทั้งหมด}} \times 100$$

3.3) ผลกระทบเบื้องต้นของโครงการ วัดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดขึ้นโดยการคำนวณมูลค่าทางเศรษฐกิจจากภาพรวมของผลตอบแทนที่ได้เกษตรกรได้รับหลังจากปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการประเมินผลไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบายรวมทั้งทบทวนและปรับปรุงการดำเนินโครงการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.1 การตรวจเอกสาร

ผู้ประเมินได้ตรวจเอกสารงานวิจัยและงานประเมินผลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การวัดประสิทธิภาพ การวัดประสิทธิผล และการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ รวมทั้งการประเมินผลโครงการที่ผ่านมาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการประเมินผล และข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผลการตรวจเอกสาร มีดังนี้

2.1.1 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2563ก) ทำการประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการผลิตแบบแปลงใหญ่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน มีตลาดรองรับที่แน่นอน เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย และปาล์มน้ำมัน และผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น โดยได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสินค้าทั้ง 5 ชนิดข้างต้นของเกษตรกรก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้ทั้งที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด ซึ่งในการวิเคราะห์ได้มีการจำแนกประเภทของค่าใช้จ่ายที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้ทราบว่าค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดบ้าง ได้แก่ ค่าวัตถุดิบ (ท่อนพันธุ์ เมล็ดพันธุ์) ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต (ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและอื่น ๆ น้ำมันเชื้อเพลิง ไฟฟ้า วัสดุทางการเกษตร วัสดุสิ้นเปลือง และอื่น ๆ) และค่าแรงงานสำหรับปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว และค่าขนส่ง พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถลดค่าใช้จ่ายในการผลิตได้ ส่งผลให้เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตจากการลดต้นทุนการผลิตได้ ขณะที่ อิสระ สุวิทยาภรณ์ (2558) ได้ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนเลี้ยงปลานิลในพื้นที่เหมาะสมสำหรับเลี้ยงปลานิลเชิงพาณิชย์ จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้การวิเคราะห์ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด ประกอบด้วย ค่าพันธุ์ปลา ค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าไฟฟ้า ค่าแรงงาน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงค่าเสียโอกาส และค่าเสื่อมราคา พบว่า เกษตรกรที่เลี้ยงปลานิลในบ่อดินขนาดเฉลี่ย 1.07 ไร่ แบบเลี้ยงร่วมกับปลาชนิดอื่น ๆ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 604.13 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นผลผลิตปลานิลเฉลี่ย 192.49 กิโลกรัมต่อไร่ และปลาชนิดอื่น ๆ เฉลี่ย 411.64 กิโลกรัมต่อไร่ ใช้ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย 20,033.68 บาทต่อไร่ และได้ผลตอบแทนเป็นกำไรสุทธิเฉลี่ย 1,737.08 บาทต่อไร่ หรือ 2.88 บาทต่อกิโลกรัม นอกจากนี้ แสงเดือน โพนนา และ สมบัติ พันธวิศิษฏ์ (2555) ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบทั่วไป (ข้าว) ในจังหวัดลำปาง ปีเพาะปลูก 2552/53 ซึ่งในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการทำเกษตรแบบผสมผสาน จะพิจารณาต้นทุนและผลตอบแทน ทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด คือ ประกอบด้วยค่า

ปัจจัยการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ค่าปุ๋ย สารเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าวัสดุทางการเกษตร ค่าเช่าที่ดิน ค่าภาษีที่ดิน เป็นต้น เช่นเดียวกับการประเมินผลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและการศึกษาของอิสระ สุวิทยากรณ์ โดยเป็นต้นทุนรวมทั้งการผลิตพืชและสัตว์ของเกษตรกรที่ให้ผลผลิตหรือรายได้มากที่สุด 3 ลำดับแรก ผลการวิเคราะห์ พบว่า ต้นทุนของเกษตรกรที่ทำการผลิตแบบผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ย 3,338.12 บาทต่อไร่ และต้นทุนของเกษตรกรที่ปลูกข้าวอย่างเดียวเฉลี่ย 4,799.91 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรที่ทำการผลิตแบบผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ใช้แรงงานของตนเอง รวมทั้งใช้พันธุ์ของตนเอง ปุ๋ยธรรมชาติและสารกำจัดศัตรูพืชที่ทำขึ้นเอง จึงมีต้นทุนต่ำกว่า แต่เมื่อพิจารณากำไรที่เกษตรกรได้รับ (รายได้ทั้งหมดหักลบด้วยต้นทุนทั้งหมด) พบว่า เกษตรกรที่ทำการผลิตแบบผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีกำไรเฉลี่ย 1,314.93 บาทต่อไร่ และเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีรายได้สุทธิเฉลี่ย 1,117.49 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรที่ทำการผลิตแบบผสมผสานมีกำไรมากกว่าเกษตรกรที่ปลูกข้าวอย่างเดียว เนื่องจากเกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตหมุนเวียนได้ทุกเดือนและมีรายได้เพิ่มจากการแปรรูปผลผลิตที่เหลือจากการเก็บเกี่ยว ต่างจากเกษตรกรที่ปลูกข้าวอย่างเดียวจะมีรายได้จากการจำหน่ายข้าวเพียงอย่างเดียว จึงทำให้เกษตรกรที่ทำการผลิตแบบผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีกำไรมากกว่าเกษตรกรที่ปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว

จากการตรวจเอกสารทำให้ทราบแนวคิดที่นำมาใช้วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน รวมทั้งทำให้ทราบรายละเอียดของค่าใช้จ่ายในการผลิตพืช การทำประมง รวมถึงเกษตรผสมผสาน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดแนวทางในการรวบรวมข้อมูลต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิดสินค้าเกษตรเพื่อประเมินผลต่อไป

2.1.2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบ และความคุ้มค่าของโครงการ

กระทรวงคมนาคม โดยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (2559) ได้จัดทำรายงานการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ในมิติต่าง ๆ ซึ่งพบว่า

มิติประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการจัดทำผลผลิต “นโยบายและแผนการขนส่งและจราจร” ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดจำนวน 22 เรื่อง ซึ่งมากกว่าผลผลิตในปีที่ผ่านมา และได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยกว่าปีที่ผ่านมาจึงมีต้นทุนต่อหน่วยต่ำกว่า เมื่อคิดเป็นสัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สามารถเบิกจ่ายได้ใกล้เคียงกับแผนงบประมาณมากกว่าการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า สนข. สามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มิติประสิทธิผล จากการจัดทำผลผลิต “นโยบายและแผนการขนส่งและจราจร” จำนวน 22 เรื่อง ทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายการให้บริการที่ว่า “หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามนโยบายและแผนอย่างเป็นรูปธรรมในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการขนส่งและจราจร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามนโยบายและแผนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม” และผู้รับบริการมีความพึงพอใจร้อยละ 86.53 ซึ่งมากกว่าปีที่ผ่านมา แสดงว่าสามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มิติผลกระทบ สามารถจัดทำผลผลิต “นโยบายและแผนการขนส่งและจราจร” ที่ส่งผลให้ประชาชนได้รับบริการด้านการขนส่งและจราจรที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัด โดยมีแนวโน้มดีขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ดังนี้ 1) ประชาชนโดยสารรถไฟที่มีความเร็วเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2) การขนส่งสินค้าทางน้ำโดยผ่านท่าเรือต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และ 3) จำนวนอุบัติเหตุและผู้เสียชีวิตจากการขนส่งทางน้ำและทางถนนลดลง

สรุปได้ว่า การปฏิบัติภารกิจของสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรในการจัดทำผลผลิต “นโยบายและแผนการขนส่งและจราจร” มีความคุ้มค่า เห็นควรคงภารกิจไว้

เช่นเดียวกับฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผลแผนโครงการ กองแผนงานและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (2555) ได้มีการประเมินความคุ้มค่าของโครงการก่อสร้างถนนสำหรับน้ำล้นผ่าน (Wet Crossing) ประจำปี พ.ศ. 2553 และ 2554 เพื่อให้ทราบความคุ้มค่าและสมประโยชน์ของโครงการ และทำให้ทราบว่าผลการดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยใช้แนวคิดการประเมินความคุ้มค่าภารกิจภาครัฐ ประกอบด้วยการพิจารณาใน 3 ประเด็น ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบ โดยกำหนดตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพ ได้แก่ ต้นทุนต่อหน่วย สัดส่วนผลผลิตต่อทรัพยากร และสัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน ด้านประสิทธิผล ได้แก่ ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์และคุณภาพการบริการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ผลการประเมินพบว่า

ด้านประสิทธิภาพ พิจารณาจากปริมาณผลผลิตทำได้จริง พบว่า เป็นไปตามแผน โดยการใช้งบประมาณในการก่อสร้างถนนสำหรับน้ำล้นผ่านจำนวน 2 จุด ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 และ 2554 มีค่าใช้จ่ายไม่เท่ากัน เนื่องจากการก่อสร้างขึ้นอยู่กับสภาพความเหมาะสมของแต่ละแห่ง โดยดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดทั้ง 2 จุด และประชาชนบริเวณพื้นที่โครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการ

ด้านประสิทธิผล พิจารณาจากระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย พบว่า ประชาชนบริเวณพื้นที่โครงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำมีจิตสำนึกรักและหวงแหน รู้คุณค่าในการใช้น้ำ มีความภาคภูมิใจในความอุดมสมบูรณ์ สามารถแก้ปัญหาภัยแล้ง และการชะลอการไหลของน้ำได้ในด้านสังคม เกิดความรัก สามัคคีในชุมชน ด้านเศรษฐกิจประชาชนมีแหล่งอาหาร โดยหาอาหารจากลำห้วยมาบริโภค

ด้านผลกระทบ พิจารณาผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการดำเนินโครงการก่อสร้างถนนสำหรับน้ำล้นผ่าน พบว่า ประชาชนในพื้นที่ 2 ช่างลำห้วย ได้รับประโยชน์โดยสามารถใช้น้ำสำหรับทำการเกษตร บริโภค เลี้ยงสัตว์ หาอาหารได้ ในทางตรงข้าม ประชาชน ที่อยู่ห่างไกลไม่ได้รับประโยชน์จากโครงการทำให้มีทัศนคติไม่ดีต่อโครงการ

จากการตรวจเอกสารทำให้ทราบถึงแนวทางการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบ และความคุ้มค่าโครงการ ซึ่งจะพิจารณาใน 3 มิติ ได้แก่ มิติประสิทธิภาพ มิติประสิทธิผล และ

ผลกระทบ นอกจากนี้ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการในการดำเนินการของภาครัฐ สามารถใช้ในการประเมินระดับกรม หน่วยงาน ภารกิจ รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับการประเมินในระดับโครงการได้

2.1.3 การศึกษาวิจัยและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เป็นโครงการที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564ก, 2564 ข) จึงดำเนินการประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี 2560 – 2563 โดยประยุกต์ใช้วิธีการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เน้นการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงผลตอบแทนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งก่อนและหลังการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ตาม Agri-Map และได้รับผลผลิตแล้ว ได้แก่ ประมง หม่อนไหม พืชเศรษฐกิจ (อ้อยโรงงานและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) กล้วยเลี้ยงสัตว์ และเกษตรผสมผสาน (พืชระยะสั้น เช่น พืชผัก) โดยผลการประเมินทั้ง 4 ปี เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ในภาพรวมเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นหลังจากการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต แต่หากพิจารณาเป็นรายสินค้า พบว่า เกษตรกรที่ทำการปรับเปลี่ยนเป็นการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปี 2562 ได้รับผลตอบแทนสุทธิน้อยกว่าการปลูกข้าว เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ประสบปัญหาแมลงศัตรูพืชทำลายผลผลิต นอกจากนี้ ในการประเมินผลโครงการปี 2561 ได้มีการศึกษาเปรียบเทียบผลตอบแทนกับเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการที่ยังคงปลูกข้าว พบว่า เกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นกิจกรรมอื่นได้รับผลตอบแทนมากกว่าเกษตรกรที่ยังคงปลูกข้าวเช่นกัน อย่างไรก็ตาม เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ขณะที่เกษตรกรบางรายขาดความเข้าใจอย่างชัดเจนในวัตถุประสงค์ของโครงการ ทำให้ไม่เชื่อมั่นในการปรับเปลี่ยนการผลิต และบางส่วนยังไม่เห็นผลผลิตที่จะได้รับอย่างชัดเจน จึงไม่กล้าปรับเปลี่ยนการผลิตอย่างเต็มพื้นที่ อีกทั้งมีเกษตรกรที่ประสงค์จะนำพื้นที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มเติมแต่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ S1 และ S2 ในการปลูกข้าวซึ่งอยู่นอกพื้นที่เป้าหมายของโครงการ นอกจากนี้ มีการประเมินผลการใช้ประโยชน์ Agri-Map เพื่อวางแผนกำหนดพื้นที่เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์จาก Agri-Map ได้ แต่มีเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ขาดความชำนาญในการใช้งาน และข้อมูลในแผนที่บางจุดไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงข้อมูลใน Agri-Map จะทยอยปรับข้อมูลทุก 2 ปี สำหรับการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ ปี 2563 โดยเปรียบเทียบมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับงบประมาณที่ใช้จ่ายไป พบว่า ในปีแรกหลังจากการปรับเปลี่ยนยังไม่เกิดความคุ้มค่า โดยคาดว่าจะเกิดความคุ้มค่าในปีที่ 2

ในส่วนการประเมินผลกระทบของนโยบายสาธารณะต่อความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของเกษตรกรไทย (วิษณุ อรรถวานิช, 2564) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบของนโยบายสาธารณะในภาคการเกษตรต่อรายได้สุทธิและภาระหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรไทยที่เข้าร่วมโครงการ และเพื่อสะท้อน

ความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณแผ่นดิน โดยใช้ค่าความน่าจะเป็นของการเข้าร่วมโครงการ (Generalized Propensity Score) ประเมินผลกระทบโดยใช้ตัวแปรหลายทางเลือก (Multi-Valued Treatment) เปรียบเทียบเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการตามนโยบายที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 8 โครงการ รวมถึงโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อบริหารจัดการเชิงรุก ผลการประเมิน พบว่า เมื่อเทียบกับเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้ครัวเรือนเกษตรลดลง 26,443 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือ 2,629 บาทต่อไร่ต่อปี ด้านต้นทุนการผลิต พบว่า ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น 278,962 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แต่เมื่อพิจารณาต้นทุนต่อไร่ พบว่า สามารถลดต้นทุน 845 บาทต่อไร่ต่อปี สำหรับรายได้สุทธิ พบว่า ลดลง 32,976 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือ 689 บาทต่อไร่ต่อปี อย่างไรก็ตาม สามารถลดสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินรวมของครัวเรือนเกษตรลงร้อยละ 0.38 นอกจากนี้ ยังพบว่า โครงการสร้างผลกระทบในเชิงลบและไม่คุ้มค่ากับการใช้จ่ายงบประมาณ โดยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนทางการเงินให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนเป็นการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชใหม่และเป็นพี่เลี้ยงเพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับเกษตรกร สอดคล้องกับการศึกษาของ Nararuk Boonyanam (2018) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research Method) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กฎหมายทางการเกษตรของประเทศไทย รายงานของหน่วยงานภาครัฐ และข่าวต่าง ๆ พบว่า การดำเนินโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ผ่านมาตั้งแต่มีการกำหนดนโยบายการไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากภาครัฐไม่ได้นำปัจจัยด้านราคาจำหน่ายผลผลิตมาร่วมพิจารณาในการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนของเกษตรกร อีกทั้งเกิดความขัดแย้งด้านนโยบายของภาครัฐเอง จากนโยบายแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรมักจะปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกสินค้าเกษตรที่ภาครัฐแทรกแซงราคาโดยขาดการคำนึงถึงความเหมาะสมกับพื้นที่ จึงส่งผลให้การปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เป็นไปตาม Agri-Map โดยผู้ศึกษาวิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการจูงใจเกษตรกรให้ปรับเปลี่ยนพื้นที่ด้วยการกำหนดราคาผลผลิตที่แตกต่างกันในพื้นที่ระดับความเหมาะสมต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชหรือดำเนินกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่มากขึ้น

จากการตรวจเอกสารรายงานการประเมินผลโครงการดังกล่าว พบว่า การประเมินผลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรครอบคลุมการดำเนินการในภาพรวมและในระดับพื้นที่ รวมถึงผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ แต่ยังคงขาดการประเมินผลในส่วนของการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุน Agri-Map นอกจากนี้ ผลการประเมินยังแตกต่างจากการประเมินของวิชฌุ อรรถวานิช เนื่องจากวิธีการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน โดยข้อมูลที่ใช้มาจากข้อมูลสถานะเศรษฐกิจสังคมและครัวเรือนเกษตรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งไม่ได้ระบุว่าเกษตรกรมีพื้นที่เข้าร่วมโครงการก็ไร่ อย่างไรก็ตาม ทำให้ทราบถึงประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาเพิ่มเติมในการประเมินผลการดำเนินโครงการต่อไป เช่น ประเด็นด้านต้นทุน ราคาจำหน่ายผลผลิต เป็นต้น

2.2 แนวคิดและทฤษฎี

2.2.1 แนวคิดการประเมินผล

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง กระบวนการที่จะวัดและทำการวิเคราะห์ว่า ผลที่เกิดจากการดำเนินงานนั้นตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลหรือผลกระทบเป็นไปตามที่วางแผนหรือไม่ การประเมินผลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น ทั้งในแง่บวกและแง่ลบเพื่อนำผลที่เกิดขึ้นไปใช้ในการปรับปรุงโครงการเดิมหรือจัดทำโครงการใหม่ โดยการประเมินผลโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทตามระยะเวลาของโครงการ (บรรเทิง มาแสง, 2546 อ้างถึงใน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) ดังนี้

1) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex-ante or Pre-Project Evaluation) เป็นการประเมินผลก่อนการดำเนินงานตามโครงการ วัตถุประสงค์ในการประเมินผลนี้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการวิเคราะห์ว่าผลที่จะได้ตามโครงการนั้น จะคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ เป็นการวิเคราะห์เสนอผู้ที่มีหน้าที่ในการอนุมัติโครงการ

2) การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานโครงการ (Ongoing or Concurrent Evaluation) เป็นการประเมินผลในระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ได้กับผลกระทบในระยะสั้นของโครงการ การประเมินผลในระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดโครงการล้มเหลว นอกจากนี้บทเรียนที่ได้จากการประเมินผลยังสามารถนำไปใช้ในการจัดทำโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันได้

3) การประเมินผลหลังจากที่โครงการสิ้นสุดแล้ว (Ex-post Evaluation) เป็นการประเมินผลกระทบอันเกิดจากการดำเนินงานตามโครงการ โดยการเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างก่อนและหลังการดำเนินงาน เป็นการวิเคราะห์ว่าผลการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้บทเรียนซึ่งไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการจะได้นำไปประกอบการพิจารณาเป็นแนวทางในการวางโครงการอื่น ๆ ต่อไป

2.2.2 แนวคิดการประเมินผลเชิงตรรกะ

รูปแบบการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นวิธีการสื่อสารที่เป็นระบบและเห็นภาพได้ชัดเจน ที่สามารถนำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานของแผนงานหรือโครงการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และผลงานที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ (W.K. Kellogg Foundation, 2004 อ้างถึงใน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562)

รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) มี 5 องค์ประกอบ คือ

1) ทรัพยากรต่าง ๆ หรือที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (Resource/Inputs) เช่น คน งบประมาณ การจัดการ และชุมชน ที่แผนงานสามารถจัดหาได้เพื่อดำเนินงาน

2) กิจกรรมของแผนงาน (Activities) เป็นสิ่งที่แผนงานจัดทำโดยใช้ทรัพยากร กิจกรรมทั้งกระบวนการ เครื่องมือ เหตุการณ์ เทคโนโลยี และการกระทำที่เป็นส่วนที่แผนงานตั้งใจจะทำ กิจกรรมการพัฒนาจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือแผนงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งได้แก่ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ

3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรง จากการจัดกิจกรรมของแผนงาน และอาจครอบคลุมถึงประเภท ระดับ และเป้าหมายของการให้บริการที่ส่งมอบของแผนงาน

4) ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ สถานภาพ และระดับของหน้าที่การงานของผู้มีส่วนร่วมในแผนงาน

5) ผลกระทบ (Impact) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจที่เกิดขึ้นในองค์กร ชุมชนหรือระบบ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดกิจกรรมของแผนงาน ซึ่งโดยปกติจะทำการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนงาน

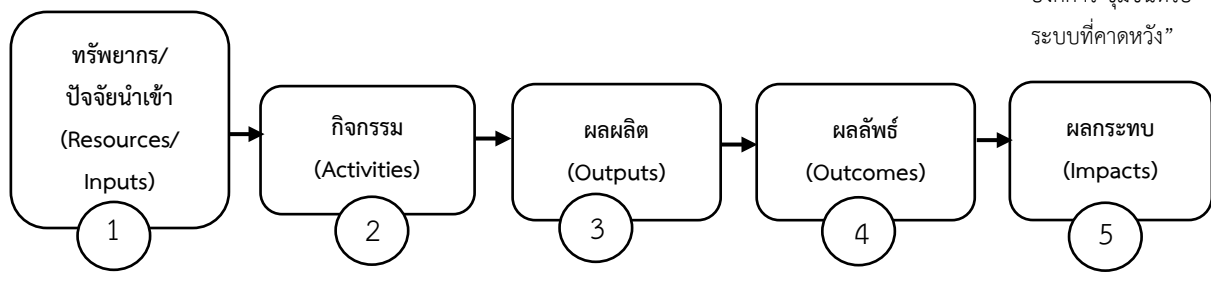
“ทรัพยากรที่มีความจำเป็นจริง ๆ สำหรับการดำเนินงานของแผนงาน”

“ถ้าได้นำทรัพยากรเข้าสู่แผนงานแล้ว... ก็จะจัดทำกิจกรรมได้”

“ถ้าจัดทำกิจกรรมได้แล้ว... ก็จะส่งมอบผลิตภัณฑ์หรือบริการให้แก่ผู้รับบริการได้”

“ถ้าจัดทำกิจกรรมตามที่ตั้งใจได้แล้วเสร็จ...ก็จะทำให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์ตามที่ตั้งใจไว้”

“ถ้าผู้รับบริการได้รับประโยชน์ได้ตามที่ตั้งใจไว้แล้ว...ก็จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขององค์กร ชุมชนหรือระบบที่คาดหวัง”

แผนงานที่จัดเตรียมไว้

ผลที่ตั้งใจหรือผลที่คาดหวังไว้

ที่มา : W.K. Kellogg Foundation, 2004 อ้างถึงใน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562

ภาพที่ 2.1 รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model)

2.2.3 แนวคิดด้านต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุนการผลิต

1) แนวคิดต้นทุนการผลิต ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากงานของ ศิริวัฒน์ ทรงธนศักดิ์ (2562) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีหลักเกณฑ์แนวคิด ในการจัดทำข้อมูลต้นทุนการผลิต คือ เป็นต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ เป็นต้นทุนการผลิตของผลผลิตของเกษตรกรและเป็นต้นทุนเฉลี่ย

1.1) ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง

1.1.1) คิดค่าใช้จ่ายทุกกิจกรรมการผลิต ตั้งแต่เตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว ผลผลิตมีรายการที่ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน

1.1.2) คิดค่าใช้จ่ายเฉพาะที่เกษตรกรได้ใช้จ่ายไปในช่วงระยะเวลาการผลิตปีนั้น

1.1.3) คิดค่าใช้จ่ายทั้งที่จ่ายไปเป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด โดยค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดจากการจ้าง การซื้อ การเช่าทรัพย์สิน และค่าเช่าที่ดิน ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน คิดจากการประเมินค่าใช้จ่าย กรณีการใช้แรงงาน วัสดุปัจจัย เครื่องมือของตนเองหรือของครัวเรือน ที่ไม่ได้จ้าง ไม่ได้ซื้อ ไม่ได้เช่า

1.1.4) คิดค่าเสียโอกาสเงินลงทุน ซึ่งเป็นการประเมินโดยการคำนวณใส่ไว้ในโครงสร้างต้นทุนเป็นค่าใช้จ่ายไม่เป็นเงินสดด้วยต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะแตกต่างจากต้นทุนทางบัญชีตรงที่ต้นทุนทางบัญชีจะคิด

ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะแตกต่างจากต้นทุนทางบัญชีตรงที่ต้นทุนทางบัญชีจะคิดเฉพาะรายการที่เป็นเงินสด

1.2) ต้นทุนการผลิตของผลผลิตของเกษตรกร หมายถึง

1.2.1) เป็นต้นทุนของผลผลิตพืชที่ยังอยู่ในมือของเกษตรกร

1.2.2) ค่าใช้จ่ายที่นำมาคิดเป็นต้นทุนการผลิตจะคิดตั้งแต่เริ่มต้นการผลิต ตั้งแต่เตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยวได้ผลผลิต หากใช้จ่ายลงทุนไปแล้วไม่ได้ผลผลิต หรือผลผลิตเสียหายก็จะมีต้นทุนของผลผลิต จะมีแต่ค่าใช้จ่ายของกิจกรรมการผลิตเท่านั้น

1.2.3) เป็นต้นทุนค่าใช้จ่าย ณ ไร่นา ไม่รวมค่าขนส่งผลผลิตไปขาย

1.3) ต้นทุนเฉลี่ย หมายถึง

1.3.1) คิดค่าใช้จ่ายของเกษตรกรทุกรายที่เป็นตัวอย่าง ไม่ใช่ของรายใดรายหนึ่ง

1.3.2) คำนวณต้นทุนด้วยวิธีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักด้วยเนื้อที่เพาะปลูก หรือนำเนื้อที่เพาะปลูกของแต่ละรายตัวอย่างมาพิจารณาด้วย

2) นิยาม

2.1) ต้นทุนการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือมูลค่าการใช้ปัจจัยการผลิตทั้งประเภทปัจจัยผันแปร และปัจจัยคงที่ ที่นำมาใช้ในการประกอบการผลิต เพื่อให้การผลิตดำเนินการไปจนถึงสิ้นสุดกระบวนการผลิตในช่วงเวลา หรือรุ่นการผลิตหนึ่งๆ ที่กำหนด

2.2) ต้นทุนทั้งหมด หมายถึง ผลรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดของต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ทั้งที่เป็นเงินสด และไม่เงินสด

2.3) ต้นทุนผันแปร หมายถึง ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตที่สามารถเปลี่ยนแปลงขนาดการใช้ เพื่อเปลี่ยนแปลงขนาดของผลผลิตในขนาดการผลิตหนึ่งๆ กล่าวคือ ในขนาดการผลิตหนึ่งๆ ที่คงที่

ผลผลิตจะ得多มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดการใช้ปัจจัย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการใช้ปัจจัย ก็จะทำให้ขนาดของผลผลิตที่ได้เปลี่ยนแปลงไปด้วย

2.4) ต้นทุนคงที่ หมายถึง ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต แต่ละช่วงหรือรุ่นการผลิตหนึ่งๆ เป็นการผลิตระยะสั้น ปัจจัยที่ใช้ประกอบการผลิตบางส่วนจึงมีสภาพคงที่ ปัจจัยเหล่านี้จึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงขนาดการผลิตได้ ไม่ว่าจะมีการผลิตมากหรือผลิตน้อย หรือไม่มีการผลิตเลยก็ตาม ปัจจัยการผลิตชนิดนี้จะยังคงมีอยู่ เช่น ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมเครื่องจักร ค่าเสื่อมโรงเรือน เป็นต้น

2.5) ต้นทุนที่เป็นเงินสด หมายถึง ต้นทุนที่เป็นค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นเงินสดในการนำปัจจัยมาประกอบการผลิตในช่วง หรือรุ่นการผลิตนั้นๆ ทั้งที่เป็นต้นทุนผันแปร เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา สารเคมีค่าจ้างแรงงาน ค่าพันธุ์ ค่าวัสดุสิ้นเปลือง ค่าซ่อมแซมเครื่องอุปกรณ์ และค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น

2.6) ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ต้นทุนที่เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินสด แต่ต้องประเมินให้เป็นตัวเงิน ในช่วง หรือรุ่นการผลิตนั้นๆ ซึ่งอาจจะเป็นค่าใช้จ่ายที่ประเมินจากการใช้ปัจจัยเช่น แรงงานในครัวเรือน ปุ๋ยคอกในฟาร์ม ค่าพันธุ์ที่เก็บไว้เอง ค่าใช้ที่ดินของตนเอง ค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าเสื่อมและค่าเสียโอกาสในการลงทุน เป็นต้น

2.7) กิจกรรมการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้ขบวนการผลิตดำเนินไปครบถ้วน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการผลิต แยกเป็น

(1) การเตรียมดิน หมายถึง กิจกรรมในการเตรียมพื้นที่ให้พร้อมสำหรับการเพาะปลูกพืช

(2) การปลูก หมายถึง กิจกรรมในช่วงการปลูก โดยการนำเมล็ดพันธุ์ กิ่งพันธุ์ ท่อนพันธุ์ปลูกลงไปในแปลงปลูกหรือหลุมที่เตรียมไว้แล้วหรือต้นกล้าพันธุ์

(3) การดูแลรักษา หมายถึง กิจกรรมที่ดำเนินการหลังการปลูก ถึงก่อนการเก็บเกี่ยว เช่น ดายหญ้า พรวนดิน ใส่ปุ๋ย ให้น้ำ ฉีดพ่นสารเพื่อคุม ฆ่าหรือปราบศัตรูพืช

(4) การเก็บเกี่ยว หมายถึง การแปรรูปผลผลิตเบื้องต้นก่อนขายเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการในช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งอาจต้องแปรรูปเบื้องต้นจนได้รูปผลผลิตตามมาตรฐานที่กำหนด ได้แก่ กิจกรรมการเก็บเกี่ยว ขน การตาก ตัดแต่ง เป็นต้น

2.8) อัตราค่าจ้างแรงงานคนทำงานทั่วไป หมายถึง อัตราค่าจ้างแรงงานคนทำงานต่อวันสำหรับทำงานทั่วไปในท้องถิ่น (1 วัน คิดเวลาทำงาน 8 ชั่วโมง)

2.9) ค่าจ้างเตรียมดิน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการจ่ายเป็นค่าจ้างเตรียมดินแต่ละขั้นตอน จนสามารถปลูกพืชได้ เช่น ไถตะ ไถแปร ไถป่น คราด ยกร่อง ซักร่อง ซึ่งกิจกรรมเตรียมดินอาจจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการผลิตของแต่ละชนิดพืช และแต่ละพื้นที่ กรณีที่จ้างด้วยเครื่องจักรไม่ต้องคิดค่าเสื่อม ค่าซ่อม ค่าน้ำมันของเครื่องจักร เพราะเป็นการจ้างเหมารวมไว้ในค่าจ้างแล้ว

2.10) ค่าจ้างปลูก หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการจ่ายเป็นค่าจ้างแรงงานในการปลูก รวมค่าแรงงานตั้งแต่ขนวัสดุพันธุ์ที่จัดเก็บไว้ไปแปลงปลูก วางแนว ขุดหลุม ทำการปลูกแปลง ซึ่งอาจมีทั้ง ปลูกด้วยแรงงานคน และเครื่องจักร

2.11) ค่าจ้างใส่ปุ๋ย หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการจ่ายเป็นค่าจ้างใส่ปุ๋ย หวาน ปุ๋ย ทั้งนี้รวมค่าจ้างแรงงานตั้งแต่ ขนย้ายปุ๋ยจากที่จัดเก็บไว้ไปที่แปลงปลูก หรือไปเตรียมไว้ในบริเวณปลูก

2.12) ค่าจ้างฉีดพ่นสารปราบวัชพืช/ศัตรูพืช โดยคน หมายถึง อัตราค่าจ้างเหมา รวมทั้งคนและเครื่องสูบโยก

2.13) ค่าจ้างฉีดพ่นสารปราบวัชพืช/ศัตรูพืช โดยเครื่องจักร หมายถึง อัตราค่าจ้าง เหมารวมทั้งเครื่องจักร เครื่องพ่นและแรงงานคนควบคุม ลากสาย

2.14) ค่าจ้างเก็บเกี่ยว หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการจ่ายเงินเป็นค่าจ้าง ในกิจกรรมเก็บเกี่ยว รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งแรงงานคน เครื่องจักร การคิดค่าจ้างเป็นได้ 3 ลักษณะ คือ

- (1) คิดอัตราจ้างต่อหน่วยพื้นที่ เป็น บาทต่อไร่
- (2) คิดอัตราจ้างต่อหน่วยผลผลิต เป็น บาทต่อกิโลกรัม
- (3) คิดอัตราค่าจ้างเป็นค่าจ้างรายวัน

ทั้งนี้ ได้นำเรื่องความสามารถของแรงงาน มาพิจารณาด้วย

2.15) ปุ๋ย หมายถึง สิ่งที่เป็นอาหารบำรุงต้นพืช ทั้งปุ๋ยเคมี ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์

2.16) การกำจัดวัชพืช หมายถึง การตายหญ้า ถอนหญ้า และการทำร่วนพรวนดิน

(1) การตายหญ้า หมายถึง การตัดหญ้า ถอนต้นหญ้า หรือวัชพืช ไม่ให้ รบกวนต้นพืชที่ปลูก

(2) การพรวนดิน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทำร่วน หมายถึง พินหน้าดิน บริเวณรอบและให้ดินสามารถรับน้ำและปุ๋ยได้สะดวก

2.17) วัชพืช หมายถึง ต้นหญ้าหรือต้นพืชที่ไม่ได้ปลูกและไม่ต้องการให้ขึ้น ในแปลงปลูกมาแย่งธาตุอาหารในดินทำให้พืชที่ปลูกไม่สมบูรณ์

2.18) ศัตรูพืช หมายถึง สิ่งที่ทำลายต้นพืชหรือผลผลิต ได้แก่ เชื้อรา โรค แมลง หอย โคนต้นเพื่อกำจัดวัชพืช ไล่เดือนฝอย หนอน ก ะรอก ฯลฯ

2.19) สารปราบวัชพืช หมายถึง สารป้องกันกำจัดวัชพืช สารฆ่าหญ้า หรือสารฆ่า ต้นพืชที่ไม่ได้ปลูกและไม่ต้องการให้ขึ้นในแปลงปลูก

2.20) สารปราบศัตรูพืช หมายถึง สารฆ่าแมลง หนอน เพลี้ย เชื้อรา และศัตรูพืชอื่น

2.21) พ่นสารปราบวัชพืช/ศัตรูพืช หมายถึง ฉีดพ่นสารกำจัดหญ้า แมลง ฆ่าวัชพืช ศัตรูพืชในแปลงปลูก

2.22) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องสูบน้ำและฉีดพ่นสาร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้น้ำมัน เฉพาะกับเครื่องสูบน้ำและฉีดพ่นสารกำจัดศัตรูพืช/วัชพืช ที่เกษตรกรที่ใช้ในกิจกรรมการผลิตพืชนั้น ทั้งนี้ หมายถึงรวมถึงค่าไฟฟ้าที่ใช้กับเครื่องปั้มน้ำหรือสูบน้ำ

2.23) ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตรที่ชำรุดให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ โดยให้กำหนดรอบการใช้งาน ได้แก่ บ่อน้ำ สระน้ำ เครื่องจักร เครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในฟาร์มหรือไร่นา ซึ่งไม่รวมการซ่อมเครื่องจักรเครื่องยนต์ที่ได้มีการจ้างแรงงานไปแล้ว การซ่อมครั้งหนึ่งจะต้องทราบว่าสามารถใช้งานได้อีกกี่ปี (อายุการซ่อม 1 รอบ) จึงจะหวนกลับมาซ่อมใหม่อีกครั้ง ทั้งนี้ เพื่อใช้คำนวณหาค่าซ่อมเฉลี่ยต่อปี

ค่าซ่อมต่อปี = ค่าซ่อมในฤดูการผลิตนั้นหารด้วย ระยะเวลาใช้งานตามปกติหลังจากการซ่อมบำรุงในครั้งนั้น คูณด้วย ร้อยละการใช้งานอุปกรณ์นั้น เฉลี่ยด้วย เนื้อที่เพาะปลูกพืชนั้น

2.24) ค่าวัสดุการเกษตรและอื่นๆ หมายถึง ค่าวัสดุอุปกรณ์สิ้นเปลืองที่ใช้หมดภายใน 1 รอบปี หรือใช้หมดไปในฤดูเพาะปลูก การผลิต

2.25) ค่าเช่าที่ดิน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการนำที่ดินไปใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการผลิตสินค้าเกษตรชนิดนั้น ๆ ทั้งนี้ ค่าเช่าที่ดินได้รวมถึงค่าภาษีที่ดินเรียบร้อยแล้ว

(1) กรณีมีการเช่าที่ดินและมีการจ่ายค่าเช่าจริง (ทั้งที่เป็นเงินสด หรือ ผลผลิต) เรียกว่า ค่าเช่า

(2) กรณีเป็นที่ดินของตนเองไม่ได้เช่า เรียกว่า ค่าใช้ที่ดิน ซึ่งไม่เป็นเงินสด โดยประเมินเทียบเคียงจากอัตราค่าเช่าในพื้นที่

2.26) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในต้นทุนผันแปร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากคำนวณประเมินการลงทุนในมูลค่าปัจจัยผันแปรทั้งหมดในช่วงหรือรุ่นการผลิตหนึ่งๆ ซึ่งมูลค่าปัจจัยที่นำมาใช้ในการผลิต ต้องเสียโอกาสที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมอื่นๆ เช่น ฝากธนาคาร หรือให้กู้ยืม จึงต้องมีการคิดค่าเสียโอกาสจากการใช้ทรัพยากรนั้น

$$OPC = TVC \left(\frac{M}{12} \right) (i)$$

โดยที่

OPC = ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในต้นทุนผันแปร

TVC = ต้นทุนผันแปรทั้งหมดต่อไร่ ทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด

M = ระยะเวลาการผลิต (เดือน) ตั้งแต่เริ่มการผลิตจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

i = อัตราค่าเสียโอกาสของเงิน

อัตราค่าเสียโอกาสของเงิน ในที่นี้คือค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนระยะสั้น ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ ร้อยละ 0.5 จากการหาค่าเฉลี่ยจากธนาคารขนาดใหญ่ในประเทศ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา เนื่องจาก เกษตรกรตัวอย่างกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพียงร้อยละ 8.33 จึงไม่พิจารณาอัตราดอกเบี้ยจากธนาคารดังกล่าว

2.27) ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการกระจายมูลค่าของทรัพย์สินที่ซื้อไว้ใช้งานในการผลิต หรือเป็นการปันส่วนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอดอายุการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สินนั้น โดยจะคิดประเมินเป็นมูลค่าต่อไร่ ไม่เป็นเงินสด ซึ่งการประเมินค่าเสื่อมหรือค่าสึกหรอ สามารถคำนวณได้หลายวิธี โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรคิดค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินแบบวิธีเส้นตรง ซึ่งเป็นวิธีการคำนวณที่ง่ายที่สุด และนิยมใช้กันมาก ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ใช้วิธีการนี้

$$D = \frac{(BV - SV)}{N} \left(\frac{M}{12}\right) (U) \left(\frac{1}{A}\right)$$

โดยที่

- D = ค่าเสื่อมราคาต่อปีทรัพย์สิน
- BV = มูลค่าแรกซื้อหรือสร้างทรัพย์สิน
- SV = มูลค่าซากของทรัพย์สินเมื่อหมดอายุการใช้งาน
- M = ช่วงเวลาการผลิต (เดือน) ตั้งแต่เริ่มการผลิตจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต
- N = อายุการใช้งานของทรัพย์สิน
- U = ร้อยละการใช้งานของทรัพย์สินในการผลิตพืช
- A = เนื้อที่เพาะปลูก

ในกรณีที่ ได้จ้างแรงงานรวมเครื่องมืออุปกรณ์ และคิดเป็นค่าจ้างไปแล้ว ไม่นำเครื่องมือเหล่านั้นมาคิดค่าเสื่อมอีก เพราะไม่ได้เป็นทรัพย์สินอุปกรณ์ของเกษตรกรเอง

2.28) ค่าเสียโอกาสการลงทุนในทรัพย์สิน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ประเมินหรือคำนวณขึ้นจากแนวความคิดเสียโอกาสในเงินลงทุน ที่นำไปจัดซื้อจัดหาทรัพย์สินต่าง ๆ เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ การเกษตร โรงเรือน สิ่งก่อสร้าง เพื่อมาใช้ในกิจกรรมการผลิตสินค้าเกษตรนั้น มาคิดค่าเสียโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทน จากการนำทรัพย์สินหรือเงินลงทุนนั้นไปใช้ในกิจกรรมการผลิตอื่น ซึ่งอัตราค่าเสียโอกาสที่ใช้ประเมินนั้นจะใช้ดอกเบี้ยเงินกู้ของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

$$OPI = \frac{(BV - SV)}{2} \left(\frac{M}{12}\right) (i) (U) \left(\frac{1}{A}\right)$$

โดยที่

- OPI = ค่าเสียโอกาสการลงทุนในทรัพย์สิน
 BV = มูลค่าแรกซื้อหรือสร้างทรัพย์สิน
 SV = มูลค่าซากของทรัพย์สินเมื่อหมดอายุการใช้งาน
 M = ช่วงเวลาการผลิต (เดือน) ตั้งแต่เริ่มการผลิตจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต
 i = อัตราค่าเสียโอกาสของเงิน
 U = ร้อยละการใช้งานของทรัพย์สินในการผลิตพืชนี้
 A = เนื้อที่เพาะปลูก

อัตราค่าเสียโอกาส ในที่นี้คือค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนระยะยาว ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำ 12 เดือน ร้อยละ 1.4 จากการหาค่าเฉลี่ยจากธนาคารขนาดใหญ่ในประเทศ ได้แก่ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากเกษตรกรตัวอย่างกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพียงร้อยละ 8.33 จึงไม่พิจารณาอัตราดอกเบี้ยจากธนาคารดังกล่าว

3) เคাঁโครงสร้างสถิติ

การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนการผลิตพืช นอกจากจะใช้ความรู้ทางด้านสถิติศาสตร์เป็นหลักแล้ว ยังจะต้องใช้ความรู้สหวิทยาการ ทั้งด้านเกษตรศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ การค้าการพาณิชย์ คณิตศาสตร์ และด้านเศรษฐศาสตร์ มาประกอบในแต่ละขั้นตอน โดยในการคำนวณข้อมูลต้นทุนการผลิตจะอาศัยเคাঁโครงสร้างสถิติ ดังนี้

3.1) ต้นทุนต่อเนื้อที่ (บาทต่อไร่) ได้มาจากการรวบรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากทุกกิจกรรมการผลิต หรือค่าใช้จ่ายจากการผลิตทั้งหมดของแปลงตัวอย่าง (บาท) หารด้วย เนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมด (ไร่) ของแปลงตัวอย่างนั้น

3.2) ต้นทุนต่อหน่วย (บาทต่อกิโลกรัม) ได้มาจากการค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากทุกกิจกรรมการผลิต หรือค่าใช้จ่ายจากการผลิตทั้งหมดต่อเนื้อที่ 1 ไร่ (บาท) หารด้วย ผลผลิตทั้งหมดที่ได้จากพื้นที่ 1 ไร่ นั้น (กิโลกรัม)

3.3) ต้นทุนการผลิตรวม

$$TC_i = TVC_i + TFC_i \quad (1)$$

โดยที่

- TC_i = ต้นทุนรวมของตัวอย่างที่ i (บาท)
 TVC_i = ต้นทุนผันแปรของตัวอย่างที่ i (บาท)
 TFC_i = ต้นทุนคงที่ของตัวอย่างที่ i (บาท)

i = ตัวอย่างที่ i โดย $i = 1, 2, 3, \dots, n$

3.4) ต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ ต้นทุนการผลิตรวมของตัวอย่างที่ i หรือค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดของตัวอย่างที่ i (บาท)หารด้วย เนื้อที่เพาะปลูกของตัวอย่างที่ i (ไร่)

$$TCR_i = \frac{TC_i}{A_i} \quad (2)$$

โดยที่

TCR_i = ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (บาท)

TC_i = ต้นทุนการผลิตรวมของตัวอย่างที่ i

หรือค่าใช้จ่ายในการผลิตรวมของตัวอย่างที่ i (บาท)

A_i = เนื้อที่เพาะปลูกของตัวอย่างที่ i (ไร่)

3.5) ผลผลิตต่อไร่ คือ ผลผลิตทั้งหมดของตัวอย่างที่ i (กก.) หารด้วย เนื้อที่เพาะปลูกของตัวอย่างที่ i (ไร่)

$$Y_i = \frac{P_i}{A_i} \quad (3)$$

โดยที่

Y_i = ผลผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (กก.)

P_i = ผลผลิตทั้งหมดของตัวอย่างที่ i (กก.)

4) โครงสร้างต้นทุนการผลิต

จากแนวคิดต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ที่คิดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดในช่วงเวลาของการผลิต ใช้เท่าไรก็คิดค่าใช้จ่ายเท่านั้น คิดทั้งที่จ่ายไปเป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด จากการจ้างแรงงานการซื้อหาปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์ และการเช่าที่ดิน นอกนี้ยังคิดค่าเสียโอกาสเงินลงทุนไว้ด้วย ซึ่งต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ จะแตกต่างจากต้นทุนทางบัญชี คือ ต้นทุนทางบัญชีจะคิดเฉพาะรายการที่เป็นเงินสดเท่านั้น โดยโครงสร้างต้นทุนการผลิตพืชจะมีองค์ประกอบ ดังนี้

4.1) ต้นทุนผันแปร

4.1.1) ค่าแรงงาน ได้จากค่าแรง ในกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

(1) ค่าเตรียมดิน ประกอบด้วย ค่าจ้างไถกลับหน้าดิน ไถป่น ไถแปร คราด ซักร่อง ซึ่งกิจกรรมเตรียมดินจะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมปลูกของแต่ละชนิดพืช

(2) ค่าปลูก ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและชนิดพืชที่ปลูก คือ ค่าจ้างวางแนว ขุดหลุม นำต้นพันธุ์ลงปลูกในหลุมพร้อมกลบและปักไม้ค้ำ รวมทั้งปลูกพืชคลุมดิน

(3) ค่าดูแลรักษา ประกอบด้วย ค่าจ้างตายหญ้าตัดหญ้า พรวนดิน ให้นำใส่ปุ๋ย ฉีดพ่นยาสารปราบวัชพืช/ศัตรูพืช

(4) ค่าเก็บเกี่ยว เป็นค่าจ้างในกิจกรรมเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมถึงทุกกิจกรรม ตั้งแต่ เก็บเกี่ยว ขุด เก็บ มัด รวบรวม ขน ตาก แปรรูปอย่างง่าย การคิดค่าจ้างแล้วแต่จะตกลงกัน คือ คิดเป็นค่าจ้างรายวัน (บาทต่อวัน) คิดต่อหน่วยผลผลิต (บาท/กก.) หรือคิดเป็นเนื้อที่ (บาทต่อไร่หรือบาทต่อตัน) โดยนำความสามารถของแรงงานมาพิจารณาด้วย

4.1.2) ค่าวัสดุ ประกอบด้วย

(1) ค่าพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ กล้าพันธุ์ ท่อนพันธุ์ กิ่งพันธุ์ ต้นพันธุ์ กรณีไม่ผลไม่ยืน ต้นจะหมายรวมทั้งที่ปลูกในปีแรก และปลูกซ่อม

(2) ค่าปุ๋ย ที่เกษตรกรใช้ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และปุ๋ยเคมี

(3) ค่าสารกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช เช่น สารป้องกันและฆ่าหญ้า สารป้องกัน และปราบโรคแมลงและศัตรูพืชอื่นๆ

(4) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าไฟฟ้า ที่ใช้กับเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรมการผลิต ที่เกษตรกรมีไว้ใช้เอง ไม่ได้จ้างหรือจ้างเฉพาะค่าแรง

(5) ค่าวัสดุสิ้นเปลืองและวัสดุอื่นๆ ที่มีอายุใช้งานไม่เกิน 1 ปี อาทิ ถังกระสอบ เชือก ตอก เข่ง ถังมือ ถังเท้า รองเท้าบูท ที่เกษตรกรใช้ในกิจกรรมการผลิต

(6) ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์และทรัพย์สิน เป็นค่าซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือทรัพย์สินโรงเรือนที่เกษตรกรมีไว้ใช้เองในกิจกรรมการผลิต และเป็นอุปกรณ์ชุดเดียวกับที่คิดค่าเสื่อมราคา

4.1.3) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในต้นทุนผันแปร หมายถึง เงินลงทุนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อจัดหาปัจจัยการผลิต ที่เป็นปัจจัยผันแปรทั้งค่าแรง และค่าวัสดุ นำไปคิดเป็นค่าเสียโอกาสเงินลงทุนมองได้ 2 กรณี คือ กรณีที่เกษตรกรใช้เงินทุนตนเองไม่ได้ ก็เรียกว่าค่าเสียโอกาสเงินลงทุน (ซึ่งไม่เป็นเงินสด) ส่วนกรณี เกษตรกรรายที่กู้มาลงทุน จะคิดเป็นค่าดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นเงินสด) ทั้งนี้จะคิดให้ตามอายุของพืชนั้น ซึ่งมีวิธีการคำนวณตามนิยามต้นทุนการผลิตพืช

4.2) ต้นทุนคงที่

4.2.1) ค่าเช่าที่ดิน หรือค่าใช้ที่ดิน กรณีไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ดินและมีการจ่ายค่าเช่าจริง (ทั้งที่เป็นเงินสด หรือผลผลิต) เรียกว่า ค่าเช่า ส่วนกรณีเป็นที่ดินของตนเอง ไม่ได้เช่า เรียกว่า ค่าใช้ที่ดิน ซึ่งไม่เป็นเงินสดโดยประเมินเทียบเคียงจากอัตราค่าเช่าในพื้นที่

4.2.2) ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร คิดจากอุปกรณ์เครื่องจักรเครื่องมือ หรือทรัพย์สินที่เกษตรกรมีไว้ใช้เองในกิจกรรมการผลิต

4.2.3) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในทรัพย์สินอุปกรณ์ฯ คิดจากค่าเสียโอกาสจากการที่นำเงินมาลงทุนจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์เครื่องจักรเครื่องมือ ทรัพย์สินโรงเรือน เพื่อใช้ในกิจกรรมการผลิต แทนที่จะ นำเงินลงทุนนั้นไปหาประโยชน์ตอบแทนอื่น

4.3) ต้นทุนรวมต่อไร่ หรือ ต้นทุนต่อพื้นที่ (บาทต่อไร่) คำนวณได้จาก การรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ไปในการลงทุนการผลิตพืชนั้น ทั้งต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่

4.4) ต้นทุนต่อกิโลกรัม หรือ ต้นทุนต่อหน่วย (บาทต่อกิโลกรัม) คำนวณได้จากต้นทุนรวมต่อไร่ หารด้วย ผลผลิตต่อไร่

ผลตอบแทน (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557)

ผลตอบแทนจากการผลิต สามารถแสดงได้ในรูปของ รายได้เบื้องต้น รายได้เหนือต้นทุนเงินสด รายได้เหนือต้นทุนผันแปร และรายได้เหนือต้นทุนทั้งหมดผลตอบแทนแต่ละรายการจะสื่อหรือให้ความหมายที่แตกต่างกันดังนี้

รายได้เบื้องต้น Gross Income หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับจากการผลิต วิธีการคำนวณหารายได้เบื้องต้นให้นำผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้ทั้งหมดคูณกับราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรได้รับ (Farm Gate Price) ยกตัวอย่างเช่น เกษตรกรผลิตข้าวได้ 10,000 กิโลกรัม เกษตรกรเก็บไว้บริโภคและทำพันธุ์ 5,000 กิโลกรัม และขายออกไป 5,000 กิโลกรัม ในราคาต่อกิโลกรัมละ 15 บาท รายได้เบื้องต้นเท่ากับ $10,000 * 15 = 150,000$ บาท

รายได้เหนือต้นทุนเงินสด (Income Over Cash Cost) จะนำรายได้เบื้องต้นลบด้วย ค่าใช้จ่ายเฉพาะที่เป็นเงินสดเท่านั้นรายได้เหนือต้นทุนเงินสดเป็นผลตอบแทนที่เกษตรกรสามารถคำนวณเองได้ง่ายและนักวิชาการสามารถอธิบายให้เกษตรกรเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน

รายได้เหนือต้นทุนเงินสด = รายได้เบื้องต้น - ต้นทุนทั้งหมดที่เป็นเงินสด

รายได้เหนือต้นทุนผันแปร (Income Over Variable Costs) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รายได้ฟาร์มสุทธิ (Net Farm Income) เกษตรกรบางรายทราบวิธีการคำนวณหาต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด เช่น ทราบวิธีการคำนวณหาค่าใช้จ่ายมูลค่าของเมล็ดพันธุ์ที่เกษตรกรผลิตใช้เอง ค่าใช้จ่ายของการใช้แรงงานครุว์เรือนในการผลิต เป็นต้น แต่เกษตรกรไม่คำนึงถึงต้นทุนคงที่ เช่น ค่าเสียโอกาสการใช้ที่ดินตนเอง ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์และโรงเรือน ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนระยะยาวที่เกษตรกรนำมาซื้อที่ดินซื้อเครื่องจักร เป็นต้นในการคำนวณหาผลตอบแทนจากการผลิตเกษตรกรซึ่งนำรายได้เบื้องต้นลบด้วยต้นทุนผันแปรเท่านั้น

รายได้เหนือต้นทุนผันแปร = รายได้เบื้องต้น - ต้นทุนผันแปรทั้งหมด

รายได้เหนือต้นทุนทั้งหมด (Income Over Variable Costs) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กำไร (Profit) การคำนวณหาผลตอบแทนจากการผลิตในทางเศรษฐศาสตร์จะต้องคำนึงถึงต้นทุนทั้งหมด ทั้งต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ในรูปแบบเงินสดและไม่เป็นเงินสด ในการเปรียบเทียบผลตอบแทน ภาคการผลิตทางการเกษตรชนิดต่าง ๆ

$$\text{รายได้เหนือต้นทุนทั้งหมด} = \text{รายได้เบื้องต้น} - \text{ต้นทุนทั้งหมด}$$

2.2.4 แนวคิดการประเมินความคุ้มค่า

ความคุ้มค่าของโครงการ คือ ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ ตามลักษณะของแต่ละโครงการ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความมั่นคง) โดยโครงการจะมีความคุ้มค่าก็ต่อเมื่อ ผลที่ได้รับมีมูลค่าสูงกว่าต้นทุนของทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อการลงทุนในโครงการ และรวมกับผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้น ตลอดจนเป็นที่ยอมรับแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, 2560)

การประเมินความคุ้มค่าของหน่วยงานภาครัฐ หมายถึง การประเมินผลการดำเนินภารกิจของภาครัฐว่าสามารถสร้างผลผลิตและผลลัพธ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงใด และมีผลประโยชน์ที่สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้หรือไม่ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นได้ทั้งผลสำเร็จที่พึงประสงค์ และผลกระทบในทางลบที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนและสังคม ทั้งที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ และไม่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553)

วัตถุประสงค์ของการประเมินความคุ้มค่า

1) ประเมินว่าการปฏิบัติภารกิจ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนและภาครัฐ มากหรือน้อยกว่าค่าใช้จ่ายและผลเสียที่เกิดขึ้นเพียงไร

2) เป็นข้อมูลสำหรับส่วนราชการใช้ในการทบทวนและจัดลำดับความสำคัญในการเลือกปฏิบัติภารกิจ หรือเป็นข้อมูลสำหรับรัฐบาลเพื่อพิจารณาขุบเลิกภารกิจ รวมทั้งปรับปรุงวิธีการปฏิบัติให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น

3) เป็นแนวทางในการพิจารณาจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป

การประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติภารกิจของภาครัฐ ควรดำเนินการเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ เพื่อประเมินว่าผลสัมฤทธิ์คุ้มค่าหรือไม่ เพียงใด เพื่อเป็นบทเรียนต่อไป ครอบคลุมประเด็นสำคัญใน 3 มิติ ได้แก่ มิติประสิทธิผล มิติประสิทธิภาพ และมิติผลกระทบ ซึ่งมีความหมายดังนี้

1) ประสิทธิภาพการปฏิบัติภารกิจ มีประเด็นการประเมิน 2 เรื่อง ได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติภารกิจ และความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลผลิต

การบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติภารกิจ หมายถึง การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งเป็นได้ทั้งสิ่งของหรือบริการ เทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในกรอบระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อประเมินระดับความสำเร็จในการทำงานว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้เพียงใด และหากเปรียบเทียบ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติภารกิจนั้นต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด จะเรียกว่าประสิทธิผลของค่าใช้จ่าย (Cost-effectiveness)

ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลผลิต เป็นการประเมินระดับความพอใจของผู้รับบริการและผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตที่ภาครัฐเป็นผู้จัดทำ โดยผู้ใช้ประโยชน์อาจหมายถึง ประชาชนหรือหน่วยงานอื่น ที่ได้รับประโยชน์โดยตรง ในการวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิต จะประกอบด้วยด้านคุณภาพผลผลิตและบริการ ระยะเวลาที่ใช้ในการได้รับบริการของผู้ใช้ประโยชน์ ดังนั้น การวัดผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับ จึงเป็นการวัดผลลัพธ์ (Outcome) ในระดับประสิทธิผล ส่วนการวัดความพึงพอใจในกระบวนการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายซึ่งนิยมใช้โดยทั่วไปนั้น จะเป็นการวัดประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน

ในโครงการที่สามารถประเมินความคุ้มค่าที่เปรียบเทียบกับ Cost ได้แก่ Benefit – Cost Ratio ควรจะแสดงผลการประเมินเพิ่มเติมด้วย

2) ประสิทธิภาพการปฏิบัติภารกิจ หมายถึง การประเมินความสอดคล้องและกระบวนการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตตามวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปจะนำผลผลิตที่ได้เปรียบเทียบกับปัจจัยการผลิต นอกจากนี้ การประเมินประสิทธิภาพ ยังรวมถึงการจัดหาทรัพยากรที่ได้มาตรฐานและมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม รวมทั้งมีกระบวนการทำงานที่ประหยัดทรัพยากร ดังนั้น ประเด็นการประเมินแบ่งออกเป็น 2 เรื่อง ได้แก่ ประสิทธิภาพการผลิต และการประหยัด

3) ผลกระทบ หมายถึง ผลอันสืบเนื่องจากการปฏิบัติภารกิจ ทั้งที่คาดหวังหรือตั้งใจ และไม่ได้คาดหวัง ทั้งที่เกิดขึ้นระหว่างและภายหลังการปฏิบัติภารกิจ ที่อาจกระทบต่อการพัฒนาในมิติอื่นหรือการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานอื่น ๆ หรือประชาชนทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มอื่น ทั้งในและนอกพื้นที่ การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามภารกิจภาครัฐ ครอบคลุมถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ในมิติที่สามารถประเมินในรูปตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินการตามภารกิจภาครัฐด้วย ทั้งต่อประชาชน สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการเมือง ด้านความมั่นคงของประเทศ

ประสิทธิภาพการดำเนินงาน เป็นการวัดจากผลงานที่ทำได้เปรียบเทียบกับเป้าหมาย แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้าผลการดำเนินงานมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีวิธีคิด ดังนี้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564)

$$\text{ดัชนีความสำเร็จ} = \frac{\text{ผลงานที่ทำได้}}{\text{เป้าหมายที่กำหนด}} \times 100$$

$$\text{การเบิกจ่ายงบประมาณ} = \frac{\text{งบประมาณที่เบิกจ่ายจริง}}{\text{งบประมาณตามแผน}} \times 100$$

ประสิทธิผล เป็นการวัดผลสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า การดำเนินงานมีประสิทธิผลมากขึ้น

$$\text{ประสิทธิผล} = \frac{\text{จำนวนโครงการที่บรรลุเป้าหมาย}}{\text{จำนวนโครงการทั้งหมดภายใต้แผนงานฯ}} \times 100$$

ผลกระทบ วัดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยคำนวณจากมูลค่าผลตอบแทนสุทธิที่เกิดขึ้นจากโครงการเทียบกับงบประมาณที่ลงทุน

$$\text{ผลประโยชน์ต่องบประมาณที่ลงทุน} = \frac{\text{ผลกระทบที่เกิดขึ้น (ตีเป็นมูลค่า)}}{\text{จำนวนงบประมาณที่ลงทุน}}$$

4) การวัดความคุ้มค่า เป็นการวัดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเกษตรกรที่โครงการคาดว่าจะเกิดขึ้น ถ้าผลกระทบที่เกิดขึ้นมีค่ามากกว่างบประมาณที่ลงทุน แสดงว่า การดำเนินงานโครงการมีความคุ้มค่า

$$\text{ความคุ้มค่า} = \frac{\text{ผลกระทบที่เกิดขึ้น (ตีเป็นมูลค่า)}}{\text{จำนวนงบประมาณที่ลงทุน}}$$

5) การวัดระยะเวลาคืนทุนคิดลด (Discounted Payback Period) หมายถึง ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการทำให้ค่าปัจจุบันของมูลค่าผลตอบแทนสุทธิที่ได้รับคุ้มค่างบเงินลงทุน (รวี ลงกานี, 2563)

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} = \text{จำนวนปีเต็มก่อนถึงปีสุดท้ายที่คืนทุนงบประมาณได้ครบ} + \frac{\text{จำนวนเงินลงทุนงบประมาณที่คงเหลือในปีสุดท้าย}}{\text{ผลตอบแทนสุทธิที่เกิดขึ้นทั้งปีในปีสุดท้าย}}$$

$$\text{โดย ค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิที่เกิดขึ้น} = \frac{\text{ผลตอบแทนสุทธิที่เกิดขึ้นในปีนั้น}}{(1+k)^t}$$

k = อัตราคิดลด

t = ปีที่เกิดผลตอบแทนนั้น

2.2.5 การวัดทัศนคติ

มาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) สร้างขึ้นโดย Rensis Likert ถือเป็นเครื่องมือการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพที่นิยมใช้กันทั่วไป เพื่อใช้วัดตัวแปร อาทิ ทัศนคติ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพึงพอใจ เป็นต้น ซึ่งวิธีการได้ของมาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล ต้องออกแบบสอบถามระดับความคิดเห็นในคำถามแต่ละข้อได้หลายระดับ (Rensis, 1932 อ้างถึงใน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560) ในการประเมินผลครั้งนี้ได้แบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดให้ พึงพอใจมากที่สุด เท่ากับ 5 พึงพอใจมาก เท่ากับ 4 พึงพอใจปานกลาง เท่ากับ 3 พึงพอใจน้อยเท่ากับ 2 และพึงพอใจน้อยที่สุด เท่ากับ 1

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วง มีวิธีคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

จำนวนระดับ

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{5 - 1}{5}$$

5

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = 0.80$$

โดยที่ คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมากที่สุด (5 คะแนน)

คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อยที่สุด (1 คะแนน)

จำนวนระดับ คือ ระดับการวัดที่กำหนด (5 ระดับ)

เกณฑ์การพิจารณาช่วงค่าคะแนน โดยคะแนนเต็ม 5 จาก 5 ระดับ ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละระดับ คือ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีความเห็น/พึงพอใจในระดับมากที่สุด

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของเกษตรกร

3.1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3.1.1 เพศ อายุ ระดับการศึกษา

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 52.90 เป็นเพศชาย และร้อยละ 47.10 เป็นเพศหญิง โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.48 มีอายุช่วง 51-60 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.32 อายุ 61 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 22.28 มีอายุช่วง 41-50 ปี และที่เหลือ ร้อยละ 6.92 มีอายุน้อยกว่า 40 ปี (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 เพศและอายุของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. เพศ	100.00
1.1 ชาย	52.90
1.2 หญิง	47.10
2. อายุ	100.00
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	0.71
2.2 31 - 40 ปี	6.21
2.3 41 - 50 ปี	22.28
2.4 51 - 60 ปี	41.48
2.5 61 ปี ขึ้นไป	29.32

ที่มา : จากการสำรวจ

ด้านระดับการศึกษาของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 61.99 รองลงมาได้แก่ ระดับชั้นมัธยมปลาย ร้อยละ 18.81 ระดับมัธยมต้น ร้อยละ 9.49 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นไป ร้อยละ 8.66 และมีเกษตรกร ร้อยละ 1.05 ที่ไม่ได้รับการศึกษา (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. สูงกว่าปริญญาตรี	0.85
2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3.68
3. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	2.71
4. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	1.42
5. มัธยมปลาย	18.81
6. มัธยมต้น	9.49
7. ประถมศึกษา	61.99
8. ไม่ได้ศึกษา	1.05
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.2 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกร

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกร เฉลี่ย 31.45 ปี เมื่อพิจารณาเป็นช่วงจำนวนปีที่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำการเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกร 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.44 รองลงมามีประสบการณ์ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.33 ประสบการณ์ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.66 ประสบการณ์ 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.97 ไม่เกิน 10 ปี ร้อยละ 11.16 และมีประสบการณ์ 51 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 13.44 (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

รายการ	ค่าเฉลี่ย
1. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรเฉลี่ย (ปี)	31.45
2. ช่วงอายุ (ร้อยละ)	
2.1 ไม่เกิน 10 ปี	11.16
2.2 11-20 ปี	13.97
2.3 21-30 ปี	20.33
2.4 31-40 ปี	25.44
2.5 41-50 ปี	15.66
2.6 51 ปีขึ้นไป	13.44
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.3 ลักษณะการประกอบอาชีพ

1) อาชีพหลัก

อาชีพหลักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 96.58 คือ อาชีพเกษตร รองลงมา ร้อยละ 1.01 คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 0.81 ธุรกิจการค้า เช่น ร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค ร้อยละ 0.64 รับเงินเดือนประจำ ที่เหลือ รับจ้างทางการเกษตรและอื่น ๆ

2) อาชีพรอง

อาชีพรองของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 52.76 ไม่มีอาชีพรอง เนื่องจากทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 14.98 เป็นอาชีพเกษตร ร้อยละ 12.56 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 11.02 ประกอบธุรกิจการค้า ร้อยละ 4.33 รับจ้างทางการเกษตร ที่เหลือรับเงินเดือนประจำและประกอบอาชีพอื่น ๆ (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 การประกอบอาชีพของเกษตรกร

รายการ	หน่วย : ร้อยละ	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง
1. อาชีพเกษตร	96.58	14.98
2. รับเงินเดือนประจำ	0.64	2.07
3. รับจ้างทางการเกษตร	0.06	4.33
4. ประกอบธุรกิจการค้า	0.81	11.02
5. รับจ้างทั่วไป	1.01	12.56
6. อื่น ๆ	0.90	2.28
7. ไม่มีอาชีพรอง	-	52.76
รวม	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.4 การเป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่ม

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 75.39 เป็นสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ ในจำนวนนี้ ร้อยละ 76.81 เป็นสมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. รองลงมา ร้อยละ 15.22 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 12.30 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 10.47 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 9.67 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 5.57 เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรอื่น ๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน และอีก ร้อยละ 5.55 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์นอกภาคเกษตร กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตร กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และอาสาสมัครเกษตรกร (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 การเป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่ม

รายการ	ร้อยละ
1. เป็นสมาชิกองค์กรหรือกลุ่ม	75.39
1.1 สหกรณ์ภาคการเกษตร	15.22
1.2 สหกรณ์นอกภาคเกษตร	0.88
1.3 วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	10.47
1.5 อาสาสมัครเกษตร	1.29
1.6 กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน	1.22
1.7 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	76.81
หรือสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.	
1.8 เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่	1.22
1.9 อื่น ๆ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	28.48
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	
2. ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรใด ๆ	24.61

หมายเหตุ : เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรได้มากกว่า 1 กลุ่มหรือองค์กร

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.5 สมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 ราย เป็นแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 ราย จำแนกเป็นแรงงานในภาคเกษตรเฉลี่ย 2 ราย และแรงงานนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 1 ราย (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 จำนวนสมาชิกและแรงงานในครัวเรือน

รายการ	จำนวน (ราย)
1. สมาชิกในครัวเรือน	4
2. แรงงานในครัวเรือน	3
2.1 ในภาคเกษตร	2
2.2 นอกภาคเกษตร	1

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.6 ปัญหาที่เกษตรกรประสบในการทำการเกษตรรอบปีที่ผ่านมา

ในรอบปีที่ผ่านมา เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 88.91 ประสบปัญหาในการทำการเกษตร ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.04 ประสบปัญหาภัยพิบัติ หรือภัยแล้งขาดน้ำสำหรับทำการเกษตร หรือน้ำท่วม รองลงมาร้อยละ 36.62 เป็นปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น ร้อยละ 21.12 ประสบปัญหาโรค

และแมลงระบาด ร้อยละ 17.25 ขาดแคลนเงินทุนในการทำการเกษตร ร้อยละ 13.19 ประสบปัญหาด้านการตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ ร้อยละ 12.06 ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน ที่เหลือประสบปัญหาอื่น ๆ เช่น ขาดองค์ความรู้ เทคโนโลยีการผลิต ไม่มีที่ดินทำกิน ผลผลิตถูกขโมย เป็นต้น (ตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7 ปัญหาในการทำการเกษตรของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. ประสบปัญหา*	88.91
1.1 เงินทุน	17.25
1.2 แรงงาน	12.06
1.3 เทคโนโลยีการผลิต	1.89
1.4 ตลาด	13.19
1.5 ภัยพิบัติ	67.04
1.6 องค์ความรู้	1.38
1.7 โรคและแมลงระบาด	21.12
1.8 ปัจจัยการผลิต	36.62
1.9 ที่ดินทำกิน	0.35
1.10 อื่น ๆ	6.80
2. ไม่ประสบปัญหา	11.09

หมายเหตุ : เกษตรกรประสบปัญหาในการทำการเกษตรมากกว่า 1 ปัญหา

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.7 การถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีเนื้อที่ถือครองรวมเฉลี่ย 26.26 ไร่ต่อราย แบ่งเป็นที่ดินของตนเอง 24.36 ไร่ ที่เช่า 1.39 ไร่ และทำฟรี 0.51 ไร่ โดยใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อทำนาข้าวมากที่สุด เฉลี่ย 13.64 ไร่ รองลงมาเป็นพืชไร่ 4.42 ไร่ เกษตรผสมผสาน 3.46 ไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น 3.36 ไร่ และอื่น ๆ เช่น บ่อน้ำ บ่อเลี้ยงปลา สถานที่เลี้ยงปศุสัตว์ 0.79 ไร่ และเป็นที่อยู่อาศัย 0.59 ไร่ (ตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.8 การถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์	การถือครองที่ดิน (ไร่)			
	ของตนเอง	เช่า	ทำฟรี	รวม
1. ที่อยู่อาศัย	0.53	0.00	0.06	0.59
2. นาข้าว	12.56	0.86	0.22	13.64
3. พืชไร่	3.97	0.40	0.05	4.42
4. ไม้ผล ไม้ยืนต้น	3.25	0.10	0.01	3.36
5. เกษตรผสมผสาน	3.37	0.00	0.09	3.46
6. อื่น ๆ	0.68	0.03	0.08	0.79
รวม	24.36	1.39	0.51	26.26

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.8 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร

เกษตรกรมีแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรเฉลี่ย 2 แหล่งต่อราย โดยเกษตรกรร้อยละ 97.47 อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร ร้อยละ 32.95 มีสระน้ำของตนเอง ร้อยละ 14.29 ใช้แหล่งน้ำสาธารณะ ร้อยละ 14.06 มีบ่อบาดาลของตนเอง ร้อยละ 9.45 มีบ่อน้ำตื้นของตนเอง และร้อยละ 2.76 มีน้ำชลประทานสำหรับการเกษตร (ตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.9 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร

แหล่งน้ำของเกษตรกร	ค่าเฉลี่ย
1. จำนวนแหล่งน้ำ (แหล่ง)	2
2. การใช้แหล่งน้ำ* (ร้อยละ)	
2.1 น้ำฝน	97.47
2.2 บ่อน้ำตื้นของตนเอง	9.45
2.3 บ่อบาดาลของตนเอง	14.06
2.4 สระน้ำของตนเอง	32.95
2.5 น้ำชลประทาน	2.76
2.6 แหล่งน้ำสาธารณะ	14.29

หมายเหตุ : เกษตรกรหนึ่งรายสามารถมีแหล่งน้ำได้หลายแหล่ง

ที่มา : จากการสำรวจ

นอกจากนี้ พบว่า ในฤดูฝน ปีเพาะปลูก 2564/65 เกษตรกร ร้อยละ 9.00 เห็นว่า ปริมาณน้ำในช่วงเวลาดังกล่าวไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร ส่วนในฤดูแล้ง ร้อยละ 70.03 เห็นว่า ปริมาณน้ำในช่วงเวลาดังกล่าวไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร (ตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.10 ความเพียงพอของปริมาณน้ำในการทำการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ฤดูฝน	100.00
1.1 เพียงพอ	91.00
1.2 ไม่เพียงพอ	9.00
2. ฤดูแล้ง	100.00
2.1 เพียงพอ	29.97
2.2 ไม่เพียงพอ	70.03

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.9 ปัญหาของที่ดิน

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 44.22 ไม่มีปัญหาของที่ดิน อีกร้อยละ 55.78 ประสบปัญหาที่ดิน ในจำนวนนี้ ร้อยละ 43.08 ประสบปัญหาดินปนทรายจัด รองลงมาร้อยละ 21.03 ประสบปัญหาอื่น ๆ เช่น ดินดาน ดินเหนียวจัด ร้อยละ 17.95 ประสบปัญหาดินเค็ม ร้อยละ 16.92 พื้นที่ปลูกไร่หรือมีหินกรวด ร้อยละ 14.87 มีปัญหาดินเปรี้ยว และร้อยละ 2.05 มีปัญหาพื้นที่ลาดเทสูง (ตารางที่ 3.11)

ตารางที่ 3.11 ปัญหาที่ดินของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่มีปัญหา	44.22
2. มีปัญหา	55.78
2.1 ดินเค็ม	17.95
2.2 ดินเปรี้ยว	14.87
2.3 ดินปนทรายจัด	43.08
2.4 ปลูกไร่/หินกรวด	16.92
2.5 ดินพรุ	0.00
2.6 พื้นที่ลาดเทสูง	2.05
2.7 อื่น ๆ	21.03

หมายเหตุ : เกษตรกรหนึ่งรายสามารถประสบปัญหาได้หลายปัญหา

ที่มา : จากการสำรวจ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีอายุมาก เฉลี่ย 51-60 ปี โดยประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 31-40 ปี และไม่มีอาชีพรอง มีแรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 3 ราย ใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำนาข้าวเฉลี่ย 13.64 ไร่ต่อราย และพื้นที่สินค้าเกษตรอื่น ๆ รวมทั้งประมงและปศุสัตว์ เฉลี่ย 26.26 ไร่ต่อราย ซึ่งแรงงานในครัวเรือนอาจไม่เพียงพอ ทำให้ต้องจ้างแรงงานส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น นอกจากนี้ เกษตรกรใช้น้ำฝนสำหรับทำการเกษตรเป็นหลัก และน้ำสระของตนเอง แหล่งน้ำสาธารณะ บ่อบาดาล บ่อน้ำตื้น เป็นต้น และเกษตรกรบางส่วนมีปัญหาดินในพื้นที่ของตนเองเป็นดินปนทรายจัด ทำให้ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ดี ดังนั้นในช่วงฤดูแล้งเกษตรกรจึงมีโอกาที่จะประสบปัญหาปริมาณน้ำไม่เพียงพอสำหรับทำการเกษตร นอกจากนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาราคาปัจจัยการผลิตสูงอีกด้วย

บทที่ 4

ผลการประเมิน

การประเมินผลโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2564 เป็นการประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ ด้วยรูปแบบการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ผลลัพธ์ รวมทั้งการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลผลกระทบ หรือความคุ้มค่าของโครงการ เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป ซึ่งผลการประเมินมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.1.1 งบประมาณ

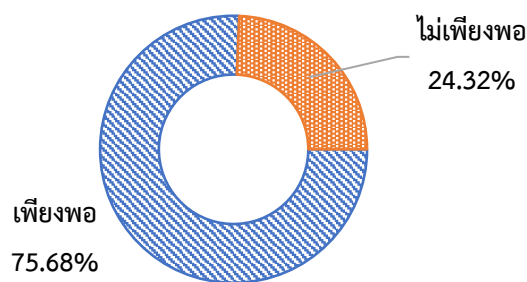
การดำเนินโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ร่วมกับหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมประมง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รับการจัดสรรงบประมาณรวม 276.7627 ล้านบาท สำหรับสนับสนุนเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขุดสระขนาดเล็ก จัดทำฐานข้อมูลเพื่อรองรับเขตเกษตรเศรษฐกิจ อบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสม หรือพันธุ์ปลา อาหารและวัสดุที่จำเป็น อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ แก่เกษตรกรในพื้นที่ ในภาพรวมโครงการมีการเบิกจ่ายงบประมาณ 267.2675 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.57 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

หน่วยงาน	จัดสรร (ล้านบาท)	เบิกจ่าย	
		ล้านบาท	ร้อยละ
1. กรมพัฒนาที่ดิน	221.0507	217.2383	98.28
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	33.5807	29.8723	88.96
3. กรมหม่อนไหม	3.3128	3.3123	99.98
4. กรมประมง	7.8000	7.4400	95.38
5. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	4.0685	4.0685	100.00
6. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	6.9500	5.3361	76.78
รวม	276.7627	267.2675	96.57

ที่มา : ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย, 2564

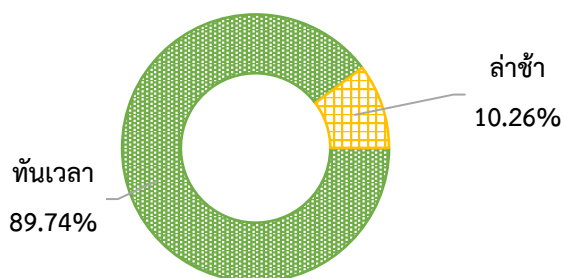
จากการสอบถามเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ร้อยละ 75.68 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอสำหรับดำเนินงานในพื้นที่ อีกร้อยละ 24.32 เห็นว่าไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำได้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรได้ รวมถึงเกษตรกรมีความสนใจเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการได้ทั้งหมดเนื่องจากงบประมาณมีจำกัด และอาจไม่เพียงพอ ดำเนินการได้ไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรมเช่น เกษตรกรที่เริ่มลงทุนปลูกหม่อนไหมในปีแรกเนื่องจากต้องลงทุนเพิ่มเป็นจำนวนมาก หรือมีงบประมาณเฉพาะสนับสนุนปัจจัยการผลิตแต่เกษตรกรมีความต้องการการสนับสนุนปรับเปลี่ยนพื้นที่ด้วย (ภาพที่ 4.1)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.1 ความเพียงพอของงบประมาณ

ด้านความทันเวลาของการจัดสรรงบประมาณเมื่อเทียบกับแผนปฏิบัติงาน ร้อยละ 89.74 เห็นว่า ได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลากับแผนปฏิบัติงาน อีกร้อยละ 10.26 เห็นว่าล่าช้า ทั้งนี้ เห็นว่าควรรมาในช่วงก่อนเดือนมกราคม ซึ่งส่งผลให้ช่วงเวลาสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาการผลิตของเกษตรกร (ภาพที่ 4.2)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2 ความทันเวลาของงบประมาณ

4.1.2 บุคลากรหรือหน่วยงาน

การดำเนินโครงการมีกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการในปี 2560 โดยบูรณาการกับหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีหน่วยงานร่วมบูรณาการในการดำเนินโครงการ 5 หน่วยงาน ได้แก่ กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในการบูรณาการแผนงาน งบประมาณ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและระดับพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ โดยแต่ละหน่วยงานมีบทบาทและการดำเนินโครงการแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1) กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำฐานข้อมูลเพื่อรองรับเขตเกษตรเศรษฐกิจ และสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อทำเกษตรผสมผสาน ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสม

2) กรมประมง ส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวปรับเปลี่ยนกิจกรรมสู่การเลี้ยงสัตว์น้ำและส่งเสริมกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นทางเลือกเกษตรกร โดยสำนักงานประมงจังหวัดคัดเลือก สำรวจและประเมินคุณสมบัติของเกษตรกร รวมทั้งติดตามและประเมินผลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2563 และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความเหมาะสม

3) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพืชที่เหมาะสมตาม Agri-Map ด้วยการอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดหรือเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้การผลิตพืชเศรษฐกิจระดับอำเภอตามเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น อบรม นำเกษตรกรศึกษาดูงานการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต การปรับเปลี่ยนชนิดพืช และการจัดทำไร่นาสวนผสม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรในเขตพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map สำหรับเป็นต้นแบบในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตร

4) กรมหม่อนไหม โดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ จัดทำแผนการจัดการพื้นที่และประชาสัมพันธ์กับเกษตรกรในพื้นที่ ดำเนินงานการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามพื้นที่ Agri-Map ผ่านการฝึกอบรม หลักสูตรการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และสนับสนุนวัสดุทางการเกษตรแก่เกษตรกร

5) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดที่มีการดำเนินโครงการ ดำเนินการอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกรในพื้นที่ปรับเปลี่ยนการผลิต (พื้นที่ N)

6) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดทำฐานข้อมูลการผลิตสินค้าทางเลือกที่สำคัญ ศึกษาสินค้าทางเลือกเชิงลึก เพื่อกำหนดแนวทางส่งเสริมระดับพื้นที่ จัดทำแผนการผลิตและข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญสำหรับบริหารจัดการในพื้นที่ประสบภัยพิบัติซ้ำซาก ศึกษาวิจัยพืชทางเลือกใหม่ที่มีอนาคต และ

จัดทำแนวทางการบริหารจัดการทางเลือกของสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับภาค รวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โดยการดำเนินโครงการในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในการจัดทำแผนงาน และงบประมาณทั้ง 7 หน่วยงาน และในการสำรวจและจัดทำแผนที่ข้อมูลพืชเศรษฐกิจกรมพัฒนาที่ดินได้มีการตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ปลูกสับปะรด และ ปาล์มน้ำมัน ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในระดับพื้นที่มีการประชุมประชุมคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตร ระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อวางแผนการดำเนินงาน รวมทั้งติดตามการดำเนินงาน นอกจากนี้ หน่วยงานระดับพื้นที่มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดในการดำเนินโครงการ จำนวน 2 หน่วยงานขึ้นไป ครบตามเป้าหมาย โดยเฉลี่ยแต่ละหน่วยงานระดับพื้นที่มีการบูรณาการร่วมกับอีก 3 หน่วยงาน เพื่อดำเนินงานขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การประสานงานกับสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเพื่อขอรายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนการชุดบ่อจิว ก่อนจะนำมาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าร่วมโครงการของสำนักงานประมงจังหวัด การร่วมอบรมให้ความรู้เกษตรกรโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับหน่วยงานภายในพื้นที่ เช่น สถานีพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และภาคเอกชน ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน บริษัท จุลไหมไทย จำกัด เพื่อร่วมอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

4.1.3 ปัจจัยการผลิต

หน่วยงานที่มีกิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตหรือสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม โดยหน่วยงานในระดับพื้นที่ ร้อยละ 97.30 สามารถสนับสนุนปัจจัยการผลิตหรือสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพื้นที่ได้ครบตามจำนวนเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนด อีกร้อยละ 2.70 ไม่สามารถสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพื้นที่ได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเป็นไปตามภารกิจหลักของหน่วยงาน ที่สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนของเกษตรกร ดังนี้

กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำตามความเหมาะสมของพื้นที่ของเกษตรกรแต่ละราย และสนับสนุนวัสดุสำหรับทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เช่น ถังหมัก กากน้ำตาล สารเร่ง พด.1 และ พด. 2 โดยสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และแบ่งกันใช้ รวมถึงโดโลไมต์ เมล็ดพันธุ์ปอเทืองสำหรับปลูกเพื่อเป็นพืชปุ๋ยสด

กรมประมง สนับสนุนพันธุ์ปลากินพืช เช่น ปลาตะเพียน ปลานิล ปลานวลจันทร์ ปลายี่สกเทศ เป็นต้น อาหารสำหรับปลานขนาดเล็ก ปูนขาวสำหรับปรับสภาพน้ำในบ่อปลา วัสดุในการผลิตอาหารธรรมชาติในบ่อเลี้ยงปลา เช่น ฟางก้อน รำ ปลาป่น ปุ๋ยคอก ตาข่ายสำหรับทำกระชังอนุบาลลูกปลา เป็นต้น

กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์ไม้ผล ไม้ยืนต้น ตามความต้องการของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ เช่น มะม่วง กล้วย เงาะ ทุเรียน มะยงชิด มังคุด ลิ้นจี่ กล้วย มะพร้าว พืชผัก รวมถึง ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ สำหรับการปรับเปลี่ยนพื้นที่ เป็นต้น

กรมหม่อนไหม สนับสนุนค่าปัจจัยการผลิตตามความต้องการของเกษตรกร รายละ 30,000 บาทต่อไร่ เพื่อปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการแปรรูป เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์สำหรับการทำโรงเรือนเลี้ยงไหม วัสดุอุปกรณ์เลี้ยงไหม เช่น จ่อ วัสดุอุปกรณ์สำหรับตัดแต่งกิ่งต้นหม่อน ตัดลูกหม่อน ถุงพลาสติกสำหรับ แช่แข็งลูกหม่อน ตะกร้า ปุ๋ยเคมี ไม้ไผ่รวก เป็นต้น

4.1.4 องค์ความรู้และเทคโนโลยี

หน่วยงานที่มีกิจกรรมการให้คำแนะนำ อบรมหรือถ่ายทอดความรู้ในการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรได้ครบตามเป้าหมายจำนวน หลักสูตรที่กำหนด เฉลี่ยหน่วยงานละ 3 หลักสูตร เช่น

กรมพัฒนาที่ดิน มีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) การปรับปรุงบำรุงดินหลังจากการปรับเปลี่ยนการผลิต การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

กรมหม่อนไหม อบรมการเพิ่มผลผลิตใบหม่อนต่อไร่ การลดต้นทุนปัจจัยการผลิต การพัฒนาคุณภาพของผลผลิต

กรมประมง ให้ความรู้พื้นฐานด้านการเลี้ยงปลาน้ำจืดในพื้นที่ เช่น การจัดการบ่อ เตรียมบ่อให้อาหาร การสร้างอาหารธรรมชาติเพื่อลดต้นทุน การป้องกันรักษาโรค เป็นต้น

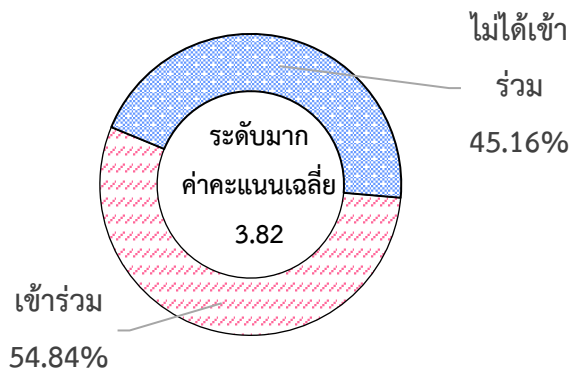
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ถ่ายทอดความรู้หลักสูตรการทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการใน 44 จังหวัด

4.2 กิจกรรม (Activities)

4.2.1 การชี้แจงการดำเนินโครงการ

ในการดำเนินโครงการระดับจังหวัด มีการประชุมแบบบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานในพื้นที่เฉลี่ย 3 ครั้ง ตามเป้าหมาย เพื่อวางแผนการดำเนินการ กำหนดเป้าหมาย รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการเป็นระยะ โดยเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ดำเนินโครงการในพื้นที่ ร้อยละ 54.84 ได้เข้าร่วมการประชุมชี้แจงโครงการในระดับจังหวัด โดยเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมประชุมทั้งหมด มีความเข้าใจในการดำเนินโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.82 อีกร้อยละ 45.16 ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจากหัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้ากลุ่ม หรือเจ้าหน้าที่ท่านอื่นเป็นผู้เข้าร่วมประชุม แต่ได้รับการชี้แจงหรือถ่ายทอดรายละเอียดของการประชุมจากผู้ที่ได้เข้าร่วมประชุม ส่วนใหญ่จึงไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน (ภาพที่ 4.3)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.3 การเข้าร่วมการชี้แจงโครงการและความเข้าใจรายละเอียดโครงการของเจ้าหน้าที่

สำหรับการชี้แจงการดำเนินโครงการให้กับเกษตรกร เจ้าหน้าที่ได้มีการชี้แจง ประชาคม สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกรในพื้นที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการเฉลี่ยหน่วยงานละ 4 ครั้ง ตามเป้าหมาย โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 88.53 ได้เข้าร่วมการชี้แจง ประชาคม สร้างการรับรู้ อีกร้อยละ 11.47 ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจากเกษตรกรติดภารกิจ หรือหน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิต ให้เกษตรกรโดยตรง ซึ่งเกษตรกรที่ได้รับการชี้แจงร้อยละ 90.28 เกิดความเข้าใจในรายละเอียดการดำเนินโครงการ ในระดับมากที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.93 ควรปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมให้ได้รับการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่เหมาะสมหรือเป็นกิจกรรมอื่นที่มีความเหมาะสม (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 การชี้แจง ประชาคม สร้างการรับรู้ เกี่ยวกับโครงการ

รายการ	ผลการดำเนินงาน
1. การชี้แจงโครงการ (ครั้ง)	4
2. การเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงโครงการของเกษตรกร (ร้อยละ)	3
2.1 เข้าร่วม	88.53
- เข้าใจ	90.28
- ไม่เข้าใจ	9.72
2.2 ไม่ได้เข้าร่วม	11.47
3. ระดับความเข้าใจรายละเอียดโครงการ (คะแนน)	ระดับมาก (3.93)

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2 การถ่ายทอดความรู้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ดำเนินการให้คำแนะนำ จัดการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการหน่วยงานละ 1 - 2 หลักสูตร โดยสามารถถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรได้ครบตามเป้าหมายจำนวนหลักสูตรที่กำหนด โดยแต่ละหน่วยงานมีการจัดการถ่ายทอดความรู้เฉลี่ย 5 ครั้ง โดยวิธีการ

ถ่ายทอดความรู้ของหน่วยงานในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันไป และในบางพื้นที่ที่มีการบูรณาการ การให้คำแนะนำหรือถ่ายทอดความรู้โดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นหรือภาคเอกชนมาร่วมด้วย เช่น

กรมประมง โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ประสานงานกับสำนักงานประมง จังหวัดเพื่อให้คำแนะนำ ให้ความรู้กับเกษตรกรรายใหม่ที่เข้าร่วมโครงการในปี 2564 บางพื้นที่ให้คำแนะนำ พร้อมกับแจกปัจจัยการผลิตในคราวเดียวกัน

กรมหม่อนไหมมีการจัดการถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูก หม่อนเลี้ยงไหม โดยใช้วิธีการบรรยายร่วมกับการจัดกิจกรรมสาธิต เช่น การใส่ปุ๋ย การบริหารจัดการ แปลงหม่อน ศึกษาดูงานจากเกษตรกรตัวอย่าง เป็นต้น

กรมส่งเสริมการเกษตร โดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดหรืออำเภอจัดกระบวนการเรียนรู้ เช่น ถ่ายทอดความรู้ พาเกษตรกรศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน การผลิต การปรับเปลี่ยนชนิดพืช และการจัดทำไร่นาสวนผสม

สถานีพัฒนาที่ดินสาธิตการทำและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพและการปรับปรุงบำรุงดินพร้อม มอบปัจจัยการผลิต ร่วมกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนให้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

4.2.3 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและปรับโครงสร้างพื้นที่

ทุกหน่วยงานสามารถสนับสนุนปัจจัยการผลิตได้ทันเวลากับแผนการปฏิบัติงาน แต่หน่วยงานร้อยละ 94.44 สามารถสนับสนุนปัจจัยการผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ที่เหลือไม่สอดคล้องกับการผลิตของเกษตรกร เช่น เกษตรกรได้รับการสนับสนุนในฤดูฝน จึงไม่สามารถ ดำเนินการปรับปรุงแปลงหม่อน/โรงเลี้ยงไหมได้ และเกษตรกรบางรายประสบอุทกภัยเกิดความเสียหาย

สำหรับการปรับโครงสร้างพื้นที่โดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พบว่า สถานีพัฒนา ที่ดินในพื้นที่ ร้อยละ 92.31 สามารถจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำได้ทันเวลาตามแผนปฏิบัติงาน และ ร้อยละ 7.69 ล่าช้ากว่าแผนเนื่องจากการจัดสรรงบประมาณล่าช้า และสถานการณ์การระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ด้านความสอดคล้อง ร้อยละ 88.89 สามารถจัดทำระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำได้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เกษตรกรต้องการ ร้อยละ 11.11 ไม่สอดคล้อง เนื่องจากเกษตรกร บางส่วนต้องรีบตัดสินใจวางแผนการผลิต หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณมาในช่วงเวลาที่เกษตรกรต้อง เริ่มทำการผลิต และสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ความทันเวลาและความสอดคล้องในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
1. ความทันเวลาเมื่อเทียบกับแผนปฏิบัติงาน		
1.1 ทันเวลา	100.00	92.31
1.2 ล่าช้า	-	7.69
2. ความสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร		
2.1 สอดคล้อง	94.44	88.89
2.2 ไม่สอดคล้อง	5.56	11.11

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3 ผลผลิต (Outputs)

4.3.1 ฐานข้อมูลที่พัฒนา

ในการดำเนินโครงการได้มีการจัดทำฐานข้อมูลเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีเป้าหมายจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวจำนวน 5 สินค้า ได้แก่ ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และไม้โตเร็วสกุลอะเคเซีย (*Acacia species*) ซึ่งสามารถดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย สามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในสารสนเทศภูมิศาสตร์ และนำไปปรับปรุงข้อมูลเศรษฐกิจเพื่อนำไปแสดงผลในระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) และใช้เป็นฐานข้อมูลระบบสารสนเทศในการกำหนดเขตเหมาะสมปลูกเศรษฐกิจ (Zoning) รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรที่ดินสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ

เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ดำเนินการในพื้นที่ ร้อยละ 87.85 มีการใช้งาน Agri-Map ในจำนวนนี้ ร้อยละ 86.46 ใช้งานข้อมูลพื้นฐาน ร้อยละ 73.96 ใช้กำหนดพื้นที่เป้าหมายของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 62.50 ใช้คัดเลือกกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิต และร้อยละ 4.17 ใช้ข้อมูลอื่นเช่น ข้อมูลการใช้ที่ดิน แหล่งน้ำ เป็นต้น ส่วนอีกร้อยละ 12.15 ไม่ได้ใช้ เช่น สำนักงานประมงจังหวัด ใช้การขอรายชื่อเกษตรกรจากสถานีพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 การใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

การใช้งาน Agri-Map	ร้อยละ
1. ใช้	87.85
1.1 ข้อมูลพื้นฐาน	86.46
1.2 กำหนดพื้นที่เป้าหมาย	73.96
1.3 กำหนด/คัดเลือกกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิต	62.50
1.4 อื่น ๆ	4.17
2. ไม่ใช้	12.15
รวม	100.00

หมายเหตุ : เจ้าหน้าที่ที่สามารถตอบได้หลายคำตอบ

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.2 แนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้จัดทำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ประสบภัยพิบัติซ้ำซาก สินค้าเกษตรที่สำคัญระดับภาค สินค้าทางเลือกที่มีอนาคต (Future Crops) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญทางเศรษฐกิจในพื้นที่ เพื่อให้มีคุณภาพและปริมาณสอดคล้องกับความต้องการตามศักยภาพของพื้นที่และฐานทรัพยากรของประเทศ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ดำเนินการในพื้นที่ร้อยละ 51.28 ทราบว่าสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรมีการจัดทำข้อมูลดังกล่าว ร้อยละ 48.72 ไม่ทราบ เนื่องจากเจ้าหน้าที่บางรายไม่ได้เข้าร่วมประชุมในระดับจังหวัด โดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ร้อยละ 50.00 รับทราบจากการเข้าร่วมประชุมในระดับจังหวัด เช่น คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด รองลงมาร้อยละ 40.00 ได้รับการถ่ายทอดจากผู้อื่น เช่น หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร้อยละ 5.00 ค้นหาด้วยตนเอง และร้อยละ 20.00 รับทราบจากช่องทางอื่น เช่น ข่าวประชาสัมพันธ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หนังสือเวียน เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่ที่รับทราบร้อยละ 73.68 เคยใช้ประโยชน์แนวทางดังกล่าวในการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 การรับทราบแนวทางการบริหารจัดการเศรษฐกิจสินค้าเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การรับทราบ	100.00
1.1 ทราบ	51.28
1.2 ไม่ทราบ	48.72
2. ช่องทางการรับทราบ*	
2.1 การเข้าร่วมประชุมในระดับจังหวัด	50.00
2.2 ได้รับการถ่ายทอดจากผู้อื่น	40.00
2.3 ค้นหาด้วยตนเอง	5.00
2.4 อื่น ๆ	20.00
3. การใช้แนวทางการบริหารจัดการเศรษฐกิจสินค้าเกษตร	
3.1 ใช้	73.68
3.2 ไม่ได้ใช้	26.32

หมายเหตุ : เจ้าหน้าที่สามารถตอบได้หลายคำตอบ

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.3 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป้าหมายพื้นที่เข้าร่วมโครงการในภาพรวม 95,000 ไร่ ผลการดำเนินงาน 98,305 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 103.48 โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการผลิตที่ไม่เหมาะสมในพื้นที่เป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมตาม Agri-Map ได้แก่ (ตารางที่ 4.6)

1) กรมประมง ดำเนินการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นกิจกรรมประมง 1,900 ไร่ ตามเป้าหมาย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1,900 ราย

2) กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นกิจกรรมเกษตรผสมผสาน 3,000 ไร่ ตามเป้าหมาย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (3,000 ราย)

3) กรมหม่อนไหม ดำเนินการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นการปลูกหม่อน 108 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 108.00 ตามเป้าหมาย 100 ไร่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 67 ราย

4) กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map โดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป้าหมายดำเนินการ 90,000 ไร่ สามารถดำเนินการได้ 93,297 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 103.66 ของเป้าหมาย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 5,992 ราย

ตารางที่ 4.6 พื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วยงาน	พื้นที่เข้าร่วมโครงการ			เกษตรกร (ราย)
	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ร้อยละ	
1. กรมประมง	1,900	1,900	100.00	1,900
2. กรมพัฒนาที่ดิน	90,000	93,297	103.66	5,992
3. กรมส่งเสริมการเกษตร	3,000	3,000	100.00	3,000
4. กรมหม่อนไหม	100	108	108.00	67
รวม	95,000	98,305	103.48	8,985

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, กันยายน 2564

4.3.4 ความรู้/ทักษะการผลิตสินค้าใหม่

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 5,475 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.85 ของเป้าหมาย 5,429 ราย (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 การถ่ายทอดความรู้หรืออบรม

หน่วยงาน	เป้าหมาย (ราย)	ผลการดำเนินงาน	
		ราย	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	1,000	1,026	102.60
2. กรมหม่อนไหม	49	68	138.78
3. กรมประมง	1,900	1,900	100.00
4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	2,480	2,481	100.04
4.1 อบรมพัฒนาครูบัญชี	80	81	101.25
4.2 อบรมการจัดทำ	2,400	2,400	100.00
บัญชีต้นทุนอาชีพของ เกษตรกร			
รวม	5,429	5,475	100.85

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ตุลาคม 2564

4.3.5 ปัจจัยการผลิตสำหรับการปรับเปลี่ยน

หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการที่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 2,994 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.53 ของเป้าหมาย 2,949 ราย ได้แก่ (ตารางที่ 4.8)

กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ให้กับเกษตรกร 1,026 ราย เกินกว่าเป้าหมาย โดยการสำรวจความต้องการ

ของชนิดของพันธุ์ไม้ พันธุ์พืช ที่เกษตรกรต้องการก่อนการสนับสนุนให้เกษตรกร ได้แก่ พันธุ์ไม้ผล เช่น มะขาม มะม่วง มะพร้าว กล้วยน้ำว่า มะนาว เงาะ สะตอ ขนุน ไม้หวาน ถั่ว ข้าวโพด หนุ่ย รวมถึงพันธุ์ผักต่าง ๆ ปัจจัยการผลิตสำหรับทำปุ๋ย เป็นต้น

กรมประมง สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความเหมาะสมให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1,900 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ พันธุ์ปลา เช่น ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลานวลจันทร์ อาหารปลา ปุ๋ยซีไค ปูนขาวเพื่อปรับสภาพน้ำในบ่อ

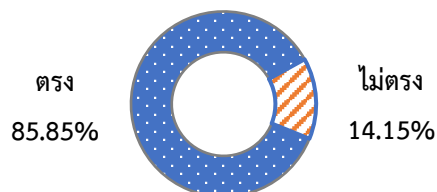
กรมหม่อนไหม สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการแปรรูป โดยการสนับสนุนสนับสนุนต้นพันธุ์หม่อนพันธุ์ดี งบประมาณในการหาวัสดุที่จำเป็นในการดูแลแปลงหม่อน และวัสดุในการสร้างโรงเลี้ยงไหม ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 68 ราย เพื่อให้เกษตรกรซื้อวัสดุตามที่ต้องการ เช่น จ่อ วัสดุอุปกรณ์สำหรับตัดแต่งกิ่งต้นหม่อน ตัดลูกหม่อน ถุงพลาสติกสำหรับแช่แข็งลูกหม่อน ตะกร้า ปุ๋ยเคมี ไม้ไผ่รวก

ตารางที่ 4.8 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

หน่วยงาน	เป้าหมาย (ราย)	ผลการดำเนินงาน	
		ราย	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	1,000	1,026	102.60
2. กรมหม่อนไหม	49	68	138.78
3. กรมประมง	1,900	1,900	100.00
รวม	2,949	2,994	101.53

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ตุลาคม 2564

เกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต ร้อยละ 85.85 เห็นว่า ช่วงเวลาที่ได้รับปัจจัยการผลิตตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการปรับเปลี่ยน อีกร้อยละ 14.15 เห็นว่าไม่ตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการปรับเปลี่ยนโดยจะมีผลต่อการเจริญเติบโตหรือผลผลิตของเกษตรกรได้ (ภาพที่ 4.4)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.4 ความเห็นต่อช่วงเวลาที่ได้รับปัจจัยการผลิต

เกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต ร้อยละ 90.18 ได้นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว อีกร้อยละ 9.82 ยังไม่ได้ใช้ เช่น ปุ๋ยหมัก ซึ่งเกษตรกรต้องการนำไปใช้ในช่วงเวลาหลังจากฝนตก หรือยังคงมีปุ๋ยหมักของตนเองที่เหลืออยู่จึงยังไม่ได้ใช้ของที่เพิ่งได้รับแจก นอกจากนี้ เกษตรกรเห็นว่าปัจจัยการผลิตที่ได้รับมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.49 (ภาพที่ 4.5)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.5 การใช้ปัจจัยการผลิตและคุณภาพปัจจัยการผลิต

4.3.6 การปรับเปลี่ยนการผลิต

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการกับสถานีพัฒนาที่ดินได้รับการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นที่โดยได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำตามที่ได้วางแผนแล้ว จากการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรร้อยละ 42.81 ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับรูปแบบนาแบบที่ 1 เฉลี่ย 8.57 ไร่ เพื่อให้คันนามีขนาดใหญ่ขึ้น รองลงมาร้อยละ 37.19 ได้รับการปรับรูปแบบนาแบบที่ 2 เฉลี่ย 7.96 ไร่ ให้เกษตรกรมีคลองขนาดเล็กรอบคันนาไว้สำหรับกักเก็บน้ำ ร้อยละ 7.72 ได้รับการปรับรูปแบบนาแบบที่ 3 เฉลี่ย 8.46 ไร่ ให้เกษตรกรมีร่องน้ำในพื้นที่ ร้อยละ 5.61 ได้รับการขุดบ่อตักตะกอน ไร่สำหรับกักเก็บน้ำในบริเวณที่นา และร้อยละ 6.67 ได้รับการปรับโครงสร้างพื้นที่มากกว่า 1 รูปแบบ (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 การได้รับการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นที่ของเกษตรกร

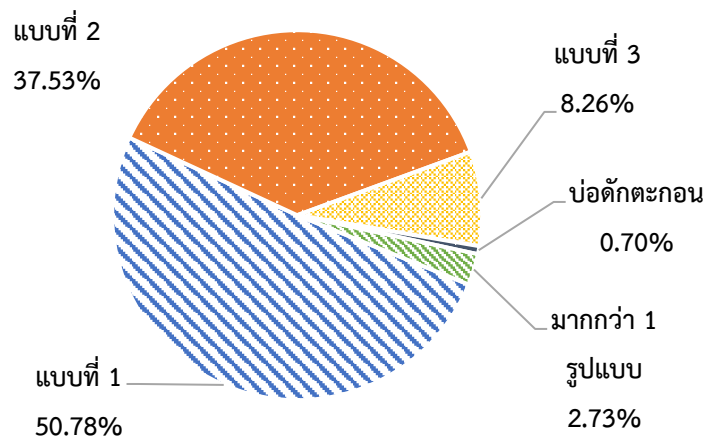
การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ร้อยละของเกษตรกร	พื้นที่เฉลี่ย (ไร่ต่อราย)
1. ปรับรูปแบบนาแบบที่ 1	42.81	8.57
2. ปรับรูปแบบนาแบบที่ 2	37.19	7.96
3. ปรับรูปแบบนาแบบที่ 3	7.72	8.46
4. บ่อตักตะกอน	5.61	1.29
5. ได้รับการจัดทำระบบฯ มากกว่า 1 รูปแบบ	6.67	12.50
รวม	100.00	8.16

หมายเหตุ : รายละเอียดการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และบ่อตักตะกอนดินอยู่ในภาคผนวก

ที่มา : จากการสำรวจ

เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับปรับโครงสร้างพื้นที่ การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการสนับสนุนจากสถานีพัฒนาที่ดิน พบว่า พื้นที่ของเกษตรกรได้รับการสนับสนุนการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำปรับเปลี่ยนนาแบบที่ 1 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.78 ของพื้นที่เข้าร่วมโครงการของกรมพัฒนาที่ดิน รองลงมาเป็นแบบที่ 2 ร้อยละ 37.53 แบบที่ 3 ร้อยละ 8.26 นอกจากนี้ มีพื้นที่ของเกษตรกรที่ได้รับการปรับพื้นที่มากกว่า 1 รูปแบบขึ้นไป เช่น การปรับเปลี่ยนนาแบบที่ 1 ร่วมกับแบบที่ 2 หรือปรับเปลี่ยนนาแบบที่ 2 ร่วมกับการทำบ่อตักตะกอนดิน ร้อยละ 2.73 และอีกร้อยละ 0.70 (ภาพที่ 4.6)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.6 สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการปรับโครงสร้างพื้นที่

ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 16.53 ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตเต็มพื้นที่ของตนเองแล้ว เช่น ปรับเปลี่ยนเป็นการเลี้ยงปลา โดยเกษตรกรได้รับการสนับสนุนการขุดสระในไร่นาจากกรมพัฒนาที่ดิน ก่อนแล้ว หรือการปรับเป็นหม่อน พืชทางเลือกอื่น เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น เกษตรผสมผสาน เป็นต้น อีกร้อยละ 37.98 ทำการปรับเปลี่ยนบางส่วน กล่าวคือยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปอย่างสิ้นเชิง โดยปรับเปลี่ยนจากข้าว หรือพืชเชิงเดี่ยวเป็นกิจกรรมเกษตรผสมผสาน เช่น ข้าวร่วมกับการปลูกพืชอายุสั้น ที่เหลือร้อยละ 45.49 ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยน แต่ได้รับการปรับโครงสร้างพื้นที่ให้มีความเหมาะสมมากขึ้นเตรียมสำหรับการทำเกษตรผสมผสาน และคงยังปลูกข้าวเช่นเดิม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ แบบที่ 1 ประกอบกับมีพื้นที่ถือครองต่อรายน้อย ยังคงต้องการปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการกับกรมส่งเสริมการเกษตรยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนการผลิตเนื่องจากรอฤดูฝน เพื่อให้มีน้ำสำหรับการเพาะปลูก เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่ พบว่า พื้นที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 15.67 ได้รับการปรับเปลี่ยนแล้ว อีกร้อยละ 84.33 ยังไม่ได้รับการปรับเปลี่ยน (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตของเกษตรกร

หน่วย : ไร่/ไร่

กิจกรรม	เกษตรกร				พื้นที่		
	ปรับเปลี่ยน แล้วทั้งหมด	ปรับเปลี่ยน บางส่วน	ยังไม่ได้ ปรับเปลี่ยน	รวม	ปรับเปลี่ยน แล้ว	ยังไม่ได้ ปรับเปลี่ยน	รวม
1. ประมง	100.00	0.00	0.00	100.00	100.00	0.00	100.00
2. หม่อนไหม	100.00	0.00	0.00	100.00	100.00	0.00	100.00
3. พืชทางเลือกอื่น	28.00	62.00	10.00	100.00	43.92	56.08	100.00
4. เกษตร							
ผสมผสาน	7.19	41.37	51.44	100.00	12.94	87.06	100.00
ภาพรวม	16.53	37.98	45.49	100.00	15.67	84.33	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

เกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตแล้วร้อยละ 64.60 ไม่มีปัญหา ขณะที่อีกร้อยละ 35.40 ประสบปัญหา โดยเกษตรกรร้อยละ 65.99 ประสบปัญหาแล้งมากที่สุด ร้อยละ 17.03 ประสบปัญหา ราคาผลผลิตต่ำ ร้อยละ 13.55 พบโรคแมลงระบาด ร้อยละ 12.59 ประสบปัญหาน้ำท่วม และร้อยละ 0.62 ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 19.62 ประสบปัญหาอื่น ๆ เช่น ไม่มีทุนสำหรับทำการเกษตร ราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ปรับราคาสูงขึ้น ผลผลิตถูกขโมย ไม่มีแรงงานจับปลา ดินเป็นลูกรังขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถปลูกพืชได้ บ่อไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ตลอดนอกฤดูฝน เป็นต้น (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 การประสบปัญหาหลังจากการปรับเปลี่ยนการผลิต

รายการ	ร้อยละ
1. เกษตรกรที่ประสบปัญหาหลังการปรับเปลี่ยน*	35.40
1.1 แล้ง	65.99
1.2 ราคาผลผลิตต่ำ	17.03
1.3 โรค/แมลงระบาด	13.55
1.4 น้ำท่วม	12.59
1.5 ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต	0.62
1.6 อื่น ๆ เช่น ไม่มีทุนสำหรับทำการเกษตร	19.62
ปัจจัยการผลิตราคาสูงขึ้น	
2. เกษตรกรที่ไม่ประสบปัญหาหลังการปรับเปลี่ยน	64.60

หมายเหตุ : เกษตรกรประสบปัญหาได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

4.4.1 การนำความรู้ไปใช้

หลังจากที่เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ พบว่า เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ในด้านการผลิต การดูแลรักษา เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นจากระดับน้อยที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.21 เป็นระดับมากที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09 โดยเกษตรกรร้อยละ 89.53 ได้นำความรู้ด้านการผลิตไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของตนเอง อีกร้อยละ 10.47 ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจากแล้ง ไม่มีน้ำ จึงไม่ได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการผลิต

สำหรับความรู้เกี่ยวกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ก่อนที่เกษตรกรจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับน้อยที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.38 โดยหลังจากเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้วเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นระดับมากที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 โดยเกษตรกรร้อยละ 75.46 ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว และทราบว่าพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการของตนเองอยู่ในพื้นที่เหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว และควรมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่หรือปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น

เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ มีความรู้เพิ่มขึ้นจากระดับน้อยที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.24 เป็นระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19 โดยเกษตรกรร้อยละ 26.88 ได้จัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแล้ว อีกร้อยละ 73.12 ยังไม่ได้นำไปใช้ (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 ระดับองค์ความรู้สำหรับการปรับเปลี่ยนการผลิตและการใช้ประโยชน์

หลักสูตร	คะแนน (ระดับ)		การใช้ประโยชน์ (ร้อยละ)	
	ก่อน	หลัง	ใช้	ไม่ใช้
1. การผลิต การดูแลรักษา	2.21 (น้อย)	4.09 (มาก)	89.53	10.47
2. Agri-Map	1.38 (น้อยที่สุด)	3.77 (มาก)	75.46	24.54
3. บัญชีต้นทุนอาชีพ	2.24 (น้อย)	4.19 (มาก)	26.88	73.12

หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 5

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4.2 ผลตอบแทนการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร

ในภาพรวมมีพื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้วร้อยละ 54.80 ของพื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนแล้ว โดยกิจกรรมประมงมีพื้นที่ให้ผลผลิตแล้วร้อยละ 75.48 ที่เหลือยังไม่ได้รับผลผลิตเนื่องจากเกษตรกรเลี้ยงปลาไว้เพื่อ

บริเวณในครัวเรือนเท่านั้น ไม่มีกำหนดในการจับปลาที่แน่นอน สำหรับการปลูกหม่อน มีพื้นที่ให้ผลผลิตแล้ว ร้อยละ 62.46 พื้นที่ที่ยังไม่ให้ผลผลิตเนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มปรับพื้นที่ รวมทั้งมีพื้นที่เสียหายจากน้ำท่วม ด้านพืชทางเลือกอื่น เกษตรกรปลูกไม้ยืนต้นร่วมกับการปลูกพืชอายุสั้น โดยมีพื้นที่ให้ผลผลิตจากพืชอายุสั้นแล้วร้อยละ 12.57 และการทำเกษตรผสมผสาน พื้นที่ข้าวนาปี 2564/65 ร้อยละ 98.40 ได้รับผลผลิตแล้ว และพืชอายุสั้น มีพื้นที่ให้ผลผลิตแล้วร้อยละ 56.08 เนื่องจากยังมีเกษตรกรอยู่ในช่วงเริ่มทยอยปรับเปลี่ยนพื้นที่ของตนเอง และเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น จะเริ่มได้รับผลผลิตในอีก 2-3 ปี (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 สัดส่วนพื้นที่ให้ผลผลิต

หน่วย : ร้อยละ

กิจกรรม	พื้นที่ให้ผลผลิตแล้ว	พื้นที่ยังไม่ได้รับผลผลิต/เสียหาย
1. ประมง	75.48	24.52
2. หม่อน	62.46	37.54
3. พืชทางเลือกอื่น	12.57	87.43
4. เกษตรผสมผสาน	96.47	3.53
- ข้าวนาปี 2564/65	98.40	1.60
- พืชอายุสั้น	56.08	43.92
ภาพรวม	54.80	45.20

ที่มา : จากการสำรวจ

เกษตรกรที่ได้รับผลผลิตแล้วมีการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ข้าวนาปี 2564/65 โดยนำผลผลิตส่วนใหญ่ไว้บริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 52.24 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด จำหน่ายร้อยละ 31.26 รอจำหน่าย ร้อยละ 9.98 เก็บข้าวไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ในปีต่อไป ร้อยละ 4.56 อีกร้อยละ 1.96 เป็นค่าเช่าหรือค่าจ้างสีข้าว สำหรับเกษตรกรที่ทำการประมงส่วนใหญ่ นำผลผลิตไปบริโภคในครัวเรือนร้อยละ 48.21 และจำหน่ายร้อยละ 51.79 ด้านพืชผัก เกษตรกรส่วนใหญ่ จำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 83.13 เก็บผลผลิตไว้บริโภค ร้อยละ 16.74 และอื่น ๆ อีกร้อยละ 0.13 แบ่งปันให้เพื่อนบ้านหรือญาติ ส่วนการปลูกหม่อนเพื่อนำไปไปเลี้ยงไหม เกษตรกรนำผลผลิตร้อยละ 92.10 เลี้ยงไหมของตนเอง อีกร้อยละ 7.90 นำไปจำหน่าย ส่วนเกษตรกรที่ปลูกหม่อนเพื่อจำหน่ายเป็นผลสด จำหน่ายผลผลิตทั้งหมด (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 การกระจายผลผลิต

หน่วย : ไร่/ละ

รายการ	จำหน่าย	รอจำหน่าย	บริโภค	ทำพันธุ์	อื่นๆ
1. ข้าวนาปี	31.26	9.98	52.24	4.56	1.96
2. ประมง	48.21	-	51.79	-	-
3. พืชผัก	83.13	-	16.74	-	0.13
4. หม่อน	29.28	-	-	-	70.72
- ใบหม่อน	7.90	-	-	-	92.10
- หม่อนผลสด	100.00	-	-	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

ด้านผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับ พบว่า ก่อนการปรับเปลี่ยนการผลิต เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับผลตอบแทนสุทธิจากการปลูกข้าวนาปี 2563/64 เฉลี่ย 667.41 บาทต่อไร่ โดยหลังจากได้รับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและ/หรือปรับเปลี่ยนเป็นสินค้าอื่นที่เหมาะสมกับพื้นที่และได้รับผลผลิตแล้ว พบว่า เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสุทธิจำแนกตามกิจกรรมการผลิตที่ปรับเปลี่ยนได้ ดังนี้ (ตารางที่ 4.15)

1) ประมง เกษตรกรที่ได้ทยอยจับปลาเพื่อนำมาบริโภค จำหน่าย รวมถึงประมาณการปริมาณผลผลิตที่ยังคงเหลืออยู่ พบว่า ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 1,845.85 บาทต่อไร่ มากกว่าข้าวปี 2563/64 1,178.44 บาทต่อไร่

2) หม่อนไหม โดยเกษตรกรปลูกหม่อนเพื่อเลี้ยงหนอนไหม และมีรายได้จากการจำหน่ายรังไหมให้กับผู้ประกอบการ เกษตรกรจึงได้ประโยชน์จากการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อใบหม่อน และจำหน่ายหม่อนผลสด และแปรรูป คิดเป็นผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 3,494.47 มากกว่าการปลูกข้าวนาปี 2563/64 2,827.06 บาทต่อไร่

3) พืชทางเลือก ได้แก่ กิจกรรมการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ร่วมกับพืชอายุสั้น โดยหลังจากได้รับผลผลิตจากพืชอายุสั้นแล้ว เช่น ผักสวนครัว กลัวย ได้รับผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 1,437.53 บาทต่อไร่ มากกว่าข้าวนาปี 2563/64 770.12 บาทต่อไร่

4) เกษตรผสมผสาน โดยเกษตรกรบางส่วนยังมีการปลูกข้าว พบว่า เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสุทธิจากการปลูกข้าวนาปี 2564/65 556.93 บาทต่อไร่ น้อยกว่าการปลูกข้าวนาปี 2563/64 คิดเป็น 110.48 บาทต่อไร่ เนื่องจากราคาจำหน่ายผลผลิตลดลงในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และเกษตรกรที่มีการปรับเปลี่ยนไปทำกิจกรรมผสมผสาน โดยการปลูกพืชอายุสั้นและได้รับผลผลิตแล้ว เช่น กลัวยน้ำว่า แดงโม พืชผักสวนครัว เช่น พริก ตะไคร้ ผักกาดขาว ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 3,599.71 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้น 2,932.30 บาทต่อไร่ เมื่อเทียบกับข้าวนาปี 2563/64 ในภาพรวมเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนเป็นกิจกรรมเกษตรผสมผสานได้รับผลตอบแทนเฉลี่ย 794.55 บาทต่อไร่ มากกว่าข้าวนาปี 2563/64 คิดเป็น 127.14 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.15 ผลตอบแทนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

กิจกรรม	ผลตอบแทนสุทธิ (บาทต่อไร่ต่อปี)	ผลต่างเทียบกับข้าว ปี 63/64	
		มูลค่า (บาทต่อไร่ต่อปี)	ร้อยละ
1. ข้าวนาปี 2563/64	667.41	-	-
2. กิจกรรมหลังจากปรับเปลี่ยน			
2.1 ประมง	1,845.85	1,178.44	176.57
2.2 หม่อนไหม*	3,494.47	2,827.06	423.59
2.3 พืชทางเลือก*	1,437.53	770.12	115.39
2.4 เกษตรผสมผสาน	794.55	127.14	19.05
- พืชอายุสั้น*	3,599.71	2,932.30	439.36
- ข้าวนาปี 2564/65	556.93	-110.48	-16.55

หมายเหตุ : เป็นค่าประมาณการ และสินค้าพืชระยะสั้นคำนวณเฉพาะเกษตรกรที่ได้รับผลผลิตแล้วเท่านั้น

ที่มา : รายละเอียดการคำนวณอยู่ในภาคผนวกที่ 1

ในภาพรวมเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและได้รับผลผลิตแล้ว ร้อยละ 43.09 ได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ จากการบริโภคหรือจำหน่ายผลผลิตของตนเอง โดยเกษตรกรที่ไม่ได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการบริหารจัดการการผลิต การปลูกพืชที่ต่างชนิดกัน ทำให้ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนแตกต่างกัน (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ร้อยละของเกษตรกรที่มีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นหลังจากการปรับเปลี่ยนการผลิต

กิจกรรม	เกษตรกรที่มีผลตอบแทนเพิ่มขึ้น
1. ประมง	16.39
2. หม่อนไหม	n/a
3. พืชทางเลือกอื่น	41.67
4. เกษตรผสมผสาน	51.70
ภาพรวม	43.09

หมายเหตุ : n/a หมายถึง ไม่มีข้อมูลเนื่องจากเกษตรกรไม่ได้ปลูกข้าวหลายปีแล้ว

ที่มา : จากการคำนวณ

หลังจากที่เกษตรกรทำการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและได้รับผลผลิตแล้ว ณ วันที่สำรวจ พื้นที่ที่ได้รับผลผลิตแล้วในภาพรวมเกิดผลตอบแทนสุทธิ 72,004,696.23 ล้านบาท และหากได้รับผลผลิตทั้งหมดจากการปรับเปลี่ยนพื้นที่แล้วคาดว่าจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจในภาพรวม 94,472,682.69 ล้านบาท (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการดำเนินโครงการ

กิจกรรมหลังจาก การปรับเปลี่ยน	พื้นที่เข้า โครงการ (ไร่)	พื้นที่ ปรับเปลี่ยน (ไร่) (1)	พื้นที่ ให้ผลผลิต (ไร่) (2)	ผลตอบแทน สุทธิ (บาทต่อไร่) (3)	ผลตอบแทน รวม ณ วันที่ สำรวจ (4) = (2)*(3)	ผลตอบแทนรวม (บาท) (5) = (1)*(3)
1. ประมง	1,900.00	1,900.00	1,434.12	1,845.85	2,647,170.40	3,507,115.00
2. หม่อน ^{1/}	108.00	108.00	67.46	3,494.47	235,725.76	377,402.76
3. พืชทางเลือก ^{1/}	3,000.00	1,317.47	165.61	1,437.53	238,064.44	1,893,909.61
4. เกษตรผสมผสาน ^{1/}	93,297.00	93,297.00	90,003.62	794.55	68,883,735.63	88,694,255.32 ^{2/}
- พืชอายุสั้น		12,072.63	6,770.33	3,599.71	24,371,227.86	43,457,966.94
- ข้าว		81,224.37	80,460.86	556.93	44,512,507.77	45,236,288.38
รวม	98,305.00	96,622.47	91,670.80	814.88	72,004,696.23	94,472,682.69

หมายเหตุ : 1/ เป็นค่าประมาณการ โดยรายละเอียดการคำนวณอยู่ในภาคผนวกที่ 3

2/ เป็นค่ารวมผลตอบแทนรวมพืชอายุสั้นและข้าว

ที่มา : จากการคำนวณ

จากข้อมูลในตารางที่ 4.17 จะเห็นได้ว่าหลังจากที่เกษตรกรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่และได้รับผลผลิตทั้งหมดแล้ว คาดว่าจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 94,472,682.69 บาท โดยก่อนเข้าร่วมโครงการซึ่งเกษตรกรยังคงปลูกข้าว (ปีเพาะปลูก 2563/2564) เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการปลูกข้าวหรือก่อนเข้าร่วมโครงการ 65,609,740.05 บาท หลังจากปรับเปลี่ยนแล้วเกิดผลตอบแทนส่วนเพิ่มจากการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตของเกษตรกรเมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ 28,862,942.64 บาท โดยกิจกรรมประมงเกิดผลตอบแทนส่วนเพิ่ม 2,239,036.00 บาท หม่อนใหม่ 305,332.48 บาท และเกษตรผสมผสานโดยการปลูกข้าวร่วมกับพืชอายุสั้นเกิดผลตอบแทนส่วนเพิ่ม 26,426,904.55 บาท สำหรับการปรับเปลี่ยนทางเลือกผลตอบแทนส่วนเพิ่มลดลง 108,320.39 บาท เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนเป็นพืชอายุสั้นร่วมกับไม้ผล ไม้ยืนต้น ซึ่งยังไม่ได้รับผลผลิต จึงทำให้ผลตอบแทนรวมน้อยกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 ผลตอบแทนส่วนเพิ่มหลังจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิต

กิจกรรม	พื้นที่เข้าร่วม โครงการ (ไร่) (1)	ผลตอบแทนสุทธิ		ผลตอบแทนรวม	
		ก่อนเข้าร่วม โครงการ (บาทต่อไร่) (2)	ก่อนเข้าร่วม โครงการ (ปี 63/64) (3) = (1)*(2)	หลังเข้าร่วม โครงการ (ปี 64/65) (4)	ส่วนเพิ่ม (5) = (4) - (3)
		1. ประมง	1,900.00	667.41	1,268,079.00
2. หม่อนไหม	108.00	667.41	72,080.28	377,402.76	305,322.48
3. พืชทางเลือก	3,000.00	667.41	2,002,230.00	1,893,909.61	-108,320.39
4. เกษตรผสมผสาน	93,297.00	667.41	62,267,350.77	88,694,255.32	26,426,904.55
รวม	98,305.00	667.41	65,609,740.05	94,472,682.69	28,862,942.64

ที่มา : จากการคำนวณ

4.5 ทศนคติและความพึงพอใจ

4.5.1 เกษตรกร

เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.58 โดยมีรายละเอียดแต่ละประเด็น ดังนี้ (ตารางที่ 4.19)

1) การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรร้อยละ 95.74 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มากที่สุด ต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากมีการประสานงานเพื่อดูแลและติดตามการผลิตของเกษตรกร อีกร้อยละ 4.26 พึงพอใจระดับน้อยถึงปานกลาง โดยเกษตรกรเห็นว่า เจ้าหน้าที่ดำเนินการล่าช้า ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ในภาพรวมเกษตรกรพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71

2) การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต เกษตรกรร้อยละ 93.43 พึงพอใจต่อการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตของตนเองในระดับมากที่สุด เกษตรกรที่เปลี่ยนเป็นการเลี้ยงปลา เห็นว่า สามารถลดรายจ่ายค่าอาหารในครัวเรือนได้ อีกร้อยละ 6.57 พึงพอใจระดับน้อยถึงปานกลาง เห็นว่า พื้นที่ของตนเองไม่เหมาะสมที่จะปลูกพืชเลย เนื่องจากเป็นดินลูกรัง ในภาพรวมเกษตรกรพึงพอใจต่อการปรับเปลี่ยนการผลิตในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.59

3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เกษตรกรร้อยละ 95.79 พึงพอใจต่อการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรมีความต้องการร่อนน้ำสำหรับกักเก็บน้ำ อยู่แล้ว และมีการวางแผนในการปรับปรุงแปลงนาร่วมกับเจ้าหน้าที่ ทำให้ได้รูปแบบตามที่ต้องการ สำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้สำหรับการปลูกข้าว ผัก เกษตรผสมผสาน นอกจากนี้ เกษตรกรร้อยละ 4.21 พึงพอใจระดับปานกลาง โดยเห็นว่าได้รับการปรับพื้นที่น้อยกว่าที่ตนเองต้องการ เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด หรือ

ร่องน้ำมีขนาดเล็กเกินไป เป็นต้น ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.39

4) การถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ร้อยละ 90.00 มีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด เห็นว่า เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ได้ดี สถานที่ เวลา มีความเหมาะสม และร้อยละ 10.00 พึงพอใจในระดับน้อยถึงปานกลาง เกษตรกรไม่เข้าใจ และอยากได้รับการถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการป้องกันศัตรูพืช โดยเกษตรกรพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51

5) ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ เกษตรกรร้อยละ 88.36 พึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด ที่เหลือร้อยละ 11.64 พึงพอใจในระดับน้อยถึงปานกลาง เห็นว่าปริมาณน้อยไป และเกษตรกรบางรายเห็นว่าคุณภาพปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ไม้คุณภาพไม่ดีซึ่งเกิดจากการขนส่ง รวมทั้งเกษตรกรบางรายต้องการให้สนับสนุนเป็นเงินมากกว่า และในภาพรวมเกษตรกรพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48

6) ผลตอบแทน เกษตรกรร้อยละ 83.64 พึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด เห็นว่าหลังจากได้ผลผลิตแล้ว เช่น ปลา ผักสวนครัว สามารถนำมาบริโภคในครัวเรือน ช่วยลดรายจ่ายค่าอาหาร และสามารถขายเพื่อสร้างรายได้หมุนเวียนในครัวเรือน สำหรับเกษตรกรที่ปลูกหม่อนสามารถใช้ใบหม่อนเลี้ยงหนอนไหมและจำหน่ายรังไหม สามารถสร้างรายได้เป็นรายเดือนได้ อีกร้อยละ 16.36 พึงพอใจในระดับน้อยที่สุดถึงปานกลาง

ตารางที่ 4.19 ความพึงพอใจของเกษตรกร

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	0.00	0.22	4.04	16.14	79.60	4.71	มากที่สุด
2. การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต	0.00	1.46	5.11	25.91	67.52	4.59	มากที่สุด
3. การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	0.00	0.00	4.21	34.21	61.58	4.39	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	0.00	0.33	9.67	25.67	64.33	4.51	มากที่สุด
5. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	0.00	0.83	10.80	25.48	62.88	4.48	มากที่สุด
6. ผลตอบแทนหลังจากปรับเปลี่ยน	0.63	1.26	14.47	27.67	55.97	4.33	มากที่สุด
เฉลี่ย	0.06	0.64	7.57	24.34	67.40	4.58	มากที่สุด

หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 5

ที่มา : จากการสำรวจ

4.5.2 เจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.05 อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ยังพบอุปสรรคในการใช้งาน เช่น ข้อมูลในแผนที่ไม่ตรงกับสภาพพื้นที่จริงส่งผลต่อการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร จำนวนพืชแนะนำในแผนที่ยังมีไม่มาก ควรมีการเพิ่มข้อมูลให้มากขึ้น ข้อมูลยังไม่ครอบคลุมในบางพื้นที่ เกษตรกรต้องการเข้าร่วมโครงการแต่เมื่อตรวจสอบพบว่าไม่มีข้อมูลบริเวณแปลงของเกษตรกร

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่ทราบและเคยใช้ประโยชน์จากแนวทางบริหารจัดการเศรษฐกิจสินค้าเกษตรที่สำคัญ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแนวทางดังกล่าวในระดับมากถึงมากที่สุด และมีความพึงพอใจที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.23

ในภาพรวมของโครงการ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 โดยเห็นว่า เป็นโครงการที่เกษตรกรได้รับความรู้ ได้ประโยชน์จากการปรับโครงสร้างพื้นที่ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความเหมาะสม สร้างโอกาสให้เกษตรกรที่ไม่มีเงินทุน สามารถปรับเปลี่ยนการผลิตจากพืชเชิงเดี่ยวเป็นแบบเกษตรผสมผสาน สร้างความสนใจให้เกษตรกรรายอื่นด้วย อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผน และด้านการให้ความรู้ ควรเน้นการศึกษาดูงานจากพื้นที่มากกว่าการอบรมเพียงอย่างเดียว (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ประเด็น	คะแนน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนน	แปลผล
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. Agri-Map	0.00	2.13	13.83	60.64	23.40	4.05	มาก	
2. แนวทางฯ	0.00	0.00	15.39	46.15	38.46	4.23	มากที่สุด	
3. ภาพรวมโครงการ	0.00	2.08	13.54	55.21	29.17	4.11	มาก	

ที่มา : จากการสำรวจ

4.6 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

4.6.1 ดัชนีความสำเร็จ

ในการดำเนินโครงการ พบว่า สามารถดำเนินโครงการตามกระบวนการได้ตามเป้าหมาย ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูล แนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ศึกษาวิจัยทางเลือกใหม่ที่มีอนาคต และการประชุมชี้แจงการดำเนินงาน และสามารถจัดหาพื้นที่เข้าร่วมโครงการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการปรับโครงสร้างพื้นที่ ได้เกินเป้าหมายที่กำหนด คิดเป็นดัชนีความสำเร็จ 100 (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 ผลสำเร็จของกระบวนการดำเนินโครงการ

กระบวนการ	ผลการดำเนินงาน
1. การจัดทำฐานข้อมูล	
1.1 ฐานข้อมูลเพื่อรองรับเขตเกษตรเศรษฐกิจ	5 สินค้า (ตามเป้าหมาย)
1.2 ฐานข้อมูลผลิตสินค้าทางเลือก	1 สินค้า (ตามเป้าหมาย)
2. การจัดทำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ	
2.1 ระดับพื้นที่	2 เรื่อง (ตามเป้าหมาย)
2.2 ระดับภาค	1 เรื่อง (ตามเป้าหมาย)
3. การศึกษาวิจัยพืชทางเลือกใหม่ที่มีอนาคต	1 เรื่อง (ตามเป้าหมาย)
4. พื้นที่เข้าร่วมโครงการ	98,305 ไร่ (ร้อยละ 103.48)
5. การชี้แจงการดำเนินงานโครงการ	3 ครั้ง (ตามเป้าหมาย)
6. การถ่ายทอดความรู้	5,475 ราย (ร้อยละ 100.85)
7. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	2,994 ราย (ร้อยละ 101.53)
8. การปรับโครงสร้างพื้นที่	93,297 ไร่ (ร้อยละ 103.66)

ที่มา : จากการสำรวจ

4.6.2 การเบิกจ่ายงบประมาณ

ภาพรวมการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 พบว่า สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ร้อยละ 96.57 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

เมื่อพิจารณาในภาพรวมการดำเนินโครงการ พบว่า ด้านความสำเร็จของกระบวนการดำเนินงานสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การเบิกจ่ายงบประมาณยังไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเป้าหมาย

4.7 ประสิทธิภาพ

การดำเนินโครงการมีวัตถุประสงค์ 1) สร้างเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมให้สามารถทำการผลิตสอดคล้องกับสภาพทางกายภาพและเศรษฐกิจ และ 2) ปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่เหมาะสมน้อย และไม่เหมาะสม โดยปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นที่มีศักยภาพทางกายภาพและเศรษฐกิจสูงกว่าชนิดเดิม จากข้อมูลผลการดำเนินงานและการประเมินผลโครงการสามารถสรุปการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการในแต่ละข้อได้ ดังนี้

1) การสร้างเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ โดยการจัดทำฐานข้อมูลสินค้าเกษตรครบ 5 ชนิดตามเป้าหมาย และแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรประกอบการพิจารณาสำหรับการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต สามารถดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย

2) การปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่เหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม พบว่า สามารถบรรลุเป้าหมายในการจัดหาพื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 98,305 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 103.48 ของเป้าหมาย 95,000 ไร่ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนการผลิต โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับในระดับมากที่สุด อีกทั้งเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นระดับมากหลังจากเข้าร่วมการถ่ายทอดองค์ความรู้ แต่มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 54.51 ที่ทำการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต โดยเกษตรกรที่ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนเนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น เกษตรกรมีพื้นที่ต่อรายน้อย ต้องการคงพื้นที่ปลูกข้าวไว้บริโภค ไม่มีทุนในการซื้อปัจจัยการผลิต ไม่มีแรงงานในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต เนื่องจากในการทำกิจกรรมเกษตรผสมผสาน เช่น การปลูกพืชอายุสั้น ต้องใช้เวลาในการดูแลรักษามากกว่าการปลูกข้าวและเกษตรกรมีอายุมาก ไม่มีแหล่งน้ำ รวมทั้งเกษตรกรยังไม่มั่นใจในการปรับพื้นที่ตามระบบอนุรักษ์ดินและน้ำว่าจะช่วยในการเพาะปลูกได้ทั้งหมด และทัศนคติของเกษตรกรซึ่งมีวิถีชีวิตปลูกข้าวมาแต่ดั้งเดิม ไม่อยากทำการปรับเปลี่ยน โดยในภาพรวมเกษตรกรที่เปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและได้รับผลผลิตแล้วได้รับผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับข้าวนาปี 2563/64 และเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างพื้นที่ และยังไม่ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต หลังจากทำการปลูกข้าวนาปี 2564/65 แล้วพบว่าเกษตรกรได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้นแต่ราคาจำหน่ายผลผลิตลดลง และเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสุทธิน้อยลง

จากการดำเนินโครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในข้อแรก แต่ด้านการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต ถึงแม้ว่าเกษตรกรที่ทำการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตจะได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้น แต่ยังคงมีเกษตรกรที่ไม่ได้ทำการปรับเปลี่ยนการผลิตอย่างเต็มพื้นที่ ซึ่งอาจทำให้โครงการยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

4.8 ความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ

จากการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสมให้ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสม จำนวน 98,305 ไร่ เกิดผลตอบแทนสุทธิในภาพรวมของโครงการในปี 2564 จากการได้รับผลผลิตพืชอายุสั้นคิดเป็นมูลค่า 72.0047 ล้านบาท (ข้อมูลจากตารางที่ 4.17) คิดเป็นร้อยละ 26.94 ของงบประมาณที่เบิกจ่ายในการดำเนินโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 267.27 ล้านบาท ทั้งนี้ยังไม่เกิดความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการทันทีในปีแรก เนื่องจากเกษตรกรเริ่มทำการปรับเปลี่ยนในปีแรกยังได้รับผลผลิตไม่เต็มที่ เช่น เกษตรผสมผสาน มีการปลูกพืชผักซึ่งได้รับผลผลิตแล้วร่วมกับไม้ผลไม้ยืนต้นซึ่งให้ผลตอบแทนในระยะยาว โดยการปลูกไม้ผล จะเริ่มได้รับผลผลิตในอีก 2-3 ปี โดยในปี 2565 คาดว่าจะมีผลตอบแทนสุทธิเกิดขึ้นจากการได้รับผลผลิตพืชอายุสั้นจากพื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนทั้งหมดแล้วในภาพรวมของโครงการปี 2565 คิดเป็นมูลค่า 94.4727 ล้านบาท ปี 2566 คิดเป็นมูลค่า 92.7567 ล้านบาท โดยจะเกิดความคุ้มค่าในการลงทุนหลังจากมีโครงการในระยะเวลา 2 ปี 2 เดือน

หลังจากมีโครงการ อย่างไรก็ตาม หากเกษตรกรได้รับผลผลิตจากการปลูกไม้ผลแล้วอาจทำให้ระยะเวลา
คืนทุนสั้นลง (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 ความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ

รายการ	ปี 2564 (ปีที่ 0)	ปี 2565 (ปีที่ 1)	ปี 2566 (ปีที่ 2)	ปี 2567 (ปีที่ 3)
1. งบประมาณที่ใช้ไป (บาท)	267,267,500.00	-	-	-
2. ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นต่อปี* (บาท)	72,004,704.12	94,472,682.69	92,756,684.03	91,071,854.72
3. ผลตอบแทนสะสม*	72,004,704.12	166,477,386.80	259,234,070.84	350,305,925.56
4. เงินทุนงบประมาณคงเหลือ (ข้อ 1. - ข้อ 3.)	195,262,795.88	100,790,113.20	8,033,429.16	-83,038,425.56
5. ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นต่อ งบประมาณที่ใช้ไป (ร้อยละ)	26.94	62.29	96.99	131.07
6. ระยะเวลาคืนทุน (ปี)	ยังไม่คืนทุน	ยังไม่คืนทุน	ยังไม่คืนทุน	คืนทุน

หมายเหตุ : หมายถึง เป็นค่าประมาณการและคำนวณมูลค่าผลตอบแทนที่เกิดขึ้นของปี 2566 – 67 โดยคำนวณมูลค่าให้เป็นปัจจุบันโดยใช้อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภคชุดนอกเขตเทศบาลปี 2564

ที่มา : ภาคผนวกที่ 3

$$\begin{aligned} \text{ระยะเวลาคืนทุน} &= \text{จำนวนปีเต็มก่อนถึงปีสุดท้ายที่คืนทุนงบประมาณได้ครบ} + \\ &\quad \frac{\text{จำนวนเงินทุนงบประมาณที่คงเหลือในปีสุดท้าย}}{\text{ผลตอบแทนสุทธิที่เกิดขึ้นทั้งปีในปีสุดท้าย}} \\ \text{ระยะเวลาคืนทุน} &= 2 + \frac{8,033,429.16}{91,071,854.72} = 0.09 \text{ ปี } (\approx 2 \text{ เดือน}) \end{aligned}$$

4.9 สรุปผลการประเมินตามตัวชี้วัด

จากผลการประเมินในภาพรวมทั้ง ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ พบว่า ส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนด อย่างไรก็ตาม ยังคงมี 4 ตัวชี้วัดที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด จากทั้งหมด 22 ตัวชี้วัด ดังนี้ (ตารางที่ 4.23)

งบประมาณที่เบิกจ่าย ในภาพรวมสามารถเบิกจ่ายได้ร้อยละ 96.57 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร อย่างไรก็ตาม หน่วยงานสามารถดำเนินการได้สำเร็จตามกระบวนการ เกิดประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ ในขณะที่ยังคงมีเจ้าหน้าที่บางส่วนเห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ด้านการปรับเปลี่ยนพื้นที่ ยังมีเกษตรกรบางส่วนที่ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองน้อยและต้องการปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน

ตารางที่ 4.23 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด ของการประเมินผลโครงการ

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลการประเมิน
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)			
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย	- ร้อยละ 100	- ร้อยละ 96.57 (ไม่ผ่าน)
	- ร้อยละของความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	- ร้อยละ 75.68 (ไม่ผ่าน)
	- ร้อยละของความทันเวลาการจัดสรรงบประมาณเมื่อเทียบกับแผนการปฏิบัติงาน	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	- ร้อยละ 89.74 (ผ่าน)
1.2 บุคลากร/หน่วยงาน	- จำนวนหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ	- ตามเป้าหมายที่กำหนด	- เกิน 2 หน่วยงาน ครบตามเป้าหมาย (ผ่าน)
1.3 ปัจจัยการผลิต	- จำนวนชนิดและปริมาณปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	- ตามเป้าหมายที่กำหนด	- ครบตามเป้าหมาย (ผ่าน)
1.4 องค์ความรู้/ เทคโนโลยี	- จำนวนหลักสูตรที่อบรมให้เกษตรกร	- ตามเป้าหมายที่กำหนด	- ครบตามเป้าหมาย เฉลี่ย 3 หลักสูตร (ผ่าน)
2. กิจกรรม (Activities)			
2.1 ชี้แจงการดำเนินงาน โครงการ	- จำนวนครั้งที่ชี้แจงโครงการ	- ตามเป้าหมายที่กำหนด	- ครบตามเป้าหมาย (ผ่าน) ระดับเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 3 ครั้ง และระดับเกษตรกร เฉลี่ย 4 ครั้ง
2.2 การถ่ายทอดความรู้	- จำนวนครั้งของการถ่ายทอดความรู้	- ตามเป้าหมายที่กำหนด	- ครบตามเป้าหมาย เฉลี่ย 5 ครั้ง (ผ่าน)
2.3 การสนับสนุนปัจจัย การผลิต	- ร้อยละของหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่สนับสนุนปัจจัยการผลิตได้ทันเวลา	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	- ร้อยละ 100.00 (ผ่าน)

ตารางที่ 4.23 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด ของการประเมินผลโครงการ (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลการประเมิน
3. ผลผลิต (Outputs)			
3.1 ฐานข้อมูลที่พัฒนา	- จำนวนฐานข้อมูลสินค้า เกษตร	- ตามเป้าหมายที่กำหนด (5 ชนิด)	- 5 ชนิด (ผ่าน)
3.2 แนวทางการบริหาร จัดการสินค้าเกษตร	- ร้อยละของแนวทางการ บริหารจัดการสินค้าเกษตร ที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ ดำเนินการแล้วเสร็จ	- ร้อยละ 100	- ครบตามเป้าหมาย (ผ่าน)
3.3 พื้นที่เข้าร่วม โครงการ	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการ สนับสนุนการปรับเปลี่ยน การผลิต	- ตามเป้าหมายที่กำหนด	- ร้อยละ 103.48 (ผ่าน)
	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการ จัดทำระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ	- ตามเป้าหมายที่กำหนด	- ร้อยละ 103.66 (ผ่าน)
3.4 เกษตรกรได้รับการ ถ่ายทอดความรู้/ทักษะการ ผลิตสินค้าใหม่	- ร้อยละของเกษตรกรที่ ได้รับการถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละ 100	- ร้อยละ 100.85 (ผ่าน)
3.5 ปัจจัยการผลิต สำหรับการปรับเปลี่ยน	- จำนวนของเกษตรกรที่ ได้รับการสนับสนุนปัจจัย การผลิต	- ตามเป้าหมายที่กำหนด	- ร้อยละ 101.53 (ผ่าน)
	- ร้อยละของเกษตรกร ที่ได้รับปัจจัยการผลิตทัน ต่อการนำไปใช้	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเกษตรกรที่ได้รับปัจจัย การผลิต	- ร้อยละ 85.85 (ผ่าน)
3.6 การปรับเปลี่ยนการ ผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรที่ ปรับเปลี่ยนการผลิตแล้ว	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ	- ร้อยละ 54.51 (ไม่ผ่าน)
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)			
4.1 การนำความรู้ไปใช้	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเกษตรกรที่ได้รับการ ถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละ 89.53 (ผ่าน)

ตารางที่ 4.23 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด ของการประเมินผลโครงการ (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลการประเมิน
4.2 ผลตอบแทน	- ร้อยละของมูลค่า ผลตอบแทน ที่เพิ่มขึ้นจากพื้นที่ที่ ปรับเปลี่ยนการผลิต และ จัดทำระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	- มากกว่าร้อยละ 10 (ผ่าน)
	- ร้อยละของเกษตรกรที่มี ผลตอบแทนเพิ่มขึ้น	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	- ร้อยละ 43.09 (ไม่ผ่าน)
5. ทศนคติและความพึงพอใจ			
5.1 เกษตรกร	ระดับความพึงพอใจของ เกษตรกร - การดำเนินงานของ เจ้าหน้าที่ - การปรับเปลี่ยนกิจกรรม การผลิต - การถ่ายทอดความรู้ - ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ - ผลตอบแทนหลังจากการ ปรับเปลี่ยน	- ระดับมาก	มากที่สุดทุกประเด็น (ผ่าน)
5.2 เจ้าหน้าที่	ระดับความพึงพอใจของ เจ้าหน้าที่ - การใช้ Agri-Map - การใช้แนวทางการบริหาร จัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจ ระดับภาคและ การวิเคราะห์เศรษฐกิจ สินค้าเกษตร ที่สำคัญ	- ระดับมาก	- มาก (ผ่าน) - มากที่สุด (ผ่าน)

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เป็นโครงการตามนโยบายที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 3 การเกษตร แผนย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร มีวัตถุประสงค์การดำเนินโครงการ ในภาพรวมเพื่อ 1) สร้างเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมให้สามารถทำการผลิต สอดคล้องกับสภาพทางกายภาพและเศรษฐกิจ 2) ปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่เหมาะสมน้อย และไม่เหมาะสม โดยปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นที่มีศักยภาพทางกายภาพและเศรษฐกิจสูงกว่าชนิดเดิม

โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการ 267.2675 ล้านบาท เป้าหมายการดำเนินงานในพื้นที่ 51 จังหวัด ปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวในพื้นที่เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) จำนวน 98,305 ไร่ มีกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงาน ร่วมดำเนินงาน 5 หน่วยงาน ได้แก่ กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร่วมจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ สนับสนุนปัจจัยการผลิต องค์ความรู้ และปรับโครงสร้างพื้นที่ของเกษตรกรด้วยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการประเมินผลโครงการ โดยรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวเป็นกิจกรรมอื่นที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) ประมง 2) พืชทางเลือก (พืชอายุสั้นร่วมกับไม้ผล ไม้ยืนต้น) 3) หม่อน และ 4) เกษตรผสมผสาน (เข้าร่วมกับพืชอายุสั้น) รวมทั้งสิ้น 468 ราย และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รวมถึงข้อมูลผลการดำเนินงาน นำมาวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นกรอบการประเมินผลใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลได้ และผลลัพธ์ เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบเบื้องต้นของโครงการ และจัดทำข้อเสนอแนะ แนวทางในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยสรุปผลการประเมินได้ ดังนี้

ด้านประสิทธิภาพ พบว่า สามารถดำเนินกิจกรรมหลักภายใต้โครงการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งด้านการจัดทำฐานข้อมูลและแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ การถ่ายทอดความรู้ จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร ผลเบิกจ่ายงบประมาณ 267.26 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.57 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 276.76 ล้านบาท เมื่อเทียบความสำเร็จของการดำเนินงานและการเบิกจ่ายงบประมาณ พบว่า สามารถดำเนินงานได้สำเร็จ แสดงว่าการดำเนินโครงการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ พิจารณาการบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติภารกิจ และความพึงพอใจสรุปได้ดังนี้

1) การสร้างเครื่องมือสำหรับบริหารจัดการพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ ครอบคลุม เป้าหมาย โดยจัดทำฐานข้อมูลสินค้าเกษตร 5 สินค้า และแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ในพื้นที่ประสบภัยพิบัติซ้ำซาก สินค้าเกษตรที่สำคัญระดับภาค สินค้าทางเลือกที่มีอนาคต (Future Crops) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรประกอบการพิจารณาสำหรับการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต

2) การปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่เหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม พบว่า สามารถบรรลุ เป้าหมายในการจัดหาพื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 98,305 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 103.48 ของเป้าหมาย 95,000 ไร่ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนการผลิต โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อปัจจัย การผลิตที่ได้รับในระดับมากที่สุด อีกทั้งเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นระดับมากหลังจากเข้าร่วมการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ แต่มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 54.51 ที่ทำการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต โดยเกษตรกร ที่ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนเนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น เกษตรกรมีพื้นที่ต่อรายน้อย ต้องการคงพื้นที่ปลูกข้าว ไร่บริโภคน้ำ ไม่มีทุนในการซื้อปัจจัยการผลิต ไม่มีแรงงานในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต เนื่องจากในการ ทำกิจกรรมเกษตรผสมผสาน เช่น การปลูกพืชอายุสั้น ต้องใช้เวลาในการดูแลรักษามากกว่าการปลูกข้าวและ เกษตรกรมีอายุมาก ไม่มีแหล่งน้ำ รวมทั้งเกษตรกรขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ และ ทักษะของเกษตรกรซึ่งมีวิถีชีวิตปลูกข้าวมาแต่ดั้งเดิม ไม่อยากทำการปรับเปลี่ยน

ด้านผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับ พบว่า ก่อนการปรับเปลี่ยนการผลิต เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการได้รับผลตอบแทนสุทธิจากการปลูกข้าวในปี 2563/64 เฉลี่ย 667.41 บาทต่อไร่ โดยหลังจาก เกษตรกรได้รับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและ/หรือปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เป็นสินค้า อื่นที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่และได้รับผลผลิตแล้ว พบว่า เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสุทธิจำแนกตาม กิจกรรมการผลิตที่ปรับเปลี่ยนได้ ดังนี้ 1) ประมง ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 1,845.85 บาทต่อไร่ มากกว่าข้าว ปี 2563/64 1,178.44 บาทต่อไร่ 2) หม่อนไหม โดยเกษตรกรปลูกหม่อนเพื่อเลี้ยงหนอนไหม และมีรายได้จาก การจำหน่ายหม่อนผลสดหรือรังไหมให้กับผู้ประกอบการ ได้รับผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 3,494.47 มากกว่า การปลูกข้าวในปี 2563/64 2,827.06 บาทต่อไร่ 3) พืชทางเลือก ได้แก่ กิจกรรมการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ร่วมกับพืชอายุสั้น โดยหลังจากได้รับผลผลิตจากพืชอายุสั้นแล้ว เช่น ผักสวนครัว กล้วย ได้รับผลตอบแทน สุทธิเท่ากับ 1,437.53 บาทต่อไร่ มากกว่าข้าวในปี 2563/64 770.12 บาทต่อไร่ และ 4) เกษตรผสมผสาน โดยเกษตรกรบางส่วนยังมีการปลูกข้าว พบว่า เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสุทธิจากการปลูกข้าวในปี 2564/65 เฉลี่ย 556.93 บาทต่อไร่ น้อยกว่าการปลูกข้าวในปี 2563/64 คิดเป็น 110.48 บาทต่อไร่ เนื่องจาก ราคาจำหน่ายผลผลิตลดลงในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และเกษตรกรที่มีการปรับเปลี่ยนไปทำกิจกรรม ผสมผสาน โดยการปลูกพืชอายุสั้นและได้รับผลผลิตแล้ว เช่น กล้วยน้ำว่า แตงโม พืชผักสวนครัว เช่น พริก ตะไคร้ ผักกาดขาว ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 3,599.71 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้น 2,932.30 บาทต่อไร่ เมื่อเทียบ

กับจำนวนปี 2563/64 ในภาพรวมเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนเป็นกิจกรรมเกษตรผสมผสานได้รับผลตอบแทนรวม 794.55 บาทต่อไร่ มากกว่าจำนวนปี 2563/64 คิดเป็น 127.14 บาทต่อไร่

ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 93.43 มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากถึงมากที่สุด อีกร้อยละ 6.57 พอใจระดับน้อยถึงปานกลาง ในภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.59 คะแนน เนื่องจากการได้รับการปรับปรุงโครงสร้างพื้นที่เพื่อให้มีที่กักเก็บน้ำหรือเหมาะสมในการทำเกษตรผสมผสาน หรือได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์ปลา ค่าวัสดุอุปกรณ์ โดยหลังจากปรับเปลี่ยนและได้รับผลผลิตแล้วสามารถสร้างรายได้เสริมจากการจำหน่ายผลผลิตและลดค่าอาหารในครัวเรือนได้ เช่น นำใบหม่อนไปเลี้ยงไหมเพื่อจำหน่ายสามารถสร้างผลตอบแทนเป็นรายเดือน และลดรายจ่ายค่าอาหารในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในฟาร์มมาบริโภค อย่างไรก็ตาม เกษตรกรอยากให้มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพิ่มมากขึ้น

จากการดำเนินโครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในการจัดทำฐานข้อมูลสินค้าเกษตร และแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตร สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับพื้นที่ได้ แต่ในวัตถุประสงค์ด้านการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต ถึงแม้ว่าเกษตรกรที่ทำการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตจะได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการปลูกข้าวก่อนเข้าร่วมโครงการ และเกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อโครงการ แต่ยังคงมีเกษตรกรที่ไม่ได้ทำการปรับเปลี่ยนการผลิตอย่างเต็มพื้นที่หรือยังไม่ได้ปรับเปลี่ยน ซึ่งอาจทำให้โครงการยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

ด้านผลกระทบเบื้องต้น เกษตรกรร้อยละ 98.65 จะดำเนินกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง เห็นว่า ผลผลิตที่ได้รับ เช่น พืชผัก สามารถนำมาเป็นอาหาร และจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริมทำให้มีเงินหมุนเวียนในครัวเรือน อีกร้อยละ 1.35 ไม่ทำต่อ เนื่องจากไม่มีแรงงานและขาดแหล่งน้ำ และหลังจากที่เกษตรกรทำการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและได้รับผลผลิตแล้ว ณ วันที่สำรวจ พื้นที่ที่ได้รับผลผลิตแล้ว ในภาพรวมเกิดผลตอบแทนสุทธิ 72.00 ล้านบาท และหากได้รับผลผลิตทั้งหมดจากการปรับเปลี่ยนพื้นที่แล้วคาดว่าจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจในภาพรวม 94.47 ล้านบาท เกิดผลตอบแทนส่วนเพิ่มเมื่อเทียบกับก่อนมีโครงการคิดเป็น 28.86 ล้านบาท และจะเกิดความคุ้มค่าของโครงการในระยะเวลา 2 ปี 2 เดือน หลังจากมีโครงการ

5.2 ข้อค้นพบ

ด้านการดำเนินงานโครงการ

1) การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณที่แบ่งเป็นช่วง ๆ ส่งผลกระทบไปยังหน่วยงานที่ดำเนินการในพื้นที่ ส่งผลต่อการวางแผนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2) ข้อมูลในแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกสำหรับบางพื้นที่ไม่ตรงกับสภาพพื้นที่จริง หรือยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการวางแผนกำหนดพื้นที่เข้าร่วมโครงการได้ และยังคงมีอุปสรรคในการใช้งานในพื้นที่ที่สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือสัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าไม่ถึง

3) ในบางพื้นที่เกษตรกรมีความสนใจเข้าร่วมโครงการมากกว่าจำนวนเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนด เนื่องจากเกษตรกรมีความต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับการทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น และต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

ด้านการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของเกษตรกร

1) เกษตรกรที่ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนการผลิตเนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น เกษตรกรมีพื้นที่ต่อรายน้อย ต้องการคงพื้นที่ปลูกข้าวไว้บริโภค ไม่มีทุนในการซื้อปัจจัยการผลิต ไม่มีแรงงานในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต เนื่องจากในการทำกิจกรรมเกษตรผสมผสาน เช่น การปลูกพืชอายุสั้น ต้องใช้เวลาในการดูแลรักษา มากกว่าการปลูกข้าวและเกษตรกรมีอายุมาก ไม่มีแหล่งน้ำ บางรายยังไม่มั่นใจในการปรับพื้นที่ตามระบบอนุรักษ์ดินและน้ำว่าจะช่วยในการเพาะปลูกได้ทั้งหมด รวมทั้งเกษตรกรขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ และทัศนคติของเกษตรกรซึ่งมีวิถีชีวิตปลูกข้าวมาแต่ดั้งเดิม จึงไม่อยากทำการปรับเปลี่ยน

2) เกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ต้องใช้ระยะเวลา 2-3 ปี จึงจะได้รับผลผลิต ซึ่งโครงการให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพียงแค่ปีแรกของการปรับเปลี่ยน เกษตรกรบางรายไม่มีเงินทุนสำหรับดูแลรักษาในช่วงก่อนให้ผลผลิต

3) การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของกรมพัฒนาที่ดินเป็นการสนับสนุนการปรับโครงสร้างพื้นที่ และปัจจัยการผลิตอื่น เช่น ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก ปอเทือง เท่านั้น ประกอบกับเกษตรกรไม่มีเงินทุนสำหรับปรับเปลี่ยนด้วยตนเอง และเกษตรกรมีความต้องการปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์พืช พันธุ์ปลา

4) เกษตรกรมักประสบปัญหาแล้ง ไม่มีน้ำสำหรับทำการเกษตร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเขตชลประทาน เป็นพื้นที่เหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นดินทราย ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้นานเพียงพอสำหรับทำการเกษตร และยังขาดแหล่งน้ำ รวมทั้งปัจจัยการผลิตราคาสูงขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินโครงการในระยะต่อไปสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การปรับเปลี่ยนพื้นที่ และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรยิ่งขึ้นไป จึงมีข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ ดังนี้

ด้านการดำเนินงานโครงการ

1) การบริหารจัดการงบประมาณ ในปีต่อไป กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมหม่อนไหม ควรบริหารจัดการงบประมาณให้สอดคล้องกับช่วงเวลาเพาะปลูกของเกษตรกร

2) การปรับปรุงข้อมูลในแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก กรมพัฒนาที่ดินควรทบทวนและปรับปรุงข้อมูลในแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และประชาสัมพันธ์เมื่อมีการปรับปรุงข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานร่วมดำเนินการหรือผู้ใช้ประโยชน์ทั่วไปทราบ

3) **การกำหนดเป้าหมายพื้นที่** กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมหม่อนไหม จัดทำแผนกำหนดเป้าหมายพื้นที่เข้าร่วมโครงการในระยะยาวให้สอดคล้องกับจำนวนเกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่

ด้านการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของเกษตรกร

1) **การชี้แจง ให้ความสนใจกับเกษตรกร** กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมหม่อนไหม ในพื้นที่ควรชี้แจงให้เกษตรกรเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการเพิ่มมากขึ้น โดยเน้นเกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่จริง หรือให้เกษตรกรได้ศึกษาตัวอย่างจากแปลงของเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจและเป็นแนวทางตัวอย่างให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2) **การจัดการพื้นที่เข้าร่วมโครงการ** เนื่องจากที่ผ่านมาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยังคงต้องการปลูกข้าวเพื่อบริโภคเป็นหลัก ทำให้การปรับเปลี่ยนพื้นที่ยังไม่มากเท่าที่ควร ในระยะต่อไป กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร หรือหน่วยงานร่วมดำเนินการอื่น ควรเน้นการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมเพิ่มเติมจากการปรับเปลี่ยนข้าวให้มากขึ้น เช่น ยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ เพื่อเลี่ยงปัญหาราคาผลิตภัณฑ์ยางพาราคต่ำหรือตันยางพาราอายุมากให้ผลผลิตลดลง เป็นสินค้าเกษตรชนิดอื่นที่มีความเหมาะสมและมีตลาดรองรับ

3) **การสนับสนุนเงินทุนให้เกษตรกร** กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ พิจารณาจัดหาหรือดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนเงินทุน หรือเงินกู้ให้แก่เกษตรกรที่ขาดแคลนเงินทุนในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต

4) **การสนับสนุนการปลูกพืชแซม** กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร พิจารณานับสนุนการปลูกพืชอายุสั้นแซมในพื้นที่ที่เกษตรกรปรับเปลี่ยนเป็นไม้ผลไม้ยืนต้น เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ระหว่างที่ยังไม่ได้รับผลผลิตจากไม้ผล ไม้ยืนต้น

5) **การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพื้นที่** จากการสนับสนุนการปรับโครงสร้างพื้นที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งเกษตรกรยังมีความต้องการปัจจัยการผลิตสำหรับการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม ในการดำเนินการระยะต่อไป ควรมีปรับเปลี่ยนรูปแบบการบูรณาการโดยให้สถานีพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดพื้นที่และเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการในแต่ละปี และให้หน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดหรืออำเภอ ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์น้ำจืด ปศุสัตว์จังหวัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เป็นหน่วยงานร่วมในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต รวมทั้งให้ความรู้ด้านการผลิต การเลี้ยงปลา บัญชีต้นทุนอาชีพ การตลาด และอื่น ๆ

6) **การแก้ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำของเกษตรกร** กรมชลประทานควรพิจารณาตรวจสอบและหาแนวทางช่วยเหลือด้านแหล่งน้ำให้เกษตรกร และกรมพัฒนาที่ดิน พิจารณานับสนุนแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อบรรเทาความแห้งแล้งแก่เกษตรกร

7) **การบรรเทาปัญหาการราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้น** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรมีมาตรการช่วยเหลือราคาปัจจัยการผลิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร บูรณาการในการสนับสนุนและสร้างความตระหนักรู้ให้เกษตรกรปลูกพืชตามหลักวิชาการ เช่น การเตรียมเมล็ดพันธุ์ การตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน และใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมตามค่าวิเคราะห์ดิน รวมถึงให้ความรู้ สนับสนุนให้เกษตรกร วางแผนการผลิตและบริหารจัดการน้ำในแปลงให้เหมาะสมเพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้

8) การสร้างความยั่งยืนในการปรับเปลี่ยนของเกษตรกร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรติดตามการปรับเปลี่ยนของเกษตรกรเป็นระยะ รวมถึงกรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานภายใต้ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนเกษตรกรที่มีศักยภาพในการผลิตให้เกิดการรวมกลุ่มผลิตพัฒนา และจำหน่ายผลผลิต สนับสนุนช่องทางการตลาดและจัดหาตลาดรองรับผลผลิต เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้เกษตรกรรวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนในระยะยาวให้เกิดการปรับเปลี่ยนอย่างยั่งยืนในอนาคตรวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาที่ดิน. (2564). รายงานประจำปี 2564 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2557). คู่มือการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาที่ดิน.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (กันยายน 2564). รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลและข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี (วันที่ 1 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. เข้าถึงได้จาก <https://www.moac.go.th/performance-files-432791791838>
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. (2564). คู่มือการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map). กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาที่ดิน.
- กองแผนงานและงบประมาณ. (2555). รายงานการติดตามและประเมินผลความคุ้มค่าโครงการก่อสร้างถนนสำหรับน้ำล้นผ่าน (Wet Crossing) ประจำปี พ.ศ. 2553, 2554 (หลังดำเนินการ). ขอนแก่น: องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2564 จาก <http://www.kkpao.go.th/kkpao/uploads/content/80/512caea2b90f7.pdf>
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร . (2557). เศรษฐศาสตร์เกษตรเบื้องต้น . คณะเศรษฐศาสตร์
- รวี ลงกานี. (2563). การประเมินความเป็นไปได้ด้านการเงินของโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชณุ อรรถวานิช (2564) การประเมินผลกระทบของนโยบายสาธารณะที่หลากหลายต่อความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของเกษตรกรไทย. กรุงเทพฯ. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
- ศิริวัฒน์ ทรงธนศักดิ์. (2562). คู่มือการจัดทำและวิเคราะห์ประมาณการข้อมูลต้นทุนการผลิตพืช. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. (2560). คู่มือการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2564 จาก http://wise.co.th/wise/References/Quality_Management/Public_Sector_Evaluation/Parliament_Evaluation_2560.pdf
- สมชาย วรภิเกษมสกุล. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร. (2559). รายงานการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติการกิจ
ของ สนข. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: กระทรวงคมนาคม.
doi:https://www.otp.go.th/uploads/tiny_uploads/OverallResult/OTP/ReportControl-2558.pdf
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). การประเมินผลโครงการ 9101 ตามรอยเท้าพ่อภายใต้ร่มพระบารมี
เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). การประเมินผลโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning
by Agri-Map) ปีงบประมาณ 2560. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประเมินผล
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563ก). รายงานการประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบ
แปลงใหญ่ (แปลงปี 2560) กรณีศึกษา สินค้าข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน
ปาล์มน้ำมัน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประเมินผล.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563ข). การประเมินผลโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม
ปีงบประมาณ 2561. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564ก). รายงานการประเมินผลโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้า
เกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564ข). รายงานการประเมินผลโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้า
เกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ:
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- แสงเดือน โปชนา, และ สมบัติ พันธิวิศิษฐ์. (2555). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและ
สังคมของเกษตรกร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดลำปาง.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. (2555). รายงานการติดตามและประเมินผล. เรียกใช้เมื่อ 2 ตุลาคม
2564 จาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น:
<http://www.kkpao.go.th/kkpao/uploads/content/80/512caea2b90f7.pdf>
- อิสระ สุวิทยาภรณ์. (2558). การศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในพื้นที่เหมาะสมสำหรับ
เลี้ยงปลานิลเชิงพาณิชย์จังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. เรียกใช้
เมื่อ 19 ตุลาคม 2564 จาก
https://hectortarr.arda.or.th/api/uploaded_file/OS_hlkxOjPyCULcniRMP2
- Nararuk Boonyanam. (2018). Agricultural Zoning and Policy Conflict: Thailand's Experience.
ใน Luís Carlos Loures, และ Luís Carlos Loures (บ.ก.), *Land Use - Assessing the Past,
Envisioning the Future* (หน้า 53-71). IntechOpen. doi:10.5772/intechopen.80262

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

ตารางผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ความเห็นของเกษตรกรต่อความทันเวลาของการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

หน่วย : ร้อยละ

หน่วยงาน	ทันเวลา	ล่าช้า	รวม
1. กรมพัฒนาที่ดิน	87.11	12.89	100.00
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	77.55	22.45	100.00
3. กรมประมง	88.64	11.36	100.00
4. กรมหม่อนไหม	93.10	6.90	100.00
ภาพรวม	86.44	13.56	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2 ระดับความรู้ด้านการผลิตก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้

หน่วยงาน	ก่อน		หลัง	
	คะแนน	แปลผล	คะแนน	แปลผล
1. กรมพัฒนาที่ดิน	2.18	น้อย	4.05	มาก
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	2.13	น้อย	4.25	มาก
3. กรมประมง	2.42	น้อย	4.38	ปานกลาง
4. กรมหม่อนไหม	2.47	น้อย	4.34	มาก
ภาพรวม	2.21	น้อย	4.09	มาก

หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 5

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 3 ระดับความรู้ด้านแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้

หน่วยงาน	ก่อน		หลัง	
	คะแนน	แปลผล	คะแนน	แปลผล
1. กรมพัฒนาที่ดิน	1.39	น้อยที่สุด	3.82	มาก
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	1.48	น้อยที่สุด	3.67	มาก
3. กรมประมง	1.25	น้อยที่สุด	3.33	ปานกลาง
4. กรมหม่อนไหม	1.00	น้อยที่สุด	4.00	มาก
ภาพรวม	1.38	น้อยที่สุด	3.77	มาก

หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 5

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 4 ระดับความรู้ด้านบัญชีต้นทุนอาชีพก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้

หน่วยงาน	ก่อน		หลัง	
	คะแนน	แปลผล	คะแนน	แปลผล
1. กรมพัฒนาที่ดิน	2.32	น้อย	4.19	มาก
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	2.06	น้อย	4.15	มาก
3. กรมประมง	1.36	น้อยที่สุด	4.14	มาก
4. กรมหม่อนไหม	2.10	น้อย	4.20	มาก
ภาพรวม	2.24	น้อย	4.19	มาก

หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 5

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 5 การนำความรู้ด้านการผลิตไปใช้ประโยชน์

หน่วยงาน	หน่วย : ร้อยละ		
	ใช้แล้ว	ยังไม่ได้ใช้	รวม
1. กรมพัฒนาที่ดิน	88.03	11.97	100.00
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	100.00	0.00	100.00
3. กรมประมง	97.78	2.22	100.00
4. กรมหม่อนไหม	100.00	0.00	100.00
ภาพรวม	89.53	10.47	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 6 การนำความรู้เกี่ยวกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ไปใช้ประโยชน์

หน่วยงาน	หน่วย : ร้อยละ		
	ใช้แล้ว	ยังไม่ได้ใช้	รวม
1. กรมพัฒนาที่ดิน	73.17	26.83	100.00
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	87.50	12.50	100.00
3. กรมประมง	90.00	10.00	100.00
4. กรมหม่อนไหม	100.00	0.00	100.00
ภาพรวม	75.46	24.54	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 7 การนำความรู้เกี่ยวกับบัญชีต้นทุนอาชีพไปใช้ประโยชน์

หน่วย : ร้อยละ

หน่วยงาน	ใช้แล้ว	ยังไม่ได้ใช้	รวม
1. กรมพัฒนาที่ดิน	25.91	74.09	100.00
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	76.09	23.91	100.00
3. กรมประมง	20.83	79.17	100.00
4. กรมหม่อนไหม	37.04	62.96	100.00
ภาพรวม	26.88	73.12	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 8 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่

หน่วยงาน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. กรมพัฒนาที่ดิน	0.00	0.37	4.40	20.15	75.09	4.70	มากที่สุด
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	0.00	0.00	1.96	7.84	90.20	4.88	มากที่สุด
3. กรมประมง	0.00	0.00	5.62	11.24	83.15	4.78	มากที่สุด
4. กรมหม่อนไหม	0.00	0.00	0.00	9.09	90.91	4.91	มากที่สุด
ภาพรวม	0.00	0.22	4.04	16.14	79.60	4.79	มากที่สุด

หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 5

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 9 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต

หน่วยงาน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. กรมพัฒนาที่ดิน	0.00	1.33	8.00	22.00	68.67	4.58	มากที่สุด
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	0.00	2.44	0.00	26.83	70.73	4.66	มากที่สุด
3. กรมประมง	0.00	1.61	1.61	35.48	61.29	4.56	มากที่สุด
4. กรมหม่อนไหม	0.00	0.00	4.76	23.81	71.43	4.67	มากที่สุด
ภาพรวม	0.00	1.46	5.11	25.91	67.52	4.59	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 10 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการถ่ายทอดความรู้

หน่วยงาน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. กรมพัฒนาที่ดิน	0.00	0.00	10.39	26.62	62.99	4.53	มากที่สุด
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	0.00	0.00	8.70	28.26	63.04	4.54	มากที่สุด
3. กรมประมง	0.00	1.43	11.43	28.57	58.57	4.44	มากที่สุด
4. กรมหม่อนไหม	0.00	0.00	3.23	12.90	83.87	4.81	มากที่สุด
ภาพรวม	0.00	0.33	9.63	25.91	64.12	4.51	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 11 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับ

หน่วยงาน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. กรมพัฒนาที่ดิน	0.00	0.00	12.18	26.90	60.91	4.49	มากที่สุด
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	0.00	4.17	8.33	29.17	58.33	4.42	มากที่สุด
3. กรมประมง	0.00	1.18	10.59	28.24	60.00	4.47	มากที่สุด
4. กรมหม่อนไหม	0.00	0.00	6.45	3.23	90.32	4.84	มากที่สุด
ภาพรวม	0.00	0.83	10.80	25.48	62.88	4.48	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 12 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อผลตอบแทน

หน่วยงาน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. กรมพัฒนาที่ดิน	1.75	0.00	17.54	26.32	54.39	4.32	มากที่สุด
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	0.00	0.00	18.75	25.00	56.25	4.38	มากที่สุด
3. กรมประมง	0.00	3.33	13.33	30.00	53.33	4.33	มากที่สุด
4. กรมหม่อนไหม	0.00	0.00	7.69	26.92	65.38	4.58	มากที่สุด
ภาพรวม	0.63	1.26	14.47	27.67	55.97	4.33	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 13 ค่าสัดส่วนการถ่วงน้ำหนักที่ใช้ในการคำนวณ

หน่วยงาน/กิจกรรม	ค่าถ่วงน้ำหนัก
1. กรมพัฒนาที่ดิน (เกษตรผสมผสาน)	0.67
2. กรมส่งเสริมการเกษตร (พืชทางเลือก)	0.11
3. กรมประมง (ประมง)	0.21
4. กรมหม่อนไหม (หม่อน)	0.01
รวม	1.00

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 14 ค่าใช้จ่ายทางการเกษตรและผลตอบแทนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	จำนวนปี 63/64	ประมง	หม่อน	พืชทางเลือก*	จำนวนปี 64/65	พืชอายุสั้น*
1. ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	2,509.29	4,422.00	3,608.71	4,441.63	2,670.23	7,490.03
2. ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	307.52	106.32	2.19	276.35	340.98	260.90
3. ราคาที่เกษตรกร ขายได้ (บาท/กก.)	10.33	58.95	3,238.87	21.27	9.49	42.50
4. มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่) (ข้อ 2. * ข้อ 3.)	3,176.70	6,267.85	7,103.18	5,879.16	3,235.45	11,089.74
5. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่) (ข้อ 4. - ข้อ 1.)	667.41	1,845.85	3,494.47	1,437.53	565.23	3,599.71

หมายเหตุ : เป็นค่าประมาณการ และสินค้าเฉพาะสินค้าอายุสั้นที่เกษตรกรได้รับผลผลิตแล้วเท่านั้น

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 15 มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการดำเนินโครงการ

กิจกรรมหลังจากการ ปรับเปลี่ยน	พื้นที่เข้า โครงการ (ไร่)	สัดส่วนการ ปรับเปลี่ยน พื้นที่	พื้นที่ที่ ปรับเปลี่ยน แล้ว (1)	สัดส่วนพื้นที่ ให้ผลผลิต	พื้นที่ให้ผลผลิต (2)	ผลตอบแทน สุทธิ (บาทต่อไร่) (3)	ผลตอบแทนรวม ณ วันที่สำรวจ (4) = (2)*(3)	ผลตอบแทนรวม (บาท) (5)=(1)*(3)
1. ประมง	1,900.00	100.00	1,900.00	75.48	1,434.12	1,845.85	2,647,170.40	3,507,115.00
2. หม่อน ^{1/}	108.00	100.00	108.00	62.46	67.46	3,494.47	235,725.76	377,402.76
3. พืชทางเลือก ^{1/}	3,000.00	43.92	1,317.47	12.57	165.61	1,437.53	238,064.44	1,893,909.61
4. เกษตรผสมผสาน ^{1/}	93,297.00	100.00	93,297.00	96.47	86,695.11	794.55	68,883,732.33	88,694,255.32 ^{2/}
- พืชอายุสั้น		12.94	12,072.63	56.08	6,770.33	3,599.71	24,371,224.60	43,457,966.94
- ข้าว		87.06	81,224.37	98.40	79,924.78	556.93	44,512,507.73	45,236,288.38
รวม	98,305.00	98.29	96,622.47	94.88	91,670.80	814.88	72,004,704.12	94,472,682.69

หมายเหตุ : 1/ เป็นค่าประมาณการ

2/ เป็นค่ารวมผลตอบแทนรวมพืชอายุสั้นและข้าว

ตารางผนวกที่ 16 ระยะเวลาคืนทุน

รายการ	ปี 2564 (ปีที่ 0)	ปี 2565 (ปีที่ 1)	ปี 2566 (ปีที่ 2)	ปี 2567 (ปีที่ 3)
1. งบประมาณที่ใช้ไป (บาท)	267,267,500.00	-	-	-
2. ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นต่อปี* (บาท)	72,004,704.12	94,472,682.69	92,756,684.03	91,071,854.72
3. ผลตอบแทนสะสม*	72,004,704.12	166,477,386.80	259,234,070.84	350,305,925.56
4. เงินทุนงบประมาณคงเหลือ (ข้อ 1. - ข้อ 3.)	195,262,795.88	100,790,113.20	8,033,429.16	-83,038,425.56
5. ความคุ้มค่าของโครงการ (ร้อยละ)	26.94	62.29	96.99	131.07
6. ระยะเวลาคืนทุน (ปี)	ยังไม่คืนทุน	ยังไม่คืนทุน	ยังไม่คืนทุน	คืนทุน

หมายเหตุ : หมายถึง เป็นค่าประมาณการและคำนวณมูลค่าผลตอบแทนที่เกิดขึ้นของปี 2566 - 67 โดยปรับมูลค่าผลตอบแทนจากปี 2565 โดยใช้อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค ชุดนอกเขตเทศบาลปี 2564 เท่ากับร้อยละ 1.85

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 17 ผลการคำนวณผลตอบแทนที่เกิดขึ้นต่อปีสำหรับคำนวณระยะเวลาคืนทุน

หน่วย : บาท

รายการ	ปี 2565 (ปีที่ 1)	ปี 2566 (ปีที่ 2)	ปี 2567 (ปีที่ 3)
1. ประมาณการผลตอบแทนที่เกิดขึ้นต่อปี ^{1/}	94,472,682.69	94,472,682.69	94,472,682.69
2. ผลตอบแทนที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน ^{2/}	94,472,682.69	92,756,684.03	91,071,854.72

หมายเหตุ : 1/ เป็นค่าประมาณการในกรณีที่เกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่และได้รับผลผลิตจากพืชอายุสั้นทั้งหมดแล้ว

2/ คำนวณโดยใช้อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภคชุดนอกเขตเทศบาลปี 2564 ของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ เท่ากับร้อยละ 1.85

ที่มา : จากการคำนวณ

ภาคผนวกที่ 2

คำสั่ง

คำสั่งคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ที่ ๕ /๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งที่ ๒๒๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้การบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานการขับเคลื่อนการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ ของคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ ๒๒๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับมติคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๘ จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

(๑) ให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

(๒) แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. นางจินตนา ชัยยวรรณาการ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๒. นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๓. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	ประธานคณะทำงาน
๔. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานคณะทำงาน
๕. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๖. รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๗. รองอธิบดีกรมประมง ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๘. รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๙. รองอธิบดีกรมการข้าว ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๐. รองอธิบดีกรมหม่อนไหม ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๑. รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๒. รองอธิบดีกรมชลประทาน ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน

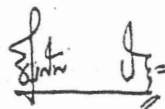
๑๓. รองอธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๔. รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๕. รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๖. รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๗. รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๘. รองผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทย ที่ได้รับมอบหมาย	
๑๙. ผู้อำนวยการกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน
๒๐. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน
๒๑. ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน
๒๒. ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน และเลขานุการ
๒๓. ผู้แทนจาก กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. นายันทพล หองหารพิทักษ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. นางสาววิเศษลักษณ์ พงษ์จันทร์ ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. นายสุภัทรชัย โอฟาร์กิจกุลชัย เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- ๑) กำหนดเป้าหมายและแผนงานการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ภายใต้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒) ขับเคลื่อน อำนวยการ ช่วยเหลือ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๓) บูรณาการแผนงาน งบประมาณ และบุคลากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และระดับพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)
- ๔) เชิญหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ความเห็นและข้อเสนอแนะ รวมทั้งจัดส่งเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่คณะทำงานเห็นสมควร

- ๕) แต่งตั้งคณะทำงาน และ/หรือ มอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร
๖) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ)

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบาย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ลำนำนงำน)

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๗๘๗ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ

ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๑๑๑๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่ ๒๕๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ ไปแล้ว นั้น

เนื่องจากการปรับเปลี่ยนตำแหน่งของข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จากระดับอำนวยการต้นเป็นอำนวยการสูง ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในราชการส่วนภูมิภาคเป็นเอกภาพ มีระบบสั่งการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) และมีผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงยกเลิกคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๑๑๑๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่ ๒๕๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ และแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จขึ้นใหม่ โดยแบ่งกลุ่มจังหวัดตามเขตพื้นที่ มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. กลุ่มที่ ๑ ในเขตจังหวัดกระบี่ กาญจนบุรี กำแพงเพชร ขอนแก่น จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชุมพร ชัยนาท ชัยภูมิ เชียงราย เชียงใหม่ ตรัง นครนายก นครปฐม นครพนม นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ นครราชสีมา นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ ปทุมธานี ปัตตานี ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา พัทลุง พิจิตร พิษณุโลก เพชรบุรี เพชรบูรณ์ ภูเก็ต มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ยะลา ระยอง ราชบุรี ร้อยเอ็ด ลพบุรี ลำปาง ศรีสะเกษ สกลนคร สงขลา สิงห์บุรี สระบุรี สุพรรณบุรี สุราษฎร์ธานี สุรินทร์ สุโขทัย หนองคาย อ่างทอง อุตรดิตถ์ อุทัยธานี และอุบลราชธานี

องค์ประกอบ

๑) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	ประธานกรรมการ
๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งราชการส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัด รวมถึงราชการส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มีหน้าที่รับผิดชอบในจังหวัดนั้นด้วย	กรรมการ
๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	เลขานุการ

/๒. กลุ่มที่ ๒...

๒. กลุ่มที่ ๒ ในเขตจังหวัดตราด ตาก น่าน ประจวบคีรีขันธ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน เลย และหนองบัวลำภู

องค์ประกอบ

- ๑) เกษตรจังหวัด ประธานกรรมการ
  - ๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งราชการส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัด รวมถึงราชการส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มีหน้าที่รับผิดชอบในจังหวัดนั้นด้วย กรรมการ
  - ๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เลขานุการ
๓. กลุ่มที่ ๓ ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร ลำพูน สระแก้ว และอำนาจเจริญ

องค์ประกอบ

- ๑) ปศุสัตว์จังหวัด ประธานกรรมการ
- ๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งราชการส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัด รวมถึงราชการส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มีหน้าที่รับผิดชอบในจังหวัดนั้นด้วย กรรมการ
- ๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย ยกเว้นในกรุงเทพมหานครให้เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์พื้นที่ กรุงเทพมหานครที่ได้รับมอบหมาย เลขานุการ

๔. กลุ่มที่ ๔ ในเขตจังหวัดนนทบุรี สมุทรปราการ และอุดรธานี

องค์ประกอบ

- ๑) สหกรณ์จังหวัด ประธานกรรมการ
- ๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งราชการส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัด รวมถึงราชการส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มีหน้าที่รับผิดชอบในจังหวัดนั้นด้วย กรรมการ
- ๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เลขานุการ

๕. กลุ่มที่ ๕ ในเขตจังหวัดพังงา พะเยา ระนอง สตูล สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

องค์ประกอบ

- ๑) ประมงจังหวัด ประธานกรรมการ
- ๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งราชการส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัด รวมถึงราชการส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มีหน้าที่รับผิดชอบในจังหวัดนั้นด้วย กรรมการ
- ๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เลขานุการ

/อำนาจหน้าที่...

อำนาจหน้าที่

๑. กำกับดูแล และประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่น รวมทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นเอกภาพ มีระบบสั่งการแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่เป็นรูปธรรมในภาพรวม

๒. บูรณาการการบริหารจัดการแผนงาน โครงการ งบประมาณ และทรัพยากรของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่อยู่ในเขตจังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตรและสหกรณ์ มีเอกภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๓. ให้ประธานกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จในแต่ละจังหวัดมีหน้าที่ดังนี้

๓.๑ เป็นผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด

๓.๒ เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนเงินเดือนให้แก่หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัด ทั้งราชการบริหารส่วนภูมิภาคและราชการบริหารส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค

๔. ให้หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งในระดับกรม และที่อยู่ในเขตจังหวัดทั้งราชการบริหารส่วนภูมิภาคและราชการบริหารส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการกับคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แบบเบ็ดเสร็จ

๕. เมื่อคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายแล้วให้รายงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบด้วย

๖. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สำหรับค่าใช้จ่ายในการประชุมคณะกรรมการฯ ให้เบิกจ่ายจากงบดำเนินงานภายในแผนงานส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต การสร้างมูลค่าภาคการเกษตรและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรอย่างเป็นระบบ ผลผลิต อำนาจการและบริหารจัดการด้านการเกษตร กิจกรรม การบูรณาการงานในส่วนภูมิภาค ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒๕ ก.ย. ๕๙

๒๖/๑๐/๕๙

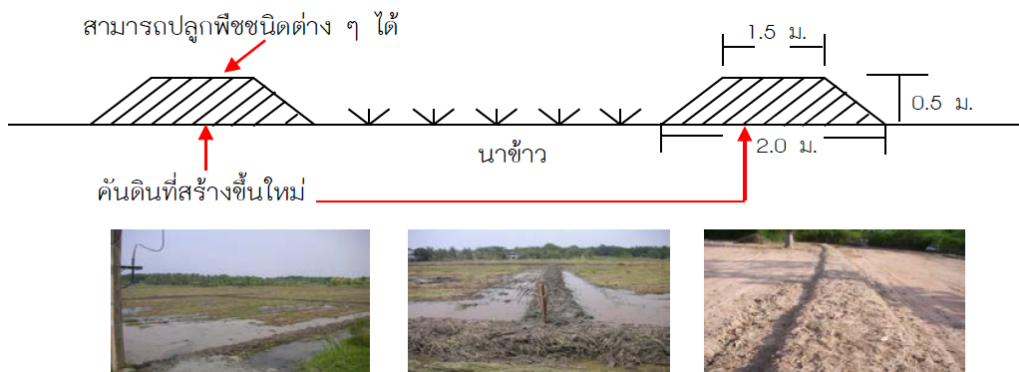
ภาคผนวกที่ 3

การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และบ่อดักตะกอนดิน

การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

กรมพัฒนาที่ดิน อนุมัติงบประมาณดำเนินการตามแผนโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ในกิจกรรมหลัก พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map โดยดำเนินการเพื่อปรับโครงสร้างที่ดินในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะในนาข้าว ให้เหมาะสมแก่การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map ไปเป็นเกษตรผสมผสาน กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดลักษณะของการปรับปรุงแปลงนาเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

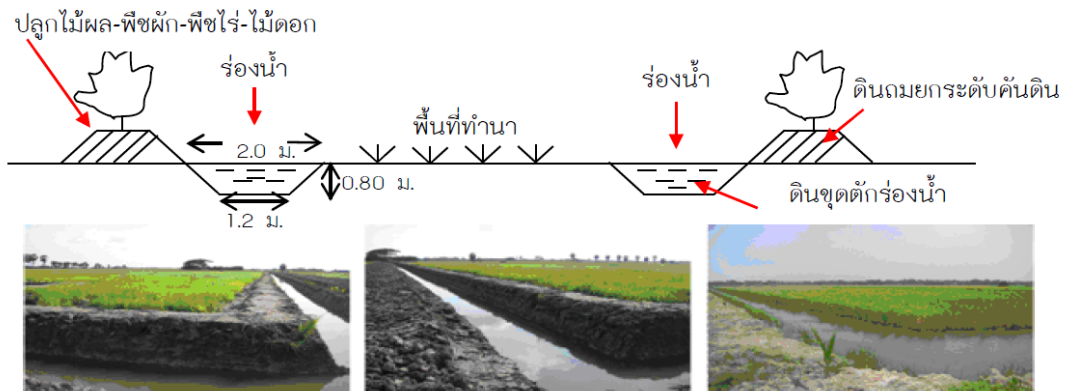
1. การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 1 เป็นคันดินที่สร้างขึ้นโดยให้ระดับของคันดินอยู่ระดับเดียวกัน เน้นให้มีการปลูกข้าวแบบเดิม แต่กำหนดให้มีการปรับโครงสร้างให้มีคันดินเพิ่มขึ้น วัตถุประสงค์เพื่อเก็บกักน้ำที่ไหลบ่ามาไว้เป็นช่วง ๆ มีลักษณะเหมือนคันนา บนคันนาสามารถปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ได้ ความสูงและความกว้างของคันนาหรือคันดินจะผันแปรไปตามลักษณะดิน พื้นที่ดินและลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาหรือปริมาณน้ำที่จะเก็บกักหรือระบายออก

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564

ภาพผนวกที่ 2.1 การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 1

2. การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 2 เน้นการปลูกข้าวร่วมกับไม้ผลชนิดอื่นๆ เพื่อกักเก็บน้ำ ระบายน้ำและส่งน้ำ จะเน้นให้มีการปลูกข้าวร่วมกับไม้ผลชนิดอื่น ๆ ทำการปรับโครงสร้างแปลงนาให้มีร่องน้ำโดยการขุดดินทำเป็นคูแล้วเอาดินนั้นขึ้นมาทำเป็นคันดิน ร่องน้ำที่ขุดมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บกักน้ำ ระบายน้ำและส่งน้ำในแปลงปลูกพืช ส่วนบนคันดินยังสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดต่าง ๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกร ความลึกและความกว้างของคูที่จะขุดดินขึ้นมาถมเป็นคันจะผันแปรไปตามลักษณะดิน

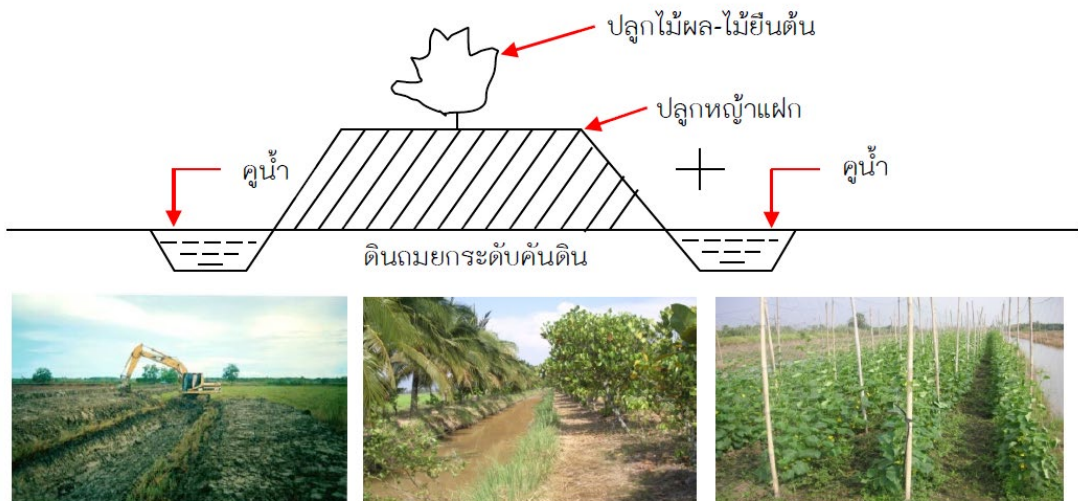

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564

ภาพผนวกที่ 2.2 การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 2

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564

3. การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 3 เป็นการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการทำนา เป็นการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น โดยการขุดดินขึ้นให้เป็นคูน้ำทั้งสองด้านแล้วนำดินนั้นมาถมเป็นคันดิน วัตถุประสงค์เพื่อเก็บกักน้ำและระบายน้ำในพื้นที่ราบและราบลุ่ม บนคันดินสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้นแบบแถวเดี่ยว ขนาดของร่องปลูกไม้ผลจะผันแปรไปตามลักษณะดิน การปรับปรุงแปลงนา ลักษณะนี้สามารถออกแบบต่อเนื่องทำเป็นแปลงใหญ่ ๆ ได้

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564

ภาพผนวกที่ 2.3 การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 3

บ่อดักตะกอน

บ่อดักตะกอน (Sediment Trap) เป็นบ่อขนาดเล็กที่สร้างขึ้นเพื่อดักตะกอนที่ไหลมาตามทางระบายน้ำก่อนลงสู่บ่อน้ำประจําไร่นา ช่วยดักตะกอนที่ไหลมาตามน้ำไม่ให้ไหลลงไปที่บ่อบ่อน้ำประจําไร่นา ทำให้อายุการใช้งานของบ่อน้ำยาวนานขึ้น และช่วยรักษาคุณภาพน้ำ ควรสร้างเหนือพื้นที่อ่างเก็บน้ำก่อนที่น้ำจะพัดพาตะกอนดินไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำ ซึ่งทำให้อ่างเก็บน้ำตื้นเขินอย่างรวดเร็ว (กรมพัฒนาที่ดิน, 2562)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพผนวกที่ 2.4 บ่อดักตะกอนที่เชื่อมต่อกับทางระบายน้ำประจําไร่นา

ภาคผนวกที่ 4

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกษตรกร

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร

ตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก ปี 2564

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

รหัสโครงการ.....

เลขที่แบบสอบถาม.....

ประมง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง (Identification)

1. ผู้ให้ข้อมูล นาย นาง น.ส. อื่น ๆ .....ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี2. เลขประจำตัวประชาชน

3. ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

4. ระดับการศึกษา (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ) โทร.....

1. สูงกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3. ปวส./อนุปริญญา 4. ปวช.
 5. มัธยมศึกษาตอนปลาย 6. มัธยมศึกษาตอนต้น 7. ประถมศึกษา 8. ไม่ได้ศึกษา

5. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตร จำนวน.....ปี (เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง ตามข้อที่ 6.)

6. ลักษณะการประกอบอาชีพ

- 6.1 อาชีพหลัก 1. ประกอบอาชีพเกษตร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ.....

- 6.2 อาชีพรอง 1. ประกอบอาชีพเกษตร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ..... 7. ไม่มีอาชีพรอง

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมรองจากอาชีพหลัก

7. การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. สหกรณ์ภาคการเกษตร 2. สหกรณ์นอกภาคเกษตร 3. กลุ่มเกษตรกร 4. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
 5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6. กลุ่มยุวเกษตรกร 7. วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
 8. สมาคม/สหพันธ์ 9. อาสาสมัครเกษตร 10. กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน
 11. ธกส./สกต. 12. เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ 13. อื่น ๆ.....

8. สมาชิกในครัวเรือน (สมาชิกทุกคน รวมถึงญาติพี่น้อง ลูกจ้าง ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้นและรวมผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน)

8.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

8.2 จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (จำนวนแรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป)

จำแนกเป็น 1. แรงงานในภาคเกษตร .....คน 2. แรงงานนอกภาคเกษตร .....คน

9. ปัญหาที่ประสบในการทำการเกษตรรอบปีที่ผ่านมา จนถึงวันสำรวจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ด้านเงินทุน 2. ด้านแรงงาน 3. ด้านเทคโนโลยีการผลิต 4. ด้านตลาด
 5. ภัยพิบัติ ..... 6. ด้านองค์ความรู้ 7. โรคระบาด..... 8. ปัจจัยการผลิต
 9. ที่ดินทำกิน 10. อื่น ๆ .....

10. อัตราค่าจ้างทั่วไป (ในพื้นที่/ท้องถิ่น)

10.1 ในภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน10.2 นอกภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน

11. การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกร ณ วันที่ 1 พฤษภาคม										
(3) การถือครองที่ดิน	(4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน		แปลงที่	เนื้อที่ ถือ ครอง (ไร่)	การ ถือ ครอง ที่ดิน	การใช้ ประโยชน์ ที่ดิน	น้ำที่ได้รับ		ปัญหา ของ ที่ดิน	
							แหล่ง น้ำ	ปริมาณน้ำ (1-2) ฤดูฝน ฤดูแล้ง		
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1. ของตนเอง (เป็น เจ้าของ ตามเอกสาร สิทธิ์ , การได้รับมรดก แต่ยังไม่ได้เปลี่ยนชื่อ ตามกฎหมาย) 2. เช่า (เช่าจากผู้อื่น อาจจ่ายเป็นเงินสด/ ผลผลิต/อื่นใดก็ได้) 3. ทำฟรี เช่น ที่ป่า , ที่สาธารณะ เป็นต้น	1. ที่อยู่อาศัย	10. ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์								
	2. นาข้าวขึ้นน้ำ	11. ที่รกร้างว่างเปล่า								
	3. นาถุ่มปาน กลาง	12. ที่ป่าถือครอง								
	4. ที่นาดอน	13. ที่ห้วยหนอง คลองบึง (ที่ถือครอง)								
	5. ที่พืชไร่	14. ที่เพาะเลี้ยง ประมง								
	6. ที่สวนไม้ผล	15. ที่เลี้ยงปศุสัตว์								
	7. ที่ไม้ยืนต้น	16. ที่ทำฟาร์มผสม/ ผสมผสาน								
	8. ที่สวนผัก	17. อื่นๆ (ระบุ)								
	9. ไม้ดอกไม้ ประดับ									
(5) แหล่งน้ำ แหล่งน้ำหลักที่ใช้			(6) , (7) ปริมาณน้ำ							
1. ไม่มีแหล่งน้ำ /น้ำฝน			1. เพียงพอ							
2. บ่อน้ำตื้น ของตนเอง			2. ไม่เพียงพอ							
3. บ่อนบาดาล ของตนเอง			(8) ปัญหาของที่ดิน							
4. สระน้ำ ของตนเอง			1. ไม่มีปัญหา							
5. น้ำชลประทาน			2. ดินเค็ม							
6. แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ, ลำคลอง, ห้วย,หนอง,บึง, อ่าง เก็บน้ำ ,เหมือง, ฝาย เป็นต้น			3. ดินเปรี้ยว							
			4. ดินปนทรายจัด							
			5. ลูกวัง/หินกรวด							
			6. ดินพรุ							
			7. พื้นที่ลาดเทสูง							
			8. อื่นๆ (ระบุ)							

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ: คะแนนเต็ม 5 คะแนน
 ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม
 ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 กิจกรรมภายใต้โครงการ

2.1 การรับรู้รับทราบรายละเอียดโครงการ

1) ท่านทราบว่ามิโครงการจากช่องทางใด

- 1) สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตร ผู้นำชุมชน อื่น ๆ ได้แก่ .....
- 2) สื่อสื่อดิจิทัล ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ Facebook
- Line อื่น ๆ ได้แก่ .....
- 3) อื่น ๆ ได้แก่ .....

2) ท่านได้เข้าร่วมการชี้แจงรายละเอียดโครงการหรือไม่

- 1) เข้าร่วม 2) ไม่ได้เข้าร่วม เพราะ .....

3) ท่านเข้าใจรายละเอียดและกิจกรรมของโครงการหรือไม่ (เช่น เกษตรกรที่เข้าโครงการมีพื้นที่ปลูกข้าวอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map หรือโครงการเน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวในพื้นที่ที่เหมาะสม เกษตรกรควรปรับเปลี่ยนไปปลูกอย่างอื่นที่เหมาะสมกับพื้นที่มากกว่า)

- 1) ไม่เข้าใจ 2) เข้าใจ ระดับใด ระบุ ..... คะแนน (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด)

4) ท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ผลผลิตข้าวต่ำ (2) ผลผลิตข้าวคุณภาพต่ำ (3) ต้นทุนข้าวสูง (4) ราคาข้าวต่ำ
- (5) พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าว (6) ขาดแหล่งน้ำ (7) ต้องการเพิ่มรายได้ (8) อื่น ๆ ระบุ .....

2.2 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ (พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยหรือไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว) จำนวน.....ไร่ โดย

1) ทราบว่าเป็น

- 1.1) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) จำนวน ..... ไร่
- 1.2) พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ..... ไร่

2) ไม่ทราบว่าเป็นพื้นที่ S3 หรือ N

3) ประสบการณ์ปลูกข้าว ..... ปี

2.3 พื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรใหม่ (ประมง) จำนวน ..... ไร่

ท่านมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยน มาก่อนหรือไม่ 1) ไม่มี 2) มี มาก่อนแล้ว .....

2.4 การสนับสนุนปัจจัยในการปรับเปลี่ยนการผลิต (พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ)

1) ท่านได้รับ ปัจจัยสนับสนุนเพื่อการปรับเปลี่ยนการผลิตหรือไม่ (เฉพาะที่ได้รับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ)

- (1) ไม่ได้รับ (ข้ามไปข้อ 2.5) (2) ได้รับ ได้แก่ .....

ชนิดปัจจัยการผลิต	จำนวน	หน่วย
☐ 1. พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์/พันธุ์ปลา ได้แก่		
1)		
2)		
3)		
☐ 2. สารปรับปรุงบำรุงดิน/วัสดุปรับสภาพน้ำ/ปุ๋ย /พันธุ์ปุ๋ยพืชสด ได้แก่		
1)		
2)		
3)		
☐ 3. อุปกรณ์อื่น ๆ เช่น กระชังเลี้ยงปลา		
1)		
2)		
3)		

ชนิดปัจจัยการผลิต	จำนวน	หน่วย
☐ 4. อื่น ๆ เช่น สื่อการสอน แผ่นพับ สมุด การส่งเสริมการตลาด		
1)		
2)		
3)		
2) ช่วงเวลาที่ได้รับปัจจัยการผลิต ตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการปรับเปลี่ยนหรือไม่		
☐ (1) ตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการ ☐ (2) ไม่ตรง ควรเป็นช่วง		
3) ท่านนำปัจจัยที่ได้รับสนับสนุน ตามข้อ 1) ไปใช้ประโยชน์แล้วหรือยัง		
☐ (1) นำไปใช้ประโยชน์แล้ว ☐ (1.1) ใช้ได้ทั้งหมดแล้ว ☐ (1.2) ใช้ได้บางส่วน เพราะ.....		
☐ (2) ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เพราะ.....		
4) ปัจจัยการผลิตที่ได้รับตามข้อ 1) มีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) ..... คะแนน เพราะ.....		

2.5 การอบรมหรือถ่ายทอดความรู้

1) เรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิต

1.1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้การปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมหรือไม่ เช่น ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ/การผลิตพืชทางเลือกใหม่ การปลูกหมอนเลี้ยงไหม

(1) ได้รับ (2) ไม่ได้รับ [ข้ามไปข้อ 2)]

1.2) ท่านมีความรู้เรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสม อย่างไร (ให้คะแนน 1-5)

(1) ก่อนอบรม ..... คะแนน

(2) หลังอบรม ..... คะแนน

หากน้อยลง เพราะ.....

1.3) หลังอบรม หรือได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามข้อ 1.1) แล้ว ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่

(1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) .....
อย่างไร.....

(2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก.....

1.4) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

2) การแบ่งเขตความเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร 4 ระดับ (Zoning)

S1 เหมาะสมสูง - ไม่มีข้อจำกัดในการปลูก

S2 เหมาะสมปานกลาง - มีข้อจำกัดเล็กน้อยแก้ไขได้

S3 เหมาะสมเล็กน้อย - มีข้อจำกัดที่แก้ไขได้ยาก ต้องลงทุนสูง

N ไม่เหมาะสม - มีข้อจำกัดที่แก้ไขไม่ได้ หรือต้องลงทุนสูงมาก

2.1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่อง การแบ่งเขตความเหมาะสมฯ หรือไม่

(1) ได้รับ (2) ไม่ได้รับ [ข้ามไปข้อ 3)]

2.2) ท่านมีความรู้เรื่องการแบ่งเขตความเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร 4 ระดับ (Zoning) อย่างไร (ให้คะแนน 1-5)

(1) ก่อนอบรม ..... คะแนน

(2) หลังอบรม ..... คะแนน

หากน้อยลง เพราะ.....

2.3) หลังอบรม/ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามข้อ 2.1) แล้ว ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่

(1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) .....
อย่างไร.....

(2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก.....

2.4) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

3) เรื่องการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ (ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

- 3.1) ท่านได้รับการอบรมการทำบัญชีต้นทุนอาชีพหรือไม่
 (1) ได้รับ (2) ไม่ได้รับ (ข้ามไปส่วนที่ 3)
- 3.2) ท่านมีความรู้เรื่องการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ อย่างไร (ให้คะแนน 1-5)
 (1) ก่อนอบรม ..... คะแนน
 (2) หลังอบรม ..... คะแนน
 หากน้อยลง เพราะ.....
- 3.3) หลังอบรม/ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามข้อ 3.1) แล้ว ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่
 (1) นำไปใช้ (1.1) ทำบัญชีแล้ว (1.2) สอน/แนะนำผู้อื่นให้ทำ (3) อื่นๆ.....
 (2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก.....
- 3.4) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

4) Agri – Map Online

- 4.1) ท่านรู้จัก/เคยได้ยินเกี่ยวกับ Agri – Map Online (แผนที่การเกษตรเชิงรุก) หรือไม่
 (1) ไม่รู้จัก/ไม่เคยได้ยิน (ข้ามไปส่วนที่ 3)
 (2) รู้จัก /เคยได้ยิน จาก (1) เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรฯ (2) เพื่อนบ้าน/ญาติ
 (3) ผู้นำชุมชน (4) อื่น ๆ ระบุ .....
- 4.2) หากรู้จัก/เคยได้ยิน ท่านเคยใช้ Agri – Map Online หรือไม่
 (1) ไม่เคย เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 (1) ไม่มีอุปกรณ์ (โทรศัพท์เคลื่อนที่/Tablet) (2) ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต
 (3) ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้งาน/ข้อมูล Agri - Map (4) ตนเองไม่สะดวกใช้งาน เช่น อายุมาก
 (5) คิดว่า Agri – Map ไม่มีข้อมูลที่ตนเองสนใจ (6) อื่น ๆ ระบุ .....
- (2) เคยใช้ จำนวน ..... ครั้ง
- 4.3) ข้อมูลที่ใช้ได้แก่
 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ
 3) ชั้นความเหมาะสมของที่ดิน 4) เขตความเหมาะสมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
 5) แหล่งน้ำ 6) ที่ตั้งโรงงาน แหล่งรับซื้อ
 7) ข้อมูลเกษตรกร 8) อื่นๆ ได้แก่ .....
- 4.4) ความเห็นต่อ Agri – Map Online (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด)
 1) ความสะดวกในการใช้ ..... คะแนน เพราะ .....
- 2) ความทันสมัยของข้อมูล ..... คะแนน เพราะ .....
- 3) ความครบถ้วนของข้อมูล ..... คะแนน เพราะ .....
- 4) ความถูกต้องของข้อมูล ..... คะแนน เพราะ .....
- 5) ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ ..... คะแนน เพราะ .....
- 6) การใช้ Agri-Map บนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ในพื้นที่ ..... คะแนน เพราะ .....
- 7) ความพึงพอใจต่อ Agri-Map โดยรวม..... คะแนน เพราะ .....
- 4.5) ข้อเสนอแนะต่อ Agri – Map / ข้อมูลที่ควรเพิ่มเติมใน Agri - Map

ส่วนที่ 3 ผลได้/ผลลัพธ์จากการปรับเปลี่ยน

3.1 การปรับเปลี่ยนการผลิต

- 1) สินค้าชนิดใหม่ เกิดการปรับเปลี่ยนในพื้นที่เดิมหรือไม่ อย่างไร
- (1) เกิดการปรับเปลี่ยนเต็มพื้นที่
- (2) เกิดการปรับเปลี่ยนบางส่วน จำนวน .....ไร่ เนื่องจาก 2.1) เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับไปใช้ในพื้นที่อื่น 2.2) ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 2.3) อื่น ๆ ระบุ .....
- (3) ไม่เกิดการปรับเปลี่ยน เนื่องจาก 3.1) เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับไปใช้ในพื้นที่ยื่น 3.2) ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.3) อื่น ๆ ระบุ .....
- 2) ท่านได้รับผลผลิตจากการปรับเปลี่ยนแล้วหรือยัง
- (1) ได้รับผลผลิตทั้งหมดแล้ว
- (2) ได้รับผลผลิตบางส่วน เนื่องจาก.....
- (3) ยังไม่ได้รับผลผลิต เนื่องจาก 1) ยังไม่ได้ลงมือปรับเปลี่ยน 2) ยังไม่ถึงช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต
- 3) พื้นที่เสียหายจากน้ำท่วม 4) พื้นที่เสียหายจากภัยแล้ง 5) อื่น ๆ ระบุ .....

3.2 การผลิต สินค้าเดิม (ข้าวนาปี) ใช้ข้อมูลปี 63 (อนุโลมให้ใช้ข้อมูลย้อนหลังได้ถึงปี 60 ถ้าเก่านั้นข้ามไปเก็บข้อมูลกิจกรรมใหม่เลย)

- 1) แปลงที่ให้ข้อมูลมีพื้นที่.....ไร่
- 2) ชื่อพันธุ์ที่ปลูก ..... ชนิดของข้าวที่ปลูก ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า
- 3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต ที่ใช้ในแปลงที่ให้ข้อมูลทั้งหมด

3.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	1. ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่ารวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
1. เมล็ดพันธุ์	กก.							
2. ปุ๋ย								
2.1 ปุ๋ยอินทรีย์ : มูลไก่ เป็ด สุกร โคกระบือ อื่นๆ	กก.							
2.2 ปุ๋ยชีวภาพ								
- ชนิดเม็ด	กก.							
- ชนิดน้ำ	ลิตร							
2.3 ปุ๋ยเคมี (@50 กก.)								
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยยูเรีย : (46-0-0)	กระสอบ							
2.4 ปุ๋ยชนิดอื่น	กระสอบ							
- ปุ๋ยผสม (เคมี+ ชีวภาพ+อินทรีย์) / (เคมี+อินทรีย์)	กระสอบ							
- ปุ๋ยหมัก	กระสอบ							
- น้ำหมัก	ลิตร							
- ฮอร์โมน (น้ำ/ผง)	ซอง							
	ซีซี							
	ลิตร							
3. สารเคมีกำจัดวัชพืช								
3.1 ยาคุมหญ้า	กก.							
	ลิตร							
	ขวด							

3.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	1. ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่ารวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
3.2 ยาฆ่าหญ้า	กก.							
	ลิตร							
	ขวด							
4. สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช								
4.1 ยาป้องกันกำจัดโรค/ เชื้อรา	กก. /							
	ลิตร /							
	ขวด							
4.2 ยาฆ่าแมลง หนอน เพลี้ย	กก. /							
	ลิตร /							
	ขวด							
4.3 ศัตรูพืชอื่น ๆ: หอย ปู หนู	กก. /							
	ลิตร /							
	ขวด							
5. สารเคมีอื่น ๆ และวัสดุ ปรับปรุงดิน								
5.1 สารปรับปรุงดิน	☐ ลิตร							
	☐ กก.							
5.2 ปูนมาร์ล	☐ ลิตร							
	☐ กก.							
5.3 ปูนขาว	☐ ลิตร							
	☐ กก.							
5.4 อื่น ๆ.....	☐ ลิตร							
	☐ กก.							
6. ค่าเช่า (รวมทั้งแปลง)	บาท							
7. ภาษีที่ดิน	บาท							
8. อื่น ๆ (ระบุ).....	.....							

3.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาจากไม่ต้อง						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง
	จ่ายค่าแรงงาน												เครื่องจักร รวมทั้ง แปลง
	(1) ครั้งที่ ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรง ในพื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	(1) ครั้งที่ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	(บาท)
	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	(ชม./ ครั้ง)	(บาท)	(บาท/ คน/วัน)	(บาท)	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	ชม.	(บาท)	(บาท/คน/ วัน)	(บาท)	(บาท)
1. ค่าเตรียมดิน แปลงปลูก													
1.1 ไถครั้งที่ 1													
1.2 ไถครั้งที่ 2													
1.3 ไถครั้งที่ 3													
2. ค่าปลูก													
2.1 ปลูก (หวาน /เครื่อง)													
2.2 ปลูกซ่อม													
3. ค่าดูแลรักษา													
3.1 ใส่ปุ๋ย													
3.2 ฉีดยากำจัด วัชพืช: ฆ่าหญ้า คุมหญ้า													
3.3 ฉีดสาร ป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช (เชื้อรา หนอน เพลี้ย ปู หอย หนู)													
3.4 สารปรับปรุง บำรุงดิน													
3.5 ถอนหญ้า / ตัดหญ้า													
3.6 สูบน้ำ													
3.7 อื่นๆ													
4. ค่าเก็บเกี่ยว ผลผลิต													
4.1 เกี่ยว													
4.2 ขนไปสี/ ขาย													
4.3 นวด/สี													
4.4 ตาก													
5. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

4) การเก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของแปลงที่ให้ข้อมูล ข้าว

4.1) การเก็บเกี่ยว

- 1) เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ..... ไร่ ผลผลิตรวม ..... กก. เฉลี่ย.....กก./ไร่
ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....
- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยวจำนวน.....ไร่ เพราะ.....

4.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) ทำพันธุ์	กก.			
☐ 5) ค่าเช่า	กก.			
☐ 6) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			

3.3 การผลิต หลังจาก เข้าร่วมโครงการปี 2564

1) ข้าวนาปี 64 (กรณีที่ยังมีการผลิตข้าว หากไม่มีข้ามไป ข้อ 2) สินค้าอื่น)

- 1) แปลงที่ให้ข้อมูลมีพื้นที่.....ไร่
- 2) ชื่อพันธุ์ที่ปลูก ..... ชนิดของข้าวที่ปลูก ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า
- 3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต ที่ใช้ในแปลงที่ให้ข้อมูลทั้งหมด

3.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	1. ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่ารวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/ หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
1. เมล็ดพันธุ์	กก.							
2. ปุ๋ย								
2.1 ปุ๋ยอินทรีย์ : มูลไก่ เปิด สุกกร โคกระบือ อื่นๆ	กก.							
2.2 ปุ๋ยชีวภาพ								
- ชนิดเม็ด	กก.							
- ชนิดน้ำ	ลิตร							
2.3 ปุ๋ยเคมี (@50 กก.)								
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยยูเรีย : (46-0-0)	กระสอบ							
2.4 ปุ๋ยชนิดอื่น	กระสอบ							
- ปุ๋ยผสม (เคมี+ ชีวภาพ+อินทรีย์) / (เคมี+อินทรีย์)	กระสอบ							
- ปุ๋ยหมัก	กระสอบ							
- น้ำหมัก	ลิตร							
- ฮอร์โมน (น้ำ/ผง)	ซอง							
	ซีซี							

3.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	1. ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่ารวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/ หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
	ลิตร							
3. สารเคมีกำจัดวัชพืช								
3.1 ยาคุมหญ้า	กก. ลิตร ขวด							
3.2 ยาฆ่าหญ้า	กก. ลิตร ขวด							
4. สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช								
4.1 ยาป้องกันกำจัดโรค/ เชื้อรา	กก. / ลิตร / ขวด							
4.2 ยาฆ่าแมลง หนอน เพลี้ย	กก. / ลิตร / ขวด							
4.3 ศัตรูพืชอื่น ๆ: หอย ปู หนู	กก. / ลิตร / ขวด							
5. สารเคมีอื่น ๆ และวัสดุ ปรับปรุงดิน								
5.1 สารปรับปรุงดิน	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.2 ปูนมาร์ล	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.3 ปูนขาว	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.4 อื่น ๆ.....	☐ ลิตร ☐ กก.							
6. ค่าเช่า (รวมทั้งแปลง)	บาท							
7. ภาษีที่ดิน	บาท							
8. อื่น ๆ (ระบุ).....	.....							

3.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่ต้อง จ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง เครื่องจักร รวมทั้ง แปลง (บาท)
	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม./ ครั้ง)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรง ในพื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	(1) ครั้งที่ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา ชม.	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/คน/ วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	
1. ค่าเตรียมดิน แปลงปลูก													
1.1 ไถครั้งที่ 1													
1.2 ไถครั้งที่ 2													
1.3 ไถครั้งที่ 3													
2. ค่าปลูก													
2.1 ปลูก (หวาน /เครื่อง)													
2.2 ปลูกซ่อม													
3. ค่าดูแลรักษา													
3.1 ใส่ปุ๋ย													
3.2 ฉีดยากำจัด วัชพืช: ฆ่าหญ้า คุมหญ้า													
3.3 ฉีดสาร ป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช (เชื้อรา หนอน เพลี้ย ปู หอย หนู)													
3.4 สารปรับปรุง บำรุงดิน													
3.5 ถอนหญ้า / ตัดหญ้า													
3.6 สูบน้ำ													
3.7 อื่นๆ													
4. ค่าเก็บเกี่ยว ผลผลิต													
4.1 เก็บเกี่ยว													
4.2 ขนไปสี/ขาย													
4.3 นวด/สี													
4.4 ตาก													
5. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

4) การเก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของแปลงที่ให้ข้อมูล ข้าว

4.1) การเก็บเกี่ยว

1) เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ..... ไร่ ผลผลิตรวม ..... กก. เฉลี่ย.....กก./ไร่

ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....

2) ไม่ได้เก็บเกี่ยวจำนวน.....ไร่ เพราะ.....

4.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) ทำพันธุ์	กก.			
☐ 5) ค่าเช่า	กก.			
☐ 6) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			

2) ประมง

1) ท่านคิดว่าสินค้าชนิดใหม่ที่ปรับเปลี่ยนตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่

- 1) ตรงกับความต้องการปรับเปลี่ยน
 2) ไม่ตรง ต้องการทำสินค้าอื่น ได้แก่ .....

2) แพลงที่ให้ข้อมูลมีพื้นที่.....ไร่

3) เริ่มเลี้ยง เดือน.....ปี..... 3) ให้ผลผลิตเมื่อ .....เดือน.....ปี

4) จำนวน รุ่น ที่จับปลาได้แล้วในปี 2564 .....รุ่น

5) บ่อเลี้ยงปลาที่เข้าร่วมโครงการเป็นบ่อที่ชุดใหม่ หรือมีบ่อเดิมอยู่แล้ว

- (1) ชุดใหม่ บ่อมีขนาด กว้าง x ยาว x ลึก .....x.....x..... เมตร

ต้นทุนในการชุดบ่อ

(1.1) เกษตรกรลงทุนชุดบ่อเอง มีต้นทุน จำนวน ..... บาท

(1.2) เป็นบ่อจากโครงการชุดแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาดความจุ 1,260 ลูกบาศก์เมตร

(บ่อจิว พด.)

- (2) มีบ่ออยู่แล้ว บ่อมีขนาด กว้าง x ยาว x ลึก .....x.....x..... เมตร

ต้นทุนในการชุดบ่อ

(1.1) เกษตรกรลงทุนชุดบ่อเอง มีต้นทุน จำนวน ..... บาท

(1.2) เป็นบ่อจากโครงการชุดแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาดความจุ 1,260 ลูกบาศก์เมตร (บ่อจิว พด.)

3.4 ผลผลิต

1) ผลผลิตและการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ ของแปลงที่ให้ข้อมูล **ประมง**

รายการ	หน่วย	การนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์				
		1) จำหน่าย			2) บริโภค/แจก	3) คงเหลือ
		จำนวน	ราคา	มูลค่า (บาท)	จำนวน	จำนวน
1) ปลา.....	กก.					
2) ปลา.....	กก.					
3) ปลา.....	กก.					
4) คงเหลือในบ่อ	กก.					
รวม	กก.					

2) ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน เพราะ

.....

3.5 การตลาด (กรณีจำหน่ายสินค้า)

1) ช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

เรื่อง	สินค้าเดิม (ข้าว)	สินค้าใหม่
1. ท่านมีตลาดรองรับหรือไม่	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี
2. ท่านนำสินค้าไปจำหน่ายอย่างไร	☐ 1) ขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มขาย ☐ 3) เจ้าหน้าที่จัดหาแหล่งให้	☐ 1) ขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มขาย ☐ 3) เจ้าหน้าที่จัดหาแหล่งให้
3. ท่านนำสินค้าไปจำหน่ายแหล่งใด	☐ 1) โรงสี ☐ 2) สหกรณ์..... ☐ 3) อื่นๆ.....	☐ 1) โรงอบ/โรงงาน.... ☐ 2) สหกรณ์..... ☐ 3) ตลาดในท้องถิ่น ☐ 4) พ่อค้าคนกลาง ☐ 5) โรงงานแปรรูป ☐ 6) อื่น ๆ ระบุ ..... ☐

3.6 หลังการปรับเปลี่ยนมาผลิต สินค้าชนิดใหม่แล้ว

- 1) มีปัญหาหรือไม่   1.1) ไม่มี   1.2) มี คือ (ตอบได้หลายข้อ)
 (1) แล้ง   (2) น้ำท่วม   (3) โรค/แมลงระบาด
 (4) ราคาขายต่ำ   (5) ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต   (อื่น) ๆ ระบุ .....
- 2) ท่านคาดว่าจะทำกิจกรรมใหม่อย่างต่อเนื่องหรือไม่
 2.1) ไม่ต่อเนื่อง (หยุด/เปลี่ยนไปผลิต.....) เพราะ
 1) ข้าวราคาดีกว่า   2) ไม่มีแรงงาน   3) ไม่มีแหล่งน้ำ   4) ไม่มีเงินทุน   5) อื่น ๆ .....
- 2.2) ทำต่อเนื่อง เพราะ
 1) รายได้จากการทำกิจกรรมใหม่ ดีกว่าข้าว   2) แปลงใกล้เคียง/แปลงตัวอย่างทำแล้วประสบความสำเร็จ
 3) พื้นที่ถูกปรับเปลี่ยนไปแล้ว กลับไปทำนาลำบาก   4) อื่น ๆ .....
- 3) ท่านคาดว่าจะปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมใหม่เพิ่มขึ้น หรือไม่
 1) ไม่เพิ่มขึ้น (ปรับเปลี่ยนเท่าเดิม)   2) ขยายเพิ่ม.....ไร่   3) ไม่แน่ใจ เนื่องจาก .....

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะ

4.1 ความพึงพอใจ เต็ม 5 คะแนน พร้อมให้เหตุผล

ประเด็น	คะแนน	เหตุผล
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่		
2. การปรับเปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่นแทนข้าว		
3. การถ่ายทอดความรู้		
4. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ		
5. ผลตอบแทน		
6. ภาพรวมโครงการ		

4.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

4.3 ข้อเสนอแนะ

1) ด้านการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิต

.....

.....

.....

2) อื่น ๆ

.....

.....

.....

แบบสอบถามเกษตรกร

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร

ตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก ปี 2564

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

รหัสโครงการ.....
เลขที่แบบสอบถาม.....
พืช/เกษตรกรผสมผสาน

เกษตรกรเข้าร่วมโครงการของ

- 1) กรมพัฒนาที่ดิน 2) กรมส่งเสริมการเกษตร 3) อื่นๆ ระบุ .....

พืชที่เกษตรกรปรับเปลี่ยน

- 1) อ้อย 2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 3) มันสำปะหลัง 4) เกษตรผสมผสาน 5) อื่นๆ ระบุ .....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง (Identification)

1. ผู้ให้ข้อมูล นาย นาง น.ส. อื่น ๆ .....ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

2. เลขประจำตัวประชาชน

3. ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

4. ระดับการศึกษา (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ) โทร.....

1. สูงกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3. ปวส./อนุปริญญา 4. ปวช.
 5. มัธยมศึกษาตอนปลาย 6. มัธยมศึกษาตอนต้น 7. ประถมศึกษา 8. ไม่ได้ศึกษา

5. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตร จำนวน.....ปี (เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง ตามข้อที่ 6.)

6. ลักษณะการประกอบอาชีพ

- 6.1 อาชีพหลัก 1. ประกอบอาชีพเกษตร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ.....

- 6.2 อาชีพรอง 1. ประกอบอาชีพเกษตร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ..... 7. ไม่มีอาชีพรอง

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมรองจากอาชีพหลัก

7. การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. สหกรณ์ภาคการเกษตร 2. สหกรณ์นอกภาคเกษตร 3. กลุ่มเกษตรกร 4. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
 5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6. กลุ่มยุวเกษตรกร 7. วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
 8. สมาคม/สหพันธ์ 9. อาสาสมัครเกษตร 10. กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน
 11. ธกส./สกต. 12. เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ 13. อื่น ๆ.....

8. สมาชิกในครัวเรือน (สมาชิกทุกคน รวมถึงญาติพี่น้อง ลูกจ้าง ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้นและรวมผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน)

8.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

8.2 จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (จำนวนแรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป)

จำแนกเป็น 1. แรงงานในภาคเกษตร .....คน 2. แรงงานนอกภาคเกษตร .....คน

9. ปัญหาที่ประสบในการทำเกษตรรอบปีที่ผ่านมา จนถึงวันสำรวจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ด้านเงินทุน 2. ด้านแรงงาน 3. ด้านเทคโนโลยีการผลิต 4. ด้านตลาด
 5. ภัยพิบัติ ..... 6. ด้านองค์ความรู้ 7. โรคระบาด..... 8. ปัจจัยการผลิต
 9. ที่ดินทำกิน 10. อื่น ๆ .....

10. อัตราค่าจ้างทั่วไป (ในพื้นที่/ท้องถิ่น)

10.1 ในภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน10.2 นอกภาคเกษตร 1. ชาย.....บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน

11. การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกร ณ วันที่ 1 พฤษภาคม										
(3) การถือครองที่ดิน	(4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน		แปลงที่	เนื้อที่ ถือ ครอง (ไร่)	การ ถือ ครอง ที่ดิน	การใช้ ประโยชน์ ที่ดิน	น้ำที่ได้รับ		ปัญหา ของ ที่ดิน	
							แหล่ง น้ำ	ปริมาณน้ำ (1-2) ฤดูฝน ฤดูแล้ง		
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1. ของตนเอง (เป็นเจ้าของ ตามเอกสารสิทธิ์, การได้รับมรดก แต่ยังไม่ได้เปลี่ยนชื่อตามกฎหมาย)	1. ที่อยู่อาศัย	10. ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์								
2. เช่า (เช่าจากผู้อื่น อาจจ่ายเป็นเงินสด/ผลผลิต/อื่นใดก็ได้)	2. นาข้าวขึ้นน้ำ	11. ที่รกร้างว่างเปล่า								
3. ทำฟรี เช่น ที่ป่า, ที่สาธารณะ เป็นต้น	3. นาหลุ่มปานกลาง	12. ที่ป่าถือครอง								
	4. ที่นาดอน	13. ที่ห้วยหนอง								
	5. ที่พืชไร่	14. ที่เหาะเลี้ยงประมง								
	6. ที่สวนไม้ผล	15. ที่เลี้ยงปศุสัตว์								
	7. ที่ไม้ยืนต้น	16. ที่ทำฟาร์มผสม/ผสมผสาน								
	8. ที่สวนผัก	17. อื่นๆ (ระบุ)								
	9. ไม้ดอกไม้ประดับ									
(5) แหล่งน้ำ แหล่งน้ำหลักที่ใช้	(6), (7) ปริมาณน้ำ									
1. ไม่มีแหล่งน้ำ /น้ำฝน	1. เพียงพอ									
2. บ่อน้ำตื้น ของตนเอง	2. ไม่เพียงพอ									
3. บ่อบาดาล ของตนเอง	(8) ปัญหาของที่ดิน									
4. สระน้ำ ของตนเอง	1. ไม่มีปัญหา									
5. น้ำชลประทาน	2. ดินเค็ม									
6. แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ, ลำคลอง, ห้วย,หนอง,บึง, อ่าง เก็บน้ำ ,เหมือง, ฝาย เป็นต้น	3. ดินเปรี้ยว									
	4. ดินปนทรายจัด									
	5. ลูกรัง/หินกรวด									
	6. ดินพรุ									
	7. พื้นที่ลาดเทสูง									
	8. อื่นๆ (ระบุ)									

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ: คะแนนเต็ม 5 คะแนน

ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 กิจกรรมภายใต้โครงการ

2.1 การรับรู้รับทราบรายละเอียดโครงการ

1) ท่านทราบว่ามีการโครงการจากช่องทางใด

- 1) สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตร ผู้นำชุมชน อื่น ๆ ได้แก่ .....
- 2) สื่อโซเชียล ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ Facebook
- Line อื่น ๆ ได้แก่ .....
- 3) อื่น ๆ ได้แก่ .....

2) ท่านได้เข้าร่วมการชี้แจงรายละเอียดโครงการหรือไม่

- 1) เข้าร่วม 2) ไม่ได้เข้าร่วม เพราะ .....

3) ท่านเข้าใจรายละเอียดและกิจกรรมของโครงการหรือไม่ (เช่น เกษตรกรที่เข้าโครงการมีพื้นที่ปลูกข้าวอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map หรือโครงการเน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวในพื้นที่ที่เหมาะสม เกษตรกรควรปรับเปลี่ยนไปปลูกอย่างอื่นที่เหมาะสมกับพื้นที่มากกว่า)

- 1) ไม่เข้าใจ 2) เข้าใจ ระดับใด ระบุ ..... คะแนน (1 น้อยที่สุด-5มากที่สุด)

4) ท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ผลผลิตข้าวต่ำ (2) ผลผลิตข้าวคุณภาพต่ำ (3) ต้นทุนข้าวสูง (4) ราคาข้าวต่ำ
- (5) พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าว/พืชเดิม (6) ขาดแหล่งน้ำ (7) ต้องการเพิ่มรายได้ (8) อื่น ๆ ระบุ .....

2.2 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ (พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยหรือไม่เหมาะสม) จำนวน.....ไร่ โดย

- 1) ทราบว่าเป็น 1.1) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) จำนวน ..... ไร่ 1.2) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ..... ไร่
- 2) ไม่ทราบว่าเป็นพื้นที่ S3 หรือ N
- 3) ประสบการณ์ปลูกข้าว ..... ปี

2.3 หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ก่อนเข้าร่วมโครงการเป็น 1.1) อ้อย .....ไร่ 1.2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ .....ไร่ 1.3) มันสำปะหลัง .....ไร่
- 1.4) ข้าว .....ไร่ 1.5) อื่นๆ ระบุ ..... จำนวน ..... ไร่
- 2) ทำการปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็น 2.1) อ้อย .....ไร่ 2.2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ .....ไร่ 2.3) มันสำปะหลัง .....ไร่
- 2.4) เกษตรผสมผสาน .....ไร่ 2.5) อื่นๆ ระบุ ..... จำนวน ..... ไร่

**ท่านมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยน มาก่อนหรือไม่ 1) ไม่มี 2) มี มาก่อนแล้ว ..... ปี

3) ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (กรณีเข้าร่วมโครงการกับสถานีพัฒนาที่ดิน ถ้าไม่ใช่ ข้ามไปข้อ 2.4)

- 3.1) ลักษณะที่ 1 (ปรับคันนา) ..... ไร่ 3.2) ลักษณะที่ 2 (ทำร่องน้ำ) ..... ไร่
- 3.3) ลักษณะที่ 3 (ทำร่องน้ำ 2 ด้าน) ..... ไร่ 3.4) บ่อตักตะกอน

4) ช่วงเวลาที่จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการหรือไม่

- (1) ตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการ (2) ไม่ตรง

5) ท่านพึงพอใจต่อการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำระดับใด ..... คะแนน (1 น้อยที่สุด - 5 มากที่สุด)

เพราะ.....

2.4 การสนับสนุนปัจจัยในการปรับเปลี่ยนการผลิตและการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ)

2.4.1 ปัจจัยการผลิต

1) ท่านได้รับ ปัจจัยสนับสนุนเพื่อการปรับเปลี่ยนการผลิตหรือไม่ (เฉพาะที่ได้รับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ)

- (1) ไม่ได้รับ (ข้ามไปข้อ 2.5) (2) ได้รับ ได้แก่ .....

ชนิดปัจจัยการผลิต	จำนวน	หน่วย
☐ 1. พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์/พันธุ์ปลา ได้แก่		
1)		
2)		
3)		
☐ 2. สารปรับปรุงบำรุงดิน/วัสดุปรับสภาพน้ำ/ปุ๋ย /พันธุ์ปุ๋ยพืชสด ได้แก่		
1)		
2)		
3)		
☐ 3. อุปกรณ์อื่น ๆ เช่น กระชังเลี้ยงปลา		
1)		
2)		
3)		
☐ 4. อื่น ๆ เช่น สื่อการสอน แผ่นพับ สมุด การส่งเสริมการตลาด		
1)		
2)		
3)		

2) ช่วงเวลาที่ได้รับปัจจัยการผลิต ตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการปรับเปลี่ยนหรือไม่

(1) ตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการ (2) ไม่ตรง

3) ท่านนำปัจจัยที่ได้รับสนับสนุน ตามข้อ 1) ไปใช้ประโยชน์แล้วหรือยัง

(1) นำไปใช้ประโยชน์แล้ว (1.1) ใช้ได้ทั้งหมดแล้ว (1.2) ใช้ได้บางส่วน เพราะ.....

(2) ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เพราะ.....

4) ปัจจัยการผลิตที่ได้รับตามข้อ 1) มีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1 น้อยที่สุด - 5 มากที่สุด) ..... คะแนน เพราะ.....

2.5 การอบรมหรือถ่ายทอดความรู้

1) เรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิต

1.1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้การปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมหรือไม่ เช่น การเลี้ยงสัตว์น้ำ การผลิตพืชทางเลือกใหม่ การปลูกหมอนเลี้ยงไหม

(1) ได้รับ (2) ไม่ได้รับ [ข้ามไปข้อ 2]

1.2) ท่านมีความรู้เรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสม อย่างไร (ให้คะแนน 1-5)

(1) ก่อนอบรม ..... คะแนน

(2) หลังอบรม ..... คะแนน

หากน้อยลง เพราะ.....

1.3) หลังอบรม หรือได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามข้อ 1.1) แล้ว ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่

(1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระดับ (1 น้อยที่สุด - 5 มากที่สุด) .....

อย่างไร.....

(2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก.....

1.4) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

2) การแบ่งเขตความเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร 4 ระดับ (Zoning)

S1 เหมาะสมสูง - ไม่มีข้อจำกัดในการปลูก

S2 เหมาะสมปานกลาง - มีข้อจำกัดเล็กน้อยแก้ไขได้

S3 เหมาะสมเล็กน้อย - มีข้อจำกัดที่แก้ไขได้ยาก ต้องลงทุนสูง

N ไม่เหมาะสม - มีข้อจำกัดที่แก้ไขไม่ได้ หรือต้องลงทุนสูงมาก

2.1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่อง การแบ่งเขตความเหมาะสมฯ หรือไม่

(1) ได้รับ

(2) ไม่ได้รับ [ข้ามไปข้อ 3)]

- 2.2) ท่านมีความรู้เรื่องการแบ่งเขตความเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร 4 ระดับ (Zoning) อย่างไร (ให้คะแนน 1-5)
- (1) ก่อนอบรม ..... คะแนน
- (2) หลังอบรม ..... คะแนน
- หากน้อยลง เพราะ.....
- 2.3) หลังอบรม/ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามข้อ 2.1) แล้ว ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่
- (1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) .....
อย่างไร.....
- (2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก.....
- 2.4) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

3) เรื่องการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ

- 3.1) ท่านได้รับการอบรมการทำบัญชีต้นทุนอาชีพหรือไม่
- (1) ได้รับ (2) ไม่ได้รับ (ข้ามไปส่วนที่ 3)
- 3.2) ท่านมีความรู้เรื่องการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ อย่างไร (ให้คะแนน 1-5)
- (1) ก่อนอบรม ..... คะแนน
- (2) หลังอบรม ..... คะแนน
- หากน้อยลง เพราะ.....
- 3.3) หลังอบรม/ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามข้อ 3.1) แล้ว ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่
- (1) นำไปใช้ (1.1) ทำบัญชีแล้ว (1.2) สอน/แนะนำผู้อื่นให้ทำ (3) อื่นๆ.....
- (2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก.....
- 3.4) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

4) Agri – Map Online

- 4.1) ท่านรู้จัก/เคยได้ยินเกี่ยวกับ Agri – Map Online (แผนที่การเกษตรเชิงรุก) หรือไม่
- (1) ไม่รู้จัก/ไม่เคยได้ยิน (ข้ามไปส่วนที่ 3)
- (2) รู้จัก /เคยได้ยิน จาก (1) เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรฯ (2) เพื่อนบ้าน/ญาติ
 (3) ผู้นำชุมชน (4) อื่น ๆ ระบุ .....
- 4.2) หากรู้จัก/เคยได้ยิน ท่านเคยใช้ Agri – Map Online หรือไม่
- (1) ไม่เคย เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- (1) ไม่มีอุปกรณ์ (โทรศัพท์เคลื่อนที่/Tablet) (2) ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต
- (3) ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้งาน/ข้อมูล Agri - Map (4) ตนเองไม่สะดวกใช้งาน เช่น อายุมาก
- (5) คิดว่า Agri – Map ไม่มีข้อมูลที่ตนเองสนใจ (6) อื่น ๆ ระบุ .....
- (2) เคยใช้ จำนวน ..... ครั้ง
- 4.3) ข้อมูลที่ใช้ ได้แก่
- 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ
- 3) ชั้นความเหมาะสมของที่ดิน 4) เขตความเหมาะสมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- 5) แหล่งน้ำ 6) ที่ตั้งโรงงาน แหล่งรับซื้อ
- 7) ข้อมูลเกษตรกร 8) อื่นๆ ได้แก่ .....
- 4.4) ความเห็นต่อ Agri – Map Online (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด)
- 1) ความสะดวกในการใช้ ..... คะแนน เพราะ .....
- 2) ความทันสมัยของข้อมูล ..... คะแนน เพราะ .....
- 3) ความครบถ้วนของข้อมูล ..... คะแนน เพราะ .....
- 4) ความถูกต้องของข้อมูล ..... คะแนน เพราะ .....
- 5) ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ ..... คะแนน เพราะ .....

6) การใช้ Agri-Map บนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ในพื้นที่ ..... ค่ะ/นาย เพราะ .....

7) ความพึงพอใจต่อ Agri-Map โดยรวม..... ค่ะ/นาย เพราะ .....

4.5) ข้อเสนอแนะต่อ Agri - Map / ข้อมูลที่ควรเพิ่มเติมใน Agri - Map

ส่วนที่ 3 ผลได้/ผลลัพธ์จากการปรับเปลี่ยน

3.1 การปรับเปลี่ยนการผลิต

1) สินค้าชนิดใหม่ เกิดการปรับเปลี่ยนในพื้นที่เดิมหรือไม่ อย่างไร

(1) เกิดการปรับเปลี่ยนเต็มพื้นที่

(2) เกิดการปรับเปลี่ยนบางส่วน จำนวน .....ไร่ เนื่องจาก 2.1) เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับไปใช้ในพื้นที่อื่น 2.2) ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 2.3) อื่น ๆ ระบุ .....

(3) ไม่เกิดการปรับเปลี่ยน เนื่องจาก 3.1) เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับไปใช้ในพื้นที่ยื่น 3.2) ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.3) อื่น ๆ ระบุ .....

2) ท่านได้รับผลผลิตจากการปรับเปลี่ยนแล้วหรือยัง

(1) ได้รับผลผลิตทั้งหมดแล้ว

(2) ได้รับผลผลิตบางส่วน เนื่องจาก.....

(3) ยังไม่ได้รับผลผลิต เนื่องจาก 1) ยังไม่ได้ลงมือปรับเปลี่ยน 2) ยังไม่ถึงช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต

3) พื้นที่เสียหายจากน้ำท่วม 4) พื้นที่เสียหายจากภัยแล้ง 5) อื่น ๆ ระบุ .....

3.2 การผลิต ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ข้าวนาปี) ใช้ข้อมูลปี 63 (อนุโลมให้ใช้ข้อมูลย้อนหลังได้ถึงปี 61)

1) แปลงที่ให้ข้อมูลมีพื้นที่.....ไร่

2) ชื่อพันธุ์ที่ปลูก ..... ชนิดของข้าวที่ปลูก

ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า

3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต ที่ใช้ในแปลงที่ให้ข้อมูลทั้งหมด

3.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	1. ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่ารวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/ หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
1. เมล็ดพันธุ์	กก.							
2. ปุ๋ย								
2.1 ปุ๋ยอินทรีย์ : มูลไก่ เปิด สุกร โคกระบือ อื่นๆ	กก.							
2.2 ปุ๋ยชีวภาพ								
- ชนิดเม็ด	กก.							
- ชนิดน้ำ	ลิตร							
2.3 ปุ๋ยเคมี (@50 กก.)								
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยยูเรีย : (46-0-0)	กระสอบ							
2.4 ปุ๋ยชนิดอื่น	กระสอบ							
- ปุ๋ยผสม (เคมี+ชีวภาพ+ อินทรีย์) / (เคมี+อินทรีย์)	กระสอบ							
- ปุ๋ยหมัก	กระสอบ							
- น้ำหมัก	ลิตร							
- ฮอริโมน (น้ำ/ผง)	ซอง							
	ซีซี							
	ลิตร							

3.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	1. ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่ารวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/ หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
3. สารเคมีกำจัดวัชพืช								
3.1 ยาคุมหญ้า	กก.							
	ลิตร							
	ขวด							
3.2 ยาฆ่าหญ้า	กก.							
	ลิตร							
	ขวด							
4. สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช								
4.1 ยาป้องกันกำจัดโรค/ เชื้อรา	กก. / ลิตร / ขวด							
4.2 ยาฆ่าแมลง หนอน เพลี้ย	กก. / ลิตร / ขวด							
4.3 ศัตรูพืชอื่น ๆ: หอย ปู หนู	กก. / ลิตร / ขวด							
5. สารเคมีอื่น ๆ และวัสดุ ปรับปรุงดิน								
5.1 สารปรับปรุงดิน	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.2 ปูนมาร์ล	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.3 ปูนขาว	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.4 อื่น ๆ.....	☐ ลิตร ☐ กก.							
6. ค่าเช่า (รวมทั้งแปลง)	บาท							
7. ภาษีที่ดิน	บาท							
8. อื่น ๆ (ระบุ).....	.....							

3.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่ต้อง จ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง เครื่องจักร รวมทั้ง แปลง (บาท)
	(1) ครั้งที่ ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา (ชม./ ครั้ง)	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรง ในพื้นที่ (บาท/ คน/วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	(1) ครั้งที่ทำ (ครั้ง)	(2) คนที่ ทำ (คน/ ครั้ง)	(3) ใช้ เวลา ชม.	(4)* ค่า น้ำมัน (บาท)	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่ (บาท/คน/ วัน)	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	
1. ค่าเตรียมดิน แปลงปลูก													
1.1 ไถครั้งที่ 1													
1.2 ไถครั้งที่ 2													
1.3 ไถครั้งที่ 3													
2. ค่าปลูก													
2.1 ปลูก (หวาน /เครื่อง)													
2.2 ปลูกซ่อม													
3. ค่าดูแลรักษา													
3.1 ใส่ปุ๋ย													
3.2 ฉีดยากำจัด วัชพืช: ฉ่ำหญ้า คุมหญ้า													
3.3 ฉีดสาร ป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช (เชื้อรา หนอน เพลี้ย ปู หอย หนู)													
3.4 สารปรับปรุง บำรุงดิน													
3.5 ถอนหญ้า / ตัดหญ้า													
3.6 สูบน้ำ													
3.7 อื่นๆ													
4. ค่าเก็บเกี่ยว ผลผลิต													
4.1 เกี่ยว													
4.2 ขนไปสี/ขาย													
4.3 นวด/สี													
4.4 ตาก													
5. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

4) การเก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของแปลงที่ให้ข้อมูล ข้าว

4.1) การเก็บเกี่ยว

- 1) เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ..... ไร่ ผลผลิตรวม ..... กก. เฉลี่ย.....กก./ไร่
ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....
- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยวจำนวน.....ไร่ เพราะ.....

4.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) ทำพันธุ์	กก.			
☐ 5) ค่าเช่า	กก.			
☐ 6) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			

3.3 การผลิตสินค้าหลังจากเข้าร่วมโครงการ ในปี 2564 ที่ดำเนินการผลิตแล้วทั้งหมดในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ

1) ข้าวนาปี 64 (กรณีที่ยังมีการผลิตข้าว หากไม่มีข้ามไป ข้อ 2) สินค้าอื่น)

1) แปลงที่ให้ข้อมูลมีพื้นที่.....ไร่

2) ชื่อพันธุ์ที่ปลูก ..... ชนิดของข้าวที่ปลูก ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า

3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต ที่ใช้ในแปลงที่ให้ข้อมูลทั้งหมด

3.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	1. ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่ารวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/ หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
1. เมล็ดพันธุ์	กก.							
2. ปุ๋ย								
2.1 ปุ๋ยอินทรีย์ : มูลไก่ เป็ด สุกร โคกระบือ อื่นๆ	กก.							
2.2 ปุ๋ยชีวภาพ								
- ชนิดเม็ด	กก.							
- ชนิดน้ำ	ลิตร							
2.3 ปุ๋ยเคมี (@50 กก.)								
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยยูเรีย : (46-0-0)	กระสอบ							
2.4 ปุ๋ยชนิดอื่น	กระสอบ							
- ปุ๋ยผสม (เคมี+ ชีวภาพ+อินทรีย์) / (เคมี+อินทรีย์)	กระสอบ							
- ปุ๋ยหมัก	กระสอบ							
- น้ำหมัก	ลิตร							
- ฮอร์โมน (น้ำ/ผง)	ซอง							
	ซีซี							
	ลิตร							
3. สารเคมีกำจัดวัชพืช								
3.1 ยาคุมหญ้า	กก.							
	ลิตร							
	ขวด							

3.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	1. ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่ารวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/ หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
3.2 ยาฆ่าหญ้า	กก.							
	ลิตร							
	ขวด							
4. สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช								
4.1 ยาป้องกันกำจัดโรค/ เชื้อรา	กก. /							
	ลิตร /							
	ขวด							
4.2 ยาฆ่าแมลง หนอน เพลี้ย	กก. /							
	ลิตร /							
	ขวด							
4.3 ศัตรูพืชอื่น ๆ: หอย ปู หนู	กก. /							
	ลิตร /							
	ขวด							
5. สารเคมีอื่น ๆ และวัสดุ ปรับปรุงดิน								
5.1 สารปรับปรุงดิน	☐ ลิตร							
	☐ กก.							
5.2 ปูนมาร์ล	☐ ลิตร							
	☐ กก.							
5.3 ปูนขาว	☐ ลิตร							
	☐ กก.							
5.4 อื่น ๆ.....	☐ ลิตร							
	☐ กก.							
6. ค่าเช่า (รวมทั้งแปลง)	บาท							
7. ภาษีที่ดิน	บาท							
8. อื่น ๆ (ระบุ).....	.....							

3.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่ต้อง จ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง
	(1) ครั้งที่ ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรง ในพื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	(1) ครั้งที่ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	เครื่องจักร รวมทั้ง แปลง (บาท)
	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	(ชม/ ครั้ง)	(บาท)	(บาท/ คน/วัน)	(บาท)	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	ชม.	(บาท)	(บาท/คน/ วัน)	(บาท)	(บาท)
1. ค่าเตรียมดิน แปลงปลูก													
1.1 ไถครั้งที่ 1													
1.2 ไถครั้งที่ 2													
1.3 ไถครั้งที่ 3													
2. ค่าปลูก													
2.1 ปลูก (หวาน /เครื่อง)													
2.2 ปลูกซ่อม													
3. ค่าดูแลรักษา													
3.1 ใส่ปุ๋ย													
3.2 ฉีดยากำจัด วัชพืช: ฆ่าหญ้า คุมหญ้า													
3.3 ฉีดสาร ป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช (เชื้อรา หนอน เพลี้ย ปู หอย หนู)													
3.4 สารปรับปรุง บำรุงดิน													
3.5 ถอนหญ้า / ตัดหญ้า													
3.6 สูบน้ำ													
3.7 อื่นๆ													
4. ค่าเก็บเกี่ยว ผลผลิต													
4.1 เก็บเกี่ยว													
4.2 ขนไปสี/ขาย													
4.3 นวด/สี													
4.4 ตาก													
5. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

4) การเก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของแปลงที่ให้ข้อมูล ข้าว

4.1) การเก็บเกี่ยว

1) เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ..... ไร่ ผลผลิตรวม ..... กก. เฉลี่ย..... กก./ไร่

ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....

2) ไม่ได้เก็บเกี่ยวจำนวน.....ไร่ เพราะ.....

4.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) ทำพันธุ์	กก.			
☐ 5) ค่าเช่า	กก.			
☐ 6) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			

2) สินค้าอื่น (ยกเว้นเกษตรกรผสมผสานให้ข้ามไป ข้อ 3) (หน้า 15))

1) อ้อย .....ไร่ 2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ .....ไร่ 3) มันสำปะหลัง.....ไร่ 5) อื่นๆ ระบุ .....

2.1) เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน.....ปี.....

2.2) ท่านคิดว่าสินค้าชนิดใหม่ที่ปรับเปลี่ยนตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่

1) ตรงกับความต้องการปรับเปลี่ยน

2) ไม่ตรง ต้องการทำสินค้าอื่น ได้แก่ .....

2.3) แปลงที่ให้ข้อมูลมีพื้นที่.....ไร่ (ตรงกับส่วนที่ 2 ข้อ 2.2 หรือไม่)

2.4) จำนวนพื้นที่ที่ให้ผลผลิต ..... ไร่

2.5) จำนวนครั้งที่เก็บเกี่ยวผลผลิตได้แล้วในปี 2564.....ครั้ง

2.6) ค่าใช้จ่ายในการผลิตในปี 2564 ของแปลงที่ให้ข้อมูล (กรณีอ้อย หากเป็นปีที่ 2 ขึ้นไปให้สอบถามต้นทุนตั้งแต่เริ่มปลูก)

ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่า รวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
1. เมล็ดพันธุ์/ต้นท่อน พันธุ์ (ระบุชื่อพันธุ์ด้วย)								
1.1								
1.2								
1.3								
2. ปุ๋ย								
2.1 ปุ๋ยอินทรีย์ : มูลไก่ เปิด สุก ร โค กระบือ อื่นๆ	กก.							
2.2 ปุ๋ยชีวภาพ								
- ชนิดเม็ด (กระสอบ 25/50 กก.)	กก.							
- ชนิดน้ำ	ลิตร							
2.3 ปุ๋ยเคมี (@50 กก.)								
- ปุ๋ยสูตร.....	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร.....	กระสอบ							
- ปุ๋ยยูเรีย : (46-0-0)	กระสอบ							

ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่า รวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
2.4 ปุ๋ยชนิดอื่น	กระสอบ							
- ปุ๋ยผสม (เคมี+ ชีวภาพ+อินทรีย์) / (เคมี+ อินทรีย์)	กระสอบ							
- ปุ๋ยหมัก	กระสอบ							
- น้ำหมัก	ลิตร							
3. สารเคมีกำจัดวัชพืช								
3.1 ยาคุมหญ้า	กก. ลิตร ขวด							
3.2 ยาฆ่าหญ้า	กก. ลิตร ขวด							
4. สารป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช								
4.1 ยาป้องกันกำจัด โรค/เชื้อรา	กก. / ลิตร / ขวด							
4.2 ยาฆ่าแมลง หนอน เพลี้ย	กก. / ลิตร / ขวด							
4.3 ศัตรูพืชอื่นๆ: หอย ปู หนู	กก. / ลิตร / ขวด							
4.4 น้ำยาขุบตอนพันธุ์ มันสำปะหลัง	กก. / ลิตร / ขวด							
5. สารเคมีอื่นๆ และวัสดุ ปรับปรุงดิน								
5.1 สารปรับปรุงดิน	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.2 ปูนมาร์ล	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.3 ปูนขาว	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.4 อื่นๆ.....	☐ ลิตร ☐ กก.							
6. ค่าเช่า (รวมทั้งแปลง)	บาท							
7. ค่าภาษีที่ดิน	บาท							
8. อื่นๆ : อาหารเลี้ยง แขก ซ็อนน้ำรดแปลง ฯลฯ	.....							

2.7) ผลผลิต และการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์

1) ชนิดสินค้า ○ 1) อ้อย ○ 2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ○ 3) มันสำปะหลัง ○ 4) อื่นๆ ระบุ .....

2) ผลผลิต และการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ ของแปลงที่ให้ข้อมูล

ชนิดสินค้า (ระบุ)	หน่วย (ระบุ)	จำนวนผลผลิต ทั้งหมด (ตามหน่วย)	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	การนำไปใช้ประโยชน์			
				จำหน่าย (ตามหน่วย)	บริโภค (ตามหน่วย)	เลี้ยงสัตว์ (ตามหน่วย)	อื่นๆ (ระบุ) (ตามหน่วย)
1.							
2.							
3.							

3) เกษตรผสมผสาน

3.1) สินค้าที่ให้ผลผลิตระยะสั้น ได้แก่ (ไม่เกิน 1 ปี) เกือบทุกชนิด***

1) ชนิดที่ 1 .....

พื้นที่ปลูก/ผลิต (1) ปลูก/ผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม จำนวน.....ไร่ (2) ปลูก/ผลิต นอกพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน...ปี.....

2) ชนิดที่ 2 .....

พื้นที่ปลูก/ผลิต (1) ปลูก/ผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม จำนวน.....ไร่ (2) ปลูก/ผลิต นอกพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน...ปี.....

3) ชนิดที่ 3 .....

พื้นที่ปลูก/ผลิต (1) ปลูก/ผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม จำนวน.....ไร่ (2) ปลูก/ผลิต นอกพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน...ปี.....

3.2) สินค้าที่ให้ผลผลิตระยะกลาง ได้แก่ (1-5 ปี)

1) ชนิดที่ 1 .....

พื้นที่ปลูก/ผลิต (1) ปลูก/ผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม จำนวน.....ไร่ (2) ปลูก/ผลิต นอกพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน...ปี.....

2) ชนิดที่ 2 .....

พื้นที่ปลูก/ผลิต (1) ปลูก/ผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม จำนวน.....ไร่ (2) ปลูก/ผลิต นอกพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน...ปี.....

3) ชนิดที่ 3 .....

พื้นที่ปลูก/ผลิต (1) ปลูก/ผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม จำนวน.....ไร่ (2) ปลูก/ผลิต นอกพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน...ปี.....

3.3) สิ้นค้าที่ให้ผลผลิตระยะยาว ได้แก่ (5 ปีขึ้นไป)

1) ชนิดที่ 1 .....

พื้นที่ปลูก/ผลิต (1) ปลูก/ผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม จำนวน.....ไร่ (2) ปลูก/ผลิต นอกพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน..ปี.....

2) ชนิดที่ 2 .....

พื้นที่ปลูก/ผลิต (1) ปลูก/ผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม จำนวน.....ไร่ (2) ปลูก/ผลิต นอกพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน..ปี.....

3) ชนิดที่ 3 .....

พื้นที่ปลูก/ผลิต (1) ปลูก/ผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม จำนวน.....ไร่ (2) ปลูก/ผลิต นอกพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน..ปี.....

3.4) แปลงที่ให้ข้อมูลมีพื้นที่.....ไร่

3.5) จำนวนพื้นที่ที่ให้ผลผลิต ..... ไร่

3.6) จำนวนครั้งที่เก็บเกี่ยวผลผลิตได้แล้วในปี 2564..... ครั้ง

3.7) ค่าใช้จ่ายในการผลิต เกษตรผสมผสาน ในปี 2564 ของแปลงที่ให้ข้อมูล เกือบทุกชนิด***

(1) สิ้นค้าระยะสั้น ได้แก่ .....

รายการ	ค่าพันธุ์		ปุ๋ย/ยา/อาหารสัตว์		แรงงาน (ปลูก ดูแล เกี่ยว)		น้ำมัน/ไฟฟ้า		อื่นๆ ระบุ.....		รวมมูลค่า	
	เงินสด(ซื้อ)	ตนเอง	เงินสด(ซื้อ)	ตนเอง	เงินสด(ซื้อ)	ตนเอง	เงินสด(ซื้อ)	ตนเอง	เงินสด(ซื้อ)	ตนเอง	เงินสด(ซื้อ)	ตนเอง
ปัจจัยการผลิต												
1. พืชผัก (รวม : บาท)												
1).....												
2).....												
3).....												
2. พืชอายุสั้น (ใน 1 ปี) (รวม : บาท)												
1).....												
2).....												
3. ปศุสัตว์ (รวม : บาท)												
.....												
4. ประมง (รวม : บาท)												
.....												
รวม พืช พืชไร่ ปศุสัตว์ ประมง (บาท)												

3.8) ผลผลิต และการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ (เฉพาะสิ้นค้าระยะสั้น)

1) ปริมาณและผลผลิต

รายการ	พืชผัก 1).....			พืชผัก 2).....			พืชผัก 3).....			พืชอายุสั้น 1).....			พืชอายุสั้น 2).....			ปศุสัตว์			ประมง		
	จำนวน	ราคา	มูลค่า	จำนวน	ราคา	มูลค่า	จำนวน	ราคา	มูลค่า	จำนวน	ราคา	มูลค่า	จำนวน	ราคา	มูลค่า	จำนวน	ราคา	มูลค่า	จำนวน	ราคา	มูลค่า
1) จำหน่าย																					
2) บริโภค/ ใช้เอง																					
3) ทำพันธุ์																					
4) ค่าเช่า																					
5) อื่นๆ																					
6) คงเหลือ																					
รวม																					

หมายเหตุ : จำนวน หน่วยเป็นกิโลกรัม ราคา หน่วยเป็นบาทต่อกิโลกรัม และ มูลค่า หน่วยเป็นบาท

2) ผลผลิตที่ได้ มีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน เพราะ.....

3.4 การตลาด (กรณีจำหน่ายสินค้า)

เรื่อง	สินค้าเดิม (ข้าว)	สินค้าใหม่
1. ท่านมีตลาดรองรับหรือไม่	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี
2. ท่านนำสินค้าไปจำหน่ายอย่างไร	☐ 1) ขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มขาย ☐ 3) เจ้าหน้าที่จัดหาแหล่งให้	☐ 1) ขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มขาย ☐ 3) เจ้าหน้าที่จัดหาแหล่งให้
3. ท่านนำสินค้าไปจำหน่ายแหล่งใด	☐ 1) โรงสี ☐ 2) สหกรณ์..... ☐ 3) อื่นๆ.....	☐ 1) โรงอบ/โรงงาน.... ☐ 2) สหกรณ์..... ☐ 3) ตลาดในท้องถิ่น ☐ 4) พ่อค้าคนกลาง ☐ 5) โรงงานแปรรูป ☐ 6) อื่น ๆ ระบุ ..... ☐

3.5 หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว (ไม่ว่าจะปรับเปลี่ยนพื้นที่หรือไม่ก็ตาม)

1) มีปัญหาหรือไม่   1.1) ไม่มี   1.2) มี คือ (ตอบได้หลายข้อ)
 (1) แล้ง   (2) น้ำท่วม   (3) โรค/แมลงระบาด
 (4) ราคาขายต่ำ   (5) ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต   (6) อื่น ๆ ระบุ .....

2) ท่านคาดว่าจะทำกิจกรรมใหม่อย่างต่อเนื่องหรือไม่

2.1) ไม่ต่อเนื่อง (หยุด/เปลี่ยนไปผลิต.....) เพราะ

1) ข้าราชการดีกว่า   2) ไม่มีแรงงาน   3) ไม่มีแหล่งน้ำ   4) ไม่มีเงินทุน   5) อื่น ๆ .....

2.2) ทำต่อเนื่อง เพราะ

1) รายได้จากการทำกิจกรรมใหม่ ดีกว่าข้าว   2) แปลงใกล้เคียง/แปลงตัวอย่างทำแล้วประสบความสำเร็จ

3) พื้นที่ถูกปรับเปลี่ยนไปแล้ว กลับไปทำนาลำบาก   4) อื่น ๆ .....

3) ท่านคาดว่าจะปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมใหม่เพิ่มขึ้น หรือไม่

1) ไม่เพิ่มขึ้น (ปรับเปลี่ยนเท่าเดิม)   2) ขยายเพิ่ม.....ไร่   3) ไม่แน่ใจ เนื่องจาก .....

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะ

4.1 ความพึงพอใจ เต็ม 5 คะแนน พร้อมให้เหตุผล

ประเด็น	คะแนน	เหตุผล
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่		
2. การปรับเปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่นแทนพืชชนิดเดิม		
3. การถ่ายทอดความรู้		
4. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ		
5. ผลตอบแทน		
6. ภาพรวมโครงการ		

4.2 ปัญหาและอุปสรรค

4.3 ข้อเสนอแนะ

1) ด้านการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิต

2) อื่น ๆ

.....

.....

.....

แบบสอบถามเกษตรกร

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร

ตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก ปี 2564

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

รหัสโครงการ.....

เลขที่แบบสอบถาม.....

หม่อน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง (Identification)

1. ผู้ให้ข้อมูล นาย นาง น.ส. อื่น ๆ .....ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี2. เลขประจำตัวประชาชน

3. ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

4. ระดับการศึกษา (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ) โทร.....

1. สูงกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3. ปวส./อนุปริญญา 4. ปวช.
 5. มัธยมศึกษาตอนปลาย 6. มัธยมศึกษาตอนต้น 7. ประถมศึกษา 8. ไม่ได้ศึกษา

5. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตร จำนวน.....ปี (เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง ตามข้อที่ 6.)

6. ลักษณะการประกอบอาชีพ

- 6.1 อาชีพหลัก 1. ประกอบอาชีพเกษตร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ.....

- 6.2 อาชีพรอง 1. ประกอบอาชีพเกษตร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร
 4. ประกอบธุรกิจการค้า 5. รับจ้างทั่วไป 6. อื่น ๆ..... 7. ไม่มีอาชีพรอง

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมรองจากอาชีพหลัก

7. การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. สหกรณ์ภาคการเกษตร 2. สหกรณ์นอกภาคเกษตร 3. กลุ่มเกษตรกร 4. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
 5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6. กลุ่มยุวเกษตรกร 7. วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
 8. สมาคม/สหพันธ์ 9. อาสาสมัครเกษตร 10. กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน
 11. ธกส./สกต. 12. เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ 13. อื่น ๆ.....

8. สมาชิกในครัวเรือน (สมาชิกทุกคน รวมถึงญาติพี่น้อง ลูกจ้าง ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้นและรวมผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน)

8.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

8.2 จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (จำนวนแรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป)

จำแนกเป็น 1. แรงงานในภาคเกษตร .....คน 2. แรงงานนอกภาคเกษตร .....คน

9. ปัญหาที่ประสบในการทำการเกษตรรอบปีที่ผ่านมา จนถึงวันสำรวจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ด้านเงินทุน 2. ด้านแรงงาน 3. ด้านเทคโนโลยีการผลิต 4. ด้านตลาด
 5. ภัยพิบัติ ..... 6. ด้านองค์ความรู้ 7. โรคระบาด..... 8. ปัจจัยการผลิต
 9. ที่ดินทำกิน 10. อื่น ๆ .....

10. อัตราค่าจ้างทั่วไป (ในพื้นที่/ท้องถิ่น)

10.1 ในภาคเกษตร 1. ชาย..... บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน10.2 นอกภาคเกษตร 1. ชาย..... บาท/วัน 2. หญิง.....บาท /วัน

11. การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกร ณ วันที่ 1 พฤษภาคม											
(3) การถือครองที่ดิน	(4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน		แปลงที่	เนื้อที่ ถือ ครอง (ไร่)	การ ถือ ครอง ที่ดิน	การใช้ ประโยชน์ ที่ดิน	น้ำที่ได้รับ		ปัญหา ของ ที่ดิน		
							แหล่ง น้ำ	ปริมาณน้ำ (1-2) ฤดูฝน ฤดูแล้ง			
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1. ของตนเอง (เป็นเจ้าของตาม เอกสารสิทธิ์, การ ได้รับมรดกแต่ยังไม่ได้ เปลี่ยนชื่อตาม กฎหมาย) 2. เช่า (เช่าจากผู้อื่น อาจจ่ายเป็นเงินสด/ ผลผลิต/อื่นใดก็ได้) 3. ทำฟรี เช่น ที่ป่า, ที่สาธารณะ เป็นต้น	1. ที่อยู่อาศัย	10. พืชหญ้าเลี้ยง สัตว์									
	2. นาข้าวขึ้นน้ำ	11. ที่รกร้างว่าง เปล่า									
	3. นาลุ่มปานกลาง	12. ที่ป่าถือครอง									
	4. ที่นาดอน	13. ที่ห้วยหนอง คลองบึง (ที่ถือ ครอง)									
	5. ที่พืชไร่	14. ที่เพาะเลี้ยง ประมง									
	6. ที่สวนไม้ผล	15. ที่เลี้ยงปศุสัตว์									
	7. ที่ไม้ยืนต้น	16. ที่ทำฟาร์มผสม/ ผสมผสาน									
	8. ที่สวนผัก	17. อื่นๆ (ระบุ)									
	9. ไม้ดอกไม้ ประดับ										
	(5) แหล่งน้ำ แหล่งน้ำหลักที่ใช้		(6) , (7) ปริมาณน้ำ								
	1. ไม่มีแหล่งน้ำ /น้ำฝน	1. เพียงพอ									
	2. บ่อน้ำตื้น ของตนเอง	2. ไม่เพียงพอ									
	3. บ่อน้ำบาดาล ของตนเอง	(8) ปัญหาของที่ดิน									
	4. สระน้ำ ของตนเอง	1. ไม่มีปัญหา									
	5. น้ำชลประทาน	2. ดินเค็ม									
	6. แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ, ลำคลอง, ห้วย,หนอง,บึง, อ่าง เก็บน้ำ ,เหมือง, ฝาย เป็นต้น	3. ดินเปรี้ยว									
		4. ดินปนทรายจัด									
	5. ลูกรัง/หินกรวด										
	6. ดินพรุ										
	7. พื้นที่ลาดเทสูง										
	8. อื่นๆ (ระบุ)										

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ: คะแนนเต็ม 5 คะแนน
 ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม
 ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 กิจกรรมภายใต้โครงการ

2.1 การรับรู้รับทราบรายละเอียดโครงการ

1) ท่านทราบว่ามิโครงการจากช่องทางใด

- 1) สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตรกร ผู้นำชุมชน อื่น ๆ ได้แก่ .....
- 2) สื่อสื่อดิจิทัล ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ Facebook
- Line อื่น ๆ ได้แก่ .....
- 3) อื่น ๆ ได้แก่ .....

2) ท่านได้เข้าร่วมการชี้แจงรายละเอียดโครงการหรือไม่

- 1) เข้าร่วม 2) ไม่ได้เข้าร่วม เพราะ .....

3) ท่านเข้าใจรายละเอียดและกิจกรรมของโครงการหรือไม่ (เช่น เกษตรกรที่เข้าโครงการมีพื้นที่ปลูกข้าวอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map หรือโครงการเน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เกษตรกรควรปรับเปลี่ยนไปปลูกอย่างอื่นที่เหมาะสมกับพื้นที่มากกว่า)

- 1) ไม่เข้าใจ 2) เข้าใจ ระดับใด ระบุ ..... คะแนน (1น้อยที่สุด-5มากที่สุด)

4) ท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ผลผลิตข้าวต่ำ (2) ผลผลิตข้าวคุณภาพต่ำ (3) ต้นทุนข้าวสูง (4) ราคาข้าวต่ำ
- (5) พื้นที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าว/พืชเดิม (6) ขาดแหล่งน้ำ (7) ต้องการเพิ่มรายได้ (8) อื่น ๆ ระบุ .....

2.2 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ (พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยหรือไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว) จำนวน..... ไร่ โดย

1) ทราบว่าเป็น

1.1) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) จำนวน ..... ไร่

1.2) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ..... ไร่

2) ไม่ทราบว่าเป็นพื้นที่ S3 หรือ N

3) ประสบการณ์ปลูกข้าว ..... ปี

2.3 พื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรใหม่ (หม่อน) จำนวน ..... ไร่

**ท่านมีประสบการณ์ในการปลูกหม่อนมาก่อนหรือไม่ 1) ไม่มี 2) มี มาก่อนแล้ว ..... ปี

2.4 การสนับสนุนปัจจัยในการปรับเปลี่ยนการผลิต (พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ)

1) ท่านได้รับ ปัจจัยสนับสนุนเพื่อการปรับเปลี่ยนการผลิตหรือไม่ (เฉพาะที่ได้รับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ)

- (1) ไม่ได้รับ (ข้ามไปข้อ 2.5) (2) ได้รับ ได้แก่ .....

ชนิดปัจจัยการผลิต	จำนวน	หน่วย
☐ 1. พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์/พันธุ์ปลา ได้แก่		
1)		
2)		
3)		
☐ 2. สารปรับปรุงบำรุงดิน/วัสดุปรับสภาพน้ำ/ปุ๋ย /พันธุ์ปุ๋ยพืชสด ได้แก่		
1)		
2)		
3)		
☐ 3. อุปกรณ์อื่น ๆ เช่น กระชังเลี้ยงปลา		
1)		
2)		
3)		

ชนิดปัจจัยการผลิต	จำนวน	หน่วย
☐ 4. อื่น ๆ เช่น สื่อการสอน แผ่นพับ สมุด การส่งเสริมการตลาด		
1)		
2)		
3)		
2) ช่วงเวลาที่ได้รับปัจจัยการผลิต ตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการปรับเปลี่ยนหรือไม่		
☐ (1) ตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการ ☐ (2) ไม่ตรง		
3) ท่านนำปัจจัยที่ได้รับสนับสนุน ตามข้อ 1) ไปใช้ประโยชน์แล้วหรือยัง		
☐ (1) นำไปใช้ประโยชน์แล้ว ☐ (1.1) ใช้ได้ทั้งหมดแล้ว ☐ (1.2) ใช้ได้บางส่วน เพราะ.....		
☐ (2) ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เพราะ.....		
4) ปัจจัยการผลิตที่ได้รับตามข้อ 1) มีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) ..... คะแนน เพราะ.....		

2.5 การอบรมหรือถ่ายทอดความรู้

1) เรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิต

1.1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้การปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมหรือไม่ เช่น ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ/การผลิตพืชทางเลือกใหม่ การปลูกหมอนเลี้ยงไหม

(1) ได้รับ (2) ไม่ได้รับ [ข้ามไปข้อ 2)]

1.2) ท่านมีความรู้เรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสม อย่างไร (ให้คะแนน 1-5)

(1) ก่อนอบรม ..... คะแนน

(2) หลังอบรม ..... คะแนน

หากน้อยลง เพราะ.....

1.3) หลังอบรม หรือได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามข้อ 1.1) แล้ว ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่

(1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) .....
อย่างไร.....

(2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก.....

1.4) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

2) การแบ่งเขตความเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร 4 ระดับ (Zoning)

S1 เหมาะสมสูง - ไม่มีข้อจำกัดในการปลูก

S2 เหมาะสมปานกลาง - มีข้อจำกัดเล็กน้อยแก้ไขได้

S3 เหมาะสมเล็กน้อย - มีข้อจำกัดที่แก้ไขได้ยาก ต้องลงทุนสูง

N ไม่เหมาะสม - มีข้อจำกัดที่แก้ไขไม่ได้ หรือต้องลงทุนสูงมาก

2.1) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่อง การแบ่งเขตความเหมาะสมฯ หรือไม่

(1) ได้รับ (2) ไม่ได้รับ [ข้ามไปข้อ 3)]

2.2) ท่านมีความรู้เรื่องการแบ่งเขตความเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร 4 ระดับ (Zoning) อย่างไร (ให้คะแนน 1-5)

(1) ก่อนอบรม ..... คะแนน

(2) หลังอบรม ..... คะแนน

หากน้อยลง เพราะ.....

2.3) หลังอบรม/ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามข้อ 2.1) แล้ว ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่

(1) นำไปใช้ ระดับการใช้ประโยชน์ ระบุ (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด) .....
อย่างไร.....

(2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก.....

2.4) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

3) เรื่องการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ

- 3.1) ท่านได้รับการอบรมการทำบัญชีต้นทุนอาชีพหรือไม่
 (1) ได้รับ (2) ไม่ได้รับ (ข้ามไปส่วนที่ 3)
- 3.2) ท่านมีความรู้เรื่องการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ อย่างไร (ให้คะแนน 1-5)
 (1) ก่อนอบรม ..... คะแนน
 (2) หลังอบรม ..... คะแนน
 หากน้อยลง เพราะ.....
- 3.3) หลังอบรม/ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามข้อ 3.1) แล้ว ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไม่
 (1) นำไปใช้ (1.1) ทำบัญชีแล้ว (1.2) สอน/แนะนำผู้อื่นให้ทำ (3) อื่นๆ.....
 (2) ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจาก.....
- 3.4) หลักสูตรที่อบรมเหมาะสมระดับใด (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน

4) Agri – Map Online

- 4.1) ท่านรู้จัก/เคยได้ยินเกี่ยวกับ Agri – Map Online (แผนที่การเกษตรเชิงรุก) หรือไม่
 (1) ไม่รู้จัก/ไม่เคยได้ยิน (ข้ามไปส่วนที่ 3)
 (2) รู้จัก /เคยได้ยิน จาก (1) เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรฯ (2) เพื่อนบ้าน/ญาติ
 (3) ผู้นำชุมชน (4) อื่น ๆ ระบุ .....
- 4.2) หากรู้จัก/เคยได้ยิน ท่านเคยใช้ Agri – Map Online หรือไม่
 (1) ไม่เคย เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 (1) ไม่มีอุปกรณ์ (โทรศัพท์เคลื่อนที่/Tablet) (2) ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต
 (3) ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้งาน/ข้อมูล Agri - Map (4) ตนเองไม่สะดวกใช้งาน เช่น อายุมาก
 (5) คิดว่า Agri – Map ไม่มีข้อมูลที่ตนเองสนใจ (6) อื่น ๆ ระบุ .....
- (2) เคยใช้ จำนวน ..... ครั้ง
- 4.3) ข้อมูลที่ใช้ ได้แก่
 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ
 3) ชั้นความเหมาะสมของที่ดิน 4) เขตความเหมาะสมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
 5) แหล่งน้ำ 6) ที่ตั้งโรงงาน แหล่งรับซื้อ
 7) ข้อมูลเกษตรกร 8) อื่นๆ ได้แก่ .....
- 4.4) ความเห็นต่อ Agri – Map Online (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด)
 1) ความสะดวกในการใช้ ..... คะแนน เพราะ .....
- 2) ความทันสมัยของข้อมูล ..... คะแนน เพราะ .....
- 3) ความครบถ้วนของข้อมูล ..... คะแนน เพราะ .....
- 4) ความถูกต้องของข้อมูล ..... คะแนน เพราะ .....
- 5) ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ ..... คะแนน เพราะ .....
- 6) การใช้ Agri-Map บนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ในพื้นที่ ..... คะแนน เพราะ .....
- 7) ความพึงพอใจต่อ Agri-Map โดยรวม..... คะแนน เพราะ .....
- 4.5) ข้อเสนอแนะต่อ Agri – Map / ข้อมูลที่ควรเพิ่มเติมใน Agri - Map
- .....

ส่วนที่ 3 ผลได้/ผลลัพธ์จากการปรับเปลี่ยน

3.1 การปรับเปลี่ยนการผลิต

- 1) สินค้าชนิดใหม่ เกิดการปรับเปลี่ยนในพื้นที่เดิมหรือไม่ อย่างไร
- (1) เกิดการปรับเปลี่ยนเต็มพื้นที่
- (2) เกิดการปรับเปลี่ยนบางส่วน จำนวน ..... ไร่ เนื่องจาก 2.1) เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับไปใช้ในพื้นที่อื่น
- 2.2) ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 2.3) อื่น ๆ ระบุ .....
- (3) ไม่เกิดการปรับเปลี่ยน เนื่องจาก 3.1) เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับไปใช้ในพื้นที่ยื่น 3.2) ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.3) อื่น ๆ ระบุ .....
- 2) ท่านได้รับผลผลิตจากการปรับเปลี่ยนแล้วหรือยัง
- (1) ได้รับผลผลิตทั้งหมดแล้ว
- (2) ได้รับผลผลิตบางส่วน เนื่องจาก.....
- (3) ยังไม่ได้รับผลผลิต เนื่องจาก 1) ยังไม่ได้ลงมือปรับเปลี่ยน 2) ยังไม่ถึงช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต
- 3) พื้นที่เสียหายจากน้ำท่วม 4) พื้นที่เสียหายจากภัยแล้ง 5) อื่น ๆ ระบุ .....

3.2 การผลิต สินค้าเดิม (ข้าวนาปี) ใช้ข้อมูลปี 63 (อนุโลมให้ใช้ข้อมูลย้อนหลังได้ถึงปี 61 ถ้าเก่านั้นข้ามไปเก็บข้อมูลกิจกรรมใหม่เลย)

- 1) แปลงที่ให้ข้อมูลมีพื้นที่.....ไร่
- 2) ชื่อพันธุ์ที่ปลูก ..... ชนิดของข้าวที่ปลูก ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า
- 3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต ที่ใช้ในแปลงที่ให้ข้อมูลทั้งหมด

3.1) ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	1. ของตนเอง/ ได้ฟรี/ ผลิตเอง			2. ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่ารวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/ หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
1. เมล็ดพันธุ์	กก.							
2. ปุ๋ย								
2.1 ปุ๋ยอินทรีย์ : มูลไก่ เปิด สุก ร โค กระบือ อื่นๆ	กก.							
2.2 ปุ๋ยชีวภาพ								
- ชนิดเม็ด	กก.							
- ชนิดน้ำ	ลิตร							
2.3 ปุ๋ยเคมี (@50 กก.)								
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร	กระสอบ							
- ปุ๋ยยูเรีย : (46-0-0)	กระสอบ							
2.4 ปุ๋ยชนิดอื่น	กระสอบ							
- ปุ๋ยผสม (เคมี+ ชีวภาพ+อินทรีย์) / (เคมี+อินทรีย์)	กระสอบ							
- ปุ๋ยหมัก	กระสอบ							
- น้ำหมัก	ลิตร							
- ฮอร์โมน (น้ำ/ผง)	ซอง							
	ซีซี							
	ลิตร							
3. สารเคมีกำจัดวัชพืช								
3.1 ยาคุมหญ้า	กก.							
	ลิตร							

3.2) แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาทำโดยไม่ต้อง จ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง
	(1) ครั้งที่ ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรง ในพื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	(1) ครั้งที่ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรงใน พื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน (บาท)	เครื่องจักร รวมทั้ง แปลง (บาท)
2. ค่าปลูก													
2.1 ปลูก (หวาน /เครื่อง)													
2.2 ปลูกซ่อม													
3. ค่าดูแลรักษา													
3.1 ใส่ปุ๋ย													
3.2 ฉีดยากำจัด วัชพืช: ฉ่าหญ้า คุมหญ้า													
3.3 ฉีดสาร ป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช (เชื้อรา หนอน เพลี้ย ปู หอย หนู)													
3.4 สารปรับปรุง บำรุงดิน													
3.5 ถอนหญ้า / ตัดหญ้า													
3.6 สูบน้ำ													
3.7 อื่นๆ													
4. ค่าเก็บเกี่ยว ผลผลิต													
4.1 เก็บเกี่ยว													
4.2 ขนไปสี/ขาย													
4.3 นวด/สี													
4.4 ตาก													
5. อื่นๆ (ระบุ).....													

*เวลา 1 วัน = 8 ชั่วโมง

4) การเก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต และการจำหน่ายของแปลงที่ให้ข้อมูล ข้าว

4.1) การเก็บเกี่ยว

- 1) เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ..... ไร่ ผลผลิตรวม ..... กก. เฉลี่ย.....กก./ไร่
ถ้าหากได้ผลผลิตน้อย เพราะ.....
- 2) ไม่ได้เก็บเกี่ยวจำนวน.....ไร่ เพราะ.....

4.2) การกระจายผลผลิต

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท/กก.)	รวมมูลค่า (บาท)
☐ 1) จำหน่าย	กก.			
☐ 2) รอกการจำหน่าย	กก.			
☐ 3) บริโภค/ใช้ในครัวเรือน	กก.			
☐ 4) ทำพันธุ์	กก.			
☐ 5) ค่าเช่า	กก.			
☐ 6) อื่น ๆ (ระบุ)	กก.			
รวม	กก.			

3.3 การผลิต สินค้าใหม่ ในปี 2564 ที่ดำเนินการผลิตแล้วทั้งหมด

1) การผลิต

1.1) เริ่มปลูก เดือน.....ปี..... ให้ผลผลิต เดือน.....ปี.....

1.2) ท่านคิดว่าสินค้าชนิดใหม่ที่ปรับเปลี่ยนตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่

 1) ตรงกับความต้องการปรับเปลี่ยน 2) ไม่ตรง ต้องการทำสินค้าอื่น ได้แก่ .....

1.3) แปลงที่ให้ข้อมูลมีพื้นที่.....ไร่ (ตรงกับส่วนที่ 2 ข้อ 2.2 หรือไม่)

1.4) จำนวนพื้นที่ที่ให้ผลผลิต ..... ไร่

1.5) จำนวนครั้งที่เก็บเกี่ยวผลผลิตได้แล้วในปี 2563.....ครั้ง

1.6) หยุดเก็บใบหม่อนเมื่อต้นหม่อนอายุ ..... ปี

2) ค่าใช้จ่ายในการผลิต

2.1) ปีแรกที่ปลูก ปี 25.....

ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	ของตนเอง/ ได้ฟรี/ ผลิตเอง			ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่า รวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
1. เมล็ดพันธุ์/ต้นท่อน พันธุ์ (ระบุชื่อพันธุ์ด้วย)								
1.1								
1.2								
1.3								
2. ปุ๋ย								
2.1 ปุ๋ยอินทรีย์ : มูลไก่ เปิด สุกร โคกระบือ อื่นๆ	กก.							
2.2 ปุ๋ยชีวภาพ								
- ชนิดเม็ด (กระสอบ 25/50 กก.)	กก.							
- ชนิดน้ำ	ลิตร							
2.3 ปุ๋ยเคมี (@50 กก.)								
- ปุ๋ยสูตร.....	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร.....	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร.....	กระสอบ							

ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่า รวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
- ปุ๋ยยูเรีย : (46-0-0)	กระสอบ							
2.4 ปุ๋ยชนิดอื่น	กระสอบ							
- ปุ๋ยผสม (เคมี+ ชีวภาพ+อินทรีย์) / (เคมี+ อินทรีย์)	กระสอบ							
- ปุ๋ยหมัก	กระสอบ							
- น้ำหมัก	ลิตร							
3. สารเคมีกำจัดวัชพืช								
3.1 ยาคุมหญ้า	กก. ลิตร ขวด							
3.2 ยาฆ่าหญ้า	กก. ลิตร ขวด							
4. สารป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช								
4.1 ยาป้องกันกำจัด โรค/เชื้อรา	กก. / ลิตร / ขวด							
4.2 ยาฆ่าแมลง หนอน เพลี้ย	กก. / ลิตร / ขวด							
4.3 ศัตรูพืชอื่นๆ: หอย ปู หนู	กก. / ลิตร / ขวด							
4.4 น้ำยาชุบตอนพันธุ์ มันสำปะหลัง	กก. / ลิตร / ขวด							
5. สารเคมีอื่นๆ และวัสดุ ปรับปรุงดิน								
5.1 สารปรับปรุงดิน	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.2 ปูนมาร์ล	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.3 ปูนขาว	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.4 อื่นๆ.....	☐ ลิตร ☐ กก.							
6. ค่าเช่า (รวมทั้งแปลง)	บาท							

แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่จัดทำโดยไม่ได้ ต้องจ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง	4. มูลค่า รวม
	(1) ครั้งที่ ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรง ใน พื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	(1) ครั้งที่ ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรง ในพื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	เครื่องจักร รวมทั้ง แปลง	(บาท)
	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	(ชม./ ครั้ง)	ลิตร	(บาท/ คน/ วัน)	(บาท)	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	ชม.	ลิตร	(บาท/ คน/วัน)	(บาท)	(บาท)	(บาท)
3.4 สาร ปรับปรุงบำรุง ดิน														
3.5 ถอนหญ้า /ตัดหญ้า														
3.6 สูบน้ำ														
3.7 อื่นๆ														
4. ค่าเก็บเกี่ยว ผลผลิต														
4.1 เกียว														
4.2 ขนส่ง														
5. อื่นๆ (ระบุ).....														

2.2) ปีที่ 2 เป็นต้นไป (เฉลี่ยต่อปี)

ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่า รวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
1. เมล็ดพันธุ์/ต้นท่อน พันธุ์ (ระบุชื่อพันธุ์ด้วย)								
1.1								
1.2								
1.3								
2. ปุ๋ย								
2.1 ปุ๋ยอินทรีย์ : มูลไก่ เปิด สุกร โคกระบือ อื่นๆ	กก.							
2.2 ปุ๋ยชีวภาพ								
- ชนิดเม็ด (กระสอบ 25/50 กก.)	กก.							
- ชนิดน้ำ	ลิตร							
2.3 ปุ๋ยเคมี (๑50 กก.)								
- ปุ๋ยสูตร.....	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร.....	กระสอบ							
- ปุ๋ยสูตร.....	กระสอบ							

ปัจจัยการผลิต รายการ	หน่วย	ของตนเอง/ ใต้ฟรี/ ผลิตเอง			ซื้อ/ เหลือจากการใช้ครั้งที่ผ่านมา			มูลค่า รวม (บาท)
		ปริมาณ ทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณทั้งหมด	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
- ปุ๋ยยูเรีย : (46-0-0)	กระสอบ							
2.4 ปุ๋ยชนิดอื่น	กระสอบ							
- ปุ๋ยผสม (เคมี+ ชีวภาพ+อินทรีย์) / (เคมี+ อินทรีย์)	กระสอบ							
- ปุ๋ยหมัก	กระสอบ							
- น้ำหมัก	ลิตร							
3. สารเคมีกำจัดวัชพืช								
3.1 ยาคุมหญ้า	กก. ลิตร ขวด							
3.2 ยาฆ่าหญ้า	กก. ลิตร ขวด							
4. สารป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช								
4.1 ยาป้องกันกำจัด โรค/เชื้อรา	กก. / ลิตร / ขวด							
4.2 ยาฆ่าแมลง ทนอน เพิลี	กก. / ลิตร / ขวด							
4.3 ศัตรูพืชอื่นๆ: หอย ปู หนู	กก. / ลิตร / ขวด							
4.4 น้่ายาขุบตอนพันธุ์ มันสำปะหลัง	กก. / ลิตร / ขวด							
5. สารเคมีอื่นๆ และวัสดุ ปรับปรุงดิน								
5.1 สารปรับปรุงดิน	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.2 ปูนมาร์ล	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.3 ปูนขาว	☐ ลิตร ☐ กก.							
5.4 อื่นๆ.....	☐ ลิตร ☐ กก.							
6. ค่าเช่า (รวมทั้งแปลง)	บาท							
7. ค่าภาษีที่ดิน	บาท							

แรงงาน รายการ	1. แรงงานของตนเอง หรือ แรงงานที่มาจากโดยไม่ ต้องจ่ายค่าแรงงาน						2. จ้างแรงงาน						3. จ้าง	4. มูลค่า รวม
	(1) ครั้งที่ ที่ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรง ใน พื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	(1) ครั้งที่ ทำ	(2) คนที่ ทำ	(3) ใช้ เวลา	(4)* ค่า น้ำมัน	(5) อัตรา ค่าแรง ในพื้นที่	(6) รวม ค่าแรง งาน	เครื่องจักร รวมทั้ง แปลง	(บาท)
	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	(ชม./ ครั้ง)	ลิตร	(บาท/ คน/ วัน)	(บาท)	(ครั้ง)	(คน/ ครั้ง)	ชม.	ลิตร	(บาท/ คน/วัน)	(บาท)	(บาท)	(บาท)
4. ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต														
4.1 เกียว														
4.2 ขนส่ง														
5. อื่นๆ (ระบุ).....														

3.4 ผลผลิต และการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์

1) ชนิดสินค้า

- 1) อ้อย 2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 3) มันสำปะหลัง 4) หม่อน
 5) หญ้าเลี้ยงสัตว์ (กรอกข้อมูลผลผลิตในตารางข้อ 2.2)
 6) อื่นๆ ระบุ .....

2) ผลผลิต และการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ ของแปลงที่ให้ข้อมูล

ชนิดสินค้า (ระบุ)	หน่วย (ระบุ)	จำนวนผลผลิต ทั้งหมด (ตามหน่วย)	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	การนำไปใช้ประโยชน์			
				จำหน่าย (ตามหน่วย)	บริโภค (ตามหน่วย)	เลี้ยงสัตว์ (ตามหน่วย)	อื่นๆ (ระบุ) (ตามหน่วย)
1.							
2.							
3.							

3) ผลผลิตที่ได้ (ตามข้อ 1) และ 2) มีคุณภาพอย่างไร (ให้คะแนน 1-5) ..... คะแนน เพราะ

.....

3.5 การตลาด (กรณีจำหน่ายสินค้า)

1) ช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

เรื่อง	สินค้าเดิม (ข้าว)	สินค้าใหม่
1. ท่านมีตลาด รองรับหรือไม่	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี	☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี
2. ท่านนำสินค้า ไปจำหน่ายอย่างไร	☐ 1) ขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มขาย ☐ 3) เจ้าหน้าที่จัดหาแหล่งให้	☐ 1) ขายเอง ☐ 2) รวมกลุ่มขาย ☐ 3) เจ้าหน้าที่จัดหาแหล่งให้
3. ท่านนำสินค้า ไปจำหน่ายแหล่งใด	☐ 1) โรงสี ☐ 2) สหกรณ์..... ☐ 3) อื่นๆ.....	☐ 1) โรงอบ/โรงงาน.... ☐ 2) สหกรณ์..... ☐ 3) ตลาดในท้องถิ่น ☐ 4) พ่อค้าคนกลาง ☐ 5) โรงงานแปรรูป ☐ 6) อื่น ๆ ระบุ ..... ☐

3.6 หลังการปรับเปลี่ยนมาผลิต สินค้าชนิดใหม่แล้ว

- 1) มีปัญหาหรือไม่ 1.1) ไม่มี 1.2) มี คือ (ตอบได้หลายข้อ)
 (1) แล้ง (2) น้ำท่วม (3) โรค/แมลงระบาด
 (4) ราคาขายต่ำ (5) ไม่มีแหล่งจำหน่ายผลผลิต (อื่น) ๆ ระบุ .....
- 2) ท่านคาดว่าจะทำกิจกรรมใหม่อย่างต่อเนื่องหรือไม่
 2.1) ไม่ต่อเนื่อง (หยุด/เปลี่ยนไปผลิต.....) เพราะ
 1) ข้าราชการดีกว่า 2) ไม่มีแรงงาน 3) ไม่มีแหล่งน้ำ 4) ไม่มีเงินทุน 5) อื่น ๆ .....
- 2.2) ทำต่อเนื่อง เพราะ
 1) รายได้จากการทำกิจกรรมใหม่ ดีกว่าข้าว 2) แปลงใกล้เคียง/แปลงตัวอย่างทำแล้วประสบความสำเร็จ
 3) พื้นที่ถูกปรับเปลี่ยนไปแล้ว กลับไปทำนาลำบาก 4) อื่น ๆ .....
- 3) ท่านคาดว่าจะปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมใหม่เพิ่มขึ้น หรือไม่
 1) ไม่เพิ่มขึ้น (ปรับเปลี่ยนเท่าเดิม) 2) ขยายเพิ่ม.....ไร่

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะ

4.1 ความพึงพอใจ เต็ม 5 คะแนน พร้อมให้เหตุผล

ประเด็น	คะแนน	เหตุผล
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่การรับสมัคร การชี้แจงโครงการ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การติดตามการดำเนินงาน เป็นต้น		
2. การปรับเปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่นแทนข้าว		
3. การถ่ายทอดความรู้		
4. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ		
5. ผลตอบแทน		
6. ภาพรวมโครงการ		

4.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

4.3 ข้อเสนอแนะ

- 1) ด้านการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิต

.....

.....

- 2) อื่น ๆ

.....

.....

.....

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ เพื่อประเมินผล

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก
(Agri-Map) ปี 2564

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....วันที่เก็บข้อมูล ว/ด/ป...../...../.....

หน่วยงาน 1) พต. 2) กสก. 3) มม. 4) ปม. 5) อื่น ๆ ระบุ .....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นาย/นาง/นางสาว.....

ตำแหน่ง ..... เบอร์ติดต่อ .....

หน่วยงาน ..... จังหวัด .....

ที่อยู่.....

* การสอบถามความเห็น/ทัศนคติ : คะแนนเต็ม 5 คะแนน

ค่าคะแนน 1 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย น้อยที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ค่าคะแนน 5 ความเห็น/ทัศนคติ ที่เห็นด้วย มากที่สุด กับประเด็นที่ถาม

ส่วนที่ 2 การดำเนินโครงการ

1. จำนวนหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการในจังหวัดจำนวน ..... หน่วยงาน ได้แก่

- กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม
 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อื่น ๆ .....

2. งบประมาณ

2.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

- 1) เป็นไปตามแผน 2) น้อยกว่าแผน เนื่องจาก .....
- 3) มากกว่าแผน เนื่องจาก .....

2.2 เป็นงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

- สำหรับ 1) การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ 2) ถ่ายทอดความรู้ 3) สนับสนุนปัจจัยการผลิต
 4) สนับสนุนการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 5) อื่น ๆ ระบุ .....

2.3 ความเพียงพอของงบประมาณ (เมื่อเทียบกับปริมาณงาน)

- 1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ

2.4 ความทันเวลาของงบประมาณ (เมื่อเทียบกับกรอบระยะเวลาปฏิบัติงาน)

- 1) ทันเวลา 2) ล่าช้า ควรมาในเดือน .....

3. การวางแผนการดำเนินงาน

3.1 ท่านทราบหรือไม่ว่า สศก. ได้จัดทำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรสำคัญในระดับพื้นที่/จังหวัด

- 1) ทราบ 2) ไม่ทราบ (หากไม่ทราบ ข้ามไปข้อ 4.)

3.2 ท่านทราบจากช่องทางใด

- 1) จากการเข้าร่วมประชุมระดับจังหวัดด้วยตนเอง ได้แก่ การประชุม .....
- 2) ได้รับการถ่ายทอดต่อจากผู้อื่น .....
- 3) ค้นหาด้วยตนเอง
- 4) อื่น ๆ ระบุ .....

3.3 หน่วยงานของท่าน/ท่านเองได้นำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรระดับภาค/จังหวัด (ของ สศก.) มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการปรับเปลี่ยนพื้นที่ในจังหวัดของท่านหรือไม่

- 1) ใช้ ระดับภาค ระดับจังหวัด อย่างไร
- .....
- .....

- 2) ไม่ใช่ เนื่องจาก (ข้ามไปข้อ 4.)
- .....
- .....

3.4 ข้อมูลที่ใช้ ได้แก่

- 1) ด้านการผลิต 2) ด้านการตลาด 3) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ .....

3.5 ความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรระดับภาค/จังหวัด (ของ สศก.)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					ระบุเหตุผล ทุกระดับ
	น้อยที่สุด ← → มากที่สุด					
	1	2	3	4	5	
1) ความถี่ในการใช้						....
2) ความสะดวกในการใช้						....
3) ความทันสมัยของข้อมูล						....
4) ความครบถ้วนของข้อมูล						....
5) ความถูกต้องของข้อมูล						....
6) ระดับความสอดคล้องของแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรระดับภาค/จังหวัด กับปริมาณการผลิต และความต้องการของตลาดในพื้นที่						....
5) ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้						....

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					ระบุเหตุผล ทุกระดับ
	น้อยที่สุด ← → มากที่สุด					
	1	2	3	4	5	
7) ความพึงพอใจต่อ แนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรระดับภาค/จังหวัด (ของ สศก.) โดยรวม						....

3.6 ท่านเห็นด้วยกับแนวทางการบริหารจัดการสินค้า ทุกสินค้าหรือไม่

1) เห็นด้วยทุกสินค้า

2) ไม่เห็นด้วย ได้แก่ สินค้า.....

เนื่องจาก.....ควรเป็นแบบใด.....

3.7 ปัญหา อุปสรรค ในการใช้ แนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรระดับภาค/จังหวัด

.....
.....

3.8 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรระดับภาค/จังหวัด

.....
.....

3.9 ข้อเสนอแนะในการนำแนวทางไปใช้ประโยชน์กับโครงการฯ อย่างทั่วถึง

.....
.....

4. การประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผนรายจังหวัด

4.1 จังหวัดของท่านได้มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผนรายจังหวัดหรือไม่

1) มี จำนวนครั้งที่จัดประชุม เป้าหมาย ..... ครั้ง

ผลการดำเนินงาน ..... ครั้ง

2) ไม่มี

3) ไม่ทราบ

4.2 ท่านได้เข้าร่วมการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผนรายจังหวัดหรือไม่

1) เข้าร่วม ..... ครั้ง เป็นรายละเอียดเรื่อง (กรุณายกตัวอย่าง) .....

2) ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจาก .....

4.3 หลังจากการชี้แจงรายละเอียดโครงการแล้ว ท่านมีความเข้าใจในกิจกรรมการดำเนินงานตามแผนรายจังหวัดหรือไม่

1) ไม่เข้าใจ ได้แก่ เรื่อง .....

2) เข้าใจ ระดับ (1 น้อยที่สุด - 5 มากที่สุด) .....

4.4 กรณีไม่ได้เข้าร่วม มีปัญหาในการปฏิบัติงานหรือไม่

1) มี แก้ไขปัญหาโดย .....

2) ไม่มี เนื่องจาก .....

5. การชี้แจงโครงการ สร้างการรับรู้และรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
☐ 1) การชี้แจงโครงการ	ครั้ง		
☐ 2) การรับสมัคร เกษตรกร	ครั้ง		
	ราย		
	ไร่		

6. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร (งบประมาณของโครงการ Agri-Map) หากไม่มีข้ามไปข้อ 6.

6.1 ผลการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร

ด้านปริมาณปัจจัยการผลิต	ด้านจำนวนเกษตรกร
☐ 1) เป็นไปตามเป้าหมาย	☐ 1) เป็นไปตามเป้าหมาย
☐ 2) น้อยกว่าเป้าหมาย เนื่องจาก	☐ 2) น้อยกว่าเป้าหมาย เนื่องจาก .....
☐ 3) เกินกว่าเป้าหมาย เนื่องจาก	☐ 3) เกินกว่าเป้าหมาย เนื่องจาก .....

6.2 ความทันเวลาของการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเมื่อเทียบกับแผนการดำเนินงาน

1) ทันเวลา 2) ล่าช้า เนื่องจาก .....

6.3 ความสอดคล้องกับช่วงเวลาของการสนับสนุนปัจจัยการผลิตกับความต้องการของเกษตรกร

1) สอดคล้อง 2) ไม่สอดคล้อง เนื่องจาก .....

7. การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (หากไม่มีข้ามไปข้อ 8.)

7.1 ความทันเวลาของการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เมื่อเทียบกับแผนการดำเนินงาน

1) ทันเวลา 2) ล่าช้า เนื่องจาก .....

7.2 ความสอดคล้องกับช่วงเวลาของการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำกับความต้องการของเกษตรกร

1) สอดคล้อง 2) ไม่สอดคล้อง เนื่องจาก .....

8. การถ่ายทอดเทคโนโลยี/อบรมให้เกษตรกร (งบประมาณของโครงการ Zoning) หากไม่มีการสนับสนุนข้ามไปข้อ 9.

8.1 จำนวนหลักสูตรที่ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร

1) เป้าหมาย ..... หลักสูตร 2) ผลการดำเนินงาน .....หลักสูตร

8.2 หลักสูตรที่ถ่ายทอดให้เกษตรกรและความเหมาะสมของหลักสูตร (1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด)

หลักสูตร	เป้าหมาย (จำนวน)		ผลการดำเนินงาน (จำนวน)		ความเหมาะสม ของหลักสูตร (1-5 คะแนน)	เหตุผล
	คน	ครั้ง	คน	ครั้ง		
☐ 1. การผลิต ดูแลรักษา						
☐ 2. การตลาด						
☐ 3. การทำบัญชีต้นทุนอาชีพ						
☐ 4. การใช้ Agri - Map						
☐ 5. อื่น ๆ ได้แก่						

8.3 กรุณาอธิบายลักษณะการถ่ายทอดความรู้โดยสังเขป เช่น ถ่ายทอดความรู้พร้อมกับการชี้แจงโครงการ การศึกษาดูงาน หรือเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่น เช่น สถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อให้ความรู้ เป็นต้น

.....

.....

9. ผลการดำเนินงาน

9.1 จำนวนเกษตรกรและพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ (ปีงบประมาณ พ.ศ.2564)

ชนิด ผลผลิต	เป้าหมาย		ผลการดำเนินงาน		จัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำ (ถ้ามี)		ปรับเปลี่ยนแล้ว เป็น....		
	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ชนิดสินค้าใหม่	ไร่	ราย
1. ข้าว							1.		
							2.		
							3.		
							4.		
							5.		
2. อื่นๆ ได้แก่							1.		
							2.		
							3.		
							4.		
							5.		
รวม									

10. การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตของเกษตรกร (ถ้าทราบ)

10.1 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ.....ไร่

- 1) เปลี่ยนการผลิตเต็มพื้นที่ทั้งหมดแล้ว
- 2) เปลี่ยนการผลิตบางส่วน จำนวน .....

10.2 กรณีที่เกษตรกรยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนพื้นที่เลย หรือปรับเปลี่ยนบางส่วน เนื่องจาก (ตอบได้หลายข้อ)

- 1) ยังคงต้องการปลูกข้าว 2) เกษตรกรขาดความเข้าใจรายละเอียดโครงการ 3) ไม่มีเงินลงทุนเพิ่ม
- 4) ไม่มีแรงงาน 5) ขาดแคลนแหล่งน้ำ 6) อื่น ๆ ระบุ.....

11. ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ/วิธีการแก้ปัญหา

รายการ (ปัญหา/ข้อจำกัด)	ข้อเสนอแนะ/วิธีการแก้ปัญหา(ถ้ามี)
1. การถ่ายทอดความรู้เพื่อการปรับเปลี่ยน	
1.1 สถานที่	.....
.....	.....
1.2 องค์กรความรู้/การถ่ายทอด.....	.....
.....	.....
1.3 วัสดุ อุปกรณ์	.....
.....	.....
1.4 ช่วงเวลาในการจัด.....	.....
.....	.....
1.5 อื่นๆ	.....
2. การสนับสนุนปัจจัย	
2.1 ประเภท	.....
.....	.....
2.2 ความเพียงพอ	.....
.....	.....
2.3 ระยะเวลา.....	.....
.....	.....
3. การนำความรู้ไปใช้ในพื้นที่ปรับเปลี่ยน	
.....	.....
4. ข้อจำกัดของพื้นที่เกษตรกร	
.....	.....
5. การจัดการผลผลิตในสินค้าที่ปรับเปลี่ยน	
.....	.....
6. การดำเนินงานตามโครงการฯ.....	.....
.....	.....
7. ปัญหาอื่น ๆ	.....
.....	.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูล

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โทร./โทรสาร 0 2579 0614

ภาคผนวกที่ 5

ประมวลภาพการดำเนินงานและประเมินผลโครงการ

การปรับเปลี่ยนพื้นที่ของเกษตรกร

ประมง

เกษตรผสมผสาน

พืชอายุสั้นร่วมกับไม้ผลไม้ยืนต้น

หม่อนไหม

เกษตรผสมผสาน

เกษตรผสมผสาน

การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

สํานักงานเศรษฐกิจการเกษตร ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร

10900

